116

N° 116

1723-24

Lit. A.

# Anno 1723. Dend 3die Novembris

Er her udi Rönne af Os underskrevne begyndt Commission over Egrre Herred her paa Borringholm, om Udmarks Jorders indtagelse sammesteds, efter Coulige der, om giorde Tillysninger, og efter Hans Kongeli Maj.ts Allernaadigste Commissorium til Os, som følger:

Friderich den Fierde, af Guds Naade Konge til Dannmark og Norge, de Wenders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Tor Gunst tilform. Efter som Vi af din for Os giorte allerunderdanigste Demonstration, sub Dato 30. Januarii 1723. om de Tvistigheder, som imellem Vores forrige Commendant og Amtmand paa Vort Land Borringholm, afgl. Brigadier Johan Henrich von Bippen, samt Os Elskelig Adolph Tobias Herbst og Niels Nielssen, Vores Capitainer, hvil,

ke, efter Vores allernaadigste givne Commis-
sorium af 28de Decembr. 1718. have angvire-
ret om Udmarks Jorderne, paa bemeldte Vort
Land Borringholm paa dend eene, og een deel
af Indvaanerne paa Landet paa dend anden
side, forefaldne ere, have forummet, hvorledes
du allerunderdanigst formeener, at den Proces,
som Bonderne derved ere i faldne, til deres Ruin
vil geraade, Os og dessforuden fra Vores
Kammer Collegio allerunderdanigst er forre-
draget, Os Eskelig Truels Smit, Vores Cancel-
lie Raad og General Fiscal /: som Vi 1722.
Maji 1722. allernaadigst have befalet, ved
hans Fuldmegtig Sagen paa bemte Comitte-
redes vegne at udføre :/ hans om Sagen,
saa vel i henseende til den af de Comitte-
rede, allerunderdanigst aflagde og til
Vores Kammer Collegium indleverede Be-
rettning, og Vores derover allernaadigst
givne Resolution, som og om de af In-
vaanerne, imod Vores Committerede og deres
Forrettning erhvervede Tingsvidner, all-
underdanigst giorde Relation, og Vi der-
ugierne maa fornemme, hvorledes

Allernaadigste henseende, som vi til det gemeene
beste, ved bemte Vores givne Comissorium om Ud-
marks Jordernes efterseyn haver haft, ved saadan
twistighed, og den Omgang som derudi er brugt,
særdeeles om den imellem de Comitterede og Bönderne
begyndte Proces skulle fremgaa, vil lide hinder
og ophold at udføre. Da til saadant at fo-
rekomme, er hermed Vores allernaadigste Villie
og Befaling, at du, udi afgangne Brigadier
von Bippens Stæd, til digtager de 2de forrige
Comissarier, Capitainerne Herbst og Nielsen,
og lader for Eder kalde: 1. Alle de klagen-
de af Nørre Herred, saaledes, at de som be-
raaber sig paa Skiöder og Adkomster sæt-
ter sig i een Classe, De som beraaber sig
paa Hævd, udi een anden Classe, De som
beraaber sig paa Tæste, udi den tredie Clas-
se, og 4de, de som af Jordebog og Matricul
agter sig at bevise, at hvis de har indta-
get, er tilforn lagt udi Skatt og Skyld, for det
5te, at de som formeener sig af det indtagne Jord
for höyt at være taxeret; Paa hvilke alle saa-
danne klager de 2de forrige Comissarier Captn
Herbst og Nielsen skulle give deres Erklæring og
Raison, til Posternes sande og rette Oplysning.

For det Siette, skal Bönderne forelegges
og tilholdes, alt saadant at giöre til denn
tid, som du med de andre Comitterede eragter
nödig, dem at foresette, og det uden at röre
Personalia, imod bemte forrige Comissarier eller
andre, indtil Hovedsagen er afgiort. For det
7de skal paa Landstinget, Herrets-Dyx og Bir-
ke-tingene kundgiöres, at ald Proces og Retter-
gang, denne Comission om Udmarkerne vedkommende,
imidlertid skulle indeholdes paa alle sider, med
Reservation af hver sin Rett og Fatalitet,
om Vi videre Proces derom allernaadigst ville
tillade. 8de skal og den af Vores General Fi-
scal paa Borringholms Land antagne Fuldmeg-
tig Herrets skriver Brun tilkaldes, at være ove-
værende ved denne nu videre forordnede Comission,
og paa de forige Comissarier til saande, efter
den af Os til bemte Vores General Fiscal al-
lernaadigst givne Befaling af 22de Maji 17[illegible]
Og for det 9de ville Vi, at paa det nöjeste skal
examineres, hvo u tilbörligen Bönderne kand
instigeret til andet, end hvad billigt og ret
Saaledes, og paa forskrevne Maade, ha-
ver du, med bemte forrige Comissarier

hvorom /: som du ogsaa selvstændig kand erfare :/ og allernaadigst at paatage vor befalet Commission at forestaae, og saa troelig udrigtet skee kiør, og over alt vore allernaadigste Resolution, hvis vore Ordre allernaadigst Resolution, hvis vore Ordre allernaadigst Resolution, hvis vore Ordre allernaadigst

Actus

Vor Bevaagenhed tilforn. Eftersomki af Os Elskelig Niels West, Vores Oberst, Comendant og Amtmand paa Vort Land Borringholm, hans for Os allerunderdanigst giorde Demonstration, om de twistigheder, som imellem Vores forrige Comendant og Amtmand afgl. Brigadier von Bippen og Eder begge, samt een deel af Indvaanerne ere forefaldne, om den Inquisition som I have forrettet over Udmarks Jorderne paa bemte Vort Land Borringholm, og efter Vores til Eder d. 28de Decembr. 1718. allernaadigst givne Comissorium, forrette skulle, have forummet, hvorledes hand formeener, at dem Proces som Bonderne derved ere ifaldne til deres Ruin vil geraade; Os og desfruden fra Vores Cammer Collegio er bleven fordraget, Vores Cancellie Raad og General Fiskal Smit som Vi den 22de Maji 1722. allernaadigst have befalet, ved sin Fuldmægtig Comissionens Sag at udføre hans om Sag saa vel i henseende til dend af Eder og Comitterede allerunderdanigst aflagde og Vores Cammer-Collegium indleverede Forning og Vores derover allernaadigst giv

ne Resolution som og om de af Indvaanerne
imod Eder og Eders Forretning Erhvervede
Tingsvidner allerunderdanigst giordte Re-
lation, Og Vi deraf ugierne maa for-
nemme, hvorledes Vores Allernaadigste Hen-
seende, som Vi til det gemeene beste ved bemte
Vores givne Comissorium og Udmarks Jordenes
Eftersyn haver hafft, ved saadan Tvistighed
og dend Omgang, som derudi erbrugt, saa der-
lis og om dend imellem Eder og Bönderne be-
gyndte Proces, skulle fremgaa, at lide
Hinder og Ophold at udföre, hvorfore til
saadant at forekomme Vi allernaadigst
/: som I videre af indsluthede Kand er-
fare :/ have befalet bemte Os Elskelig
Niels West, Vores Oberst, Commendant
og Amtmand paa Borringholm, at hand
udi afgangne Brigadier von Bippens
sted skal til sig tage Eder, og efter de
udi bemeldte Vores til hannem aller-
naadigst givne Befaling forresatte Spe-
ciale Poster foretage denne nu videre
over berörte Udmarker og Bönderne udi Nör-
re Herred deres Klagemaal anordnede Comission
og samme saaledes som meerbemte Vores Aller-
naadigste Befaling i alle sine ord og Puncter

indeholder at fuldføre, Saa have I Eder
saadan Vores allernaadigste Villie allerun-
derdanigst at holde efterretlig, og ellers tilli-
ge med bemte Os Elskelig Niels West over alt
Eders allerunderdanigste Relation, til forven-
tende Vores allernaadigste Resolution, udi Vo-
res Xente Cammer at indlevere. Dermed skeer
Vor Villie. Befalendes Eder Gud. Skrevet paa
Vores Kongl. Residentz udi Kiøbenhafn,
dend 20de Septbr. 1723.

Under Vor Kongl. Haand og Signet

Friderich R.

C. Guldencrone. J. Schrader.

M. Basballe.

In fidem

M. Basballe.

Allerunderdanigst lost i Commissionen dend
3die Novembr. Ao 1723.

Derpaa fremkom Byskriveren i Kønnedt
Anders Brun, som i alle anledning af Hans
Kongl. Majts allernaadigste Commissorium
af 20de Septembr. Ao 1723. producerede en
Copie af allerhøystbemeldte Hans Kongl. Maj.
allernaadigste befaling, dateret 22de

Ao 1722. til Hr. Cancellie Raad og General Fiscal Smit, med hans derpaa til bemte Brun givne Fuldmagt af 12te Novembr. 1722. derefter Brun først giorde sine mundtlige Demonstrationer, og dessen Indhold nærmere till Kongl. Majts Interesse, og de forrige Commissariers til haande gaaende yderligere her ved Commissionen efter samme Høy Kongelige befalinger allerunderdanigst agter at observere; hvilken Kongl. Ordre og General Fiscalens paategnede Fuldmagt lyder som følger:

Friderich den Fierde, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmersken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Vor Naade tilform. Efter som Os Elskelige Vores Deputerede for Vores Financer, og Samtlige tilforordnede udi Cammer Collegio, udi deres til Os indgivne allerunderdanigste Relation, af dato den 20de April nest afvigt, haver refereret, hvorledes een af de Committerede, til at undersøge hvad beskaf-

fenhed det haver med de indtagne udmarks
Jorder paa Vort Land Borringholm, Nemlig:
Os Elskelig Adolph Tobias Herbst Capitain
haver indgiven, til denne at Memorial, hvor-
udi hand haver været begierendes, at efter-
di forige Amtmand sammesteds, afgangne
Johan Henrich von Bippen, som var Pra-
ses udi Commissionen, ved Døden er af-
gangen, og bemte Capitain Herbst, tillige
med den anden Comitteret, ere begge Officerer,
og icke har den Erfarenhed udi Lov og Ret
som erfordres, Comissionen da nu maatte
blive anordned een Procurator, som deres
Forrettninger, hvilke angaar Vores Interesse
kunde forsvare, imod Bondernes paatale
derhos formeenende, at deres Forrettning-
lige til Vores Høyeste Ret burde indstevnes
Og Vi af forberørte Relation ydermere
have forummen, at Commissionen meget
skal have besværget Sig over tvende af
Bønderne paa bemte Borringholm er hver-
de Tingsvidner, at Dommeren skal have
ted Comissionen at lade indføre i Protocol
deres paastaaende, men tvert imod antag
Bønderne, som selv vare anklagere, til Vi
og der paa Landet ingen Procurator er,

Committerede kunde faa til at paatale disse ulov-
lige Tingsvidner for Landstinget, for at faa
dem underkiendt og fældede, förend Sagen kommer
ind for Vores Höyeste Rett, da som det er at for-
mode, at Domen udi Vores Höyeste Rett ej an-
derledes kand falde, end efter saadanne Tings-
vidner, saa længe de ere uswedede; Og dend
af Commissionen giorde Forretning er een
Sag som angaaer Vores Interesse, Saa er her-
med Vores allernaadigste Villie og Befaling, at
du, som Vores General Fiscal, ved din Fuld-
mægtig paa Borringholm strax lader paa-
tale disse uloulige Tingsvidner, enten ved
Hovet-Stevning eller Contra-Stevning, imod
Bönderne, for at faa dem corrigeret eller
fældet ved Landstinget, og haver du lige-
saa Sagen paa Vores vegne for Vores Höyeste
Ret at udföre. Dermed skeer Vor Villie.
Befalendes dig Gud. Skrevet paa Vort
Slot Friderichsborg d. 22de Maji A° 1722
Under vor Kongel: Haand og Signet.

Friderich R.

F. Rostgaard.

Die Cancellie Raad og General Fiscal Smit.

Opskriften:

Os Elskelig Ædle og Velbyrdige Truels Smit, Vores Cancellie Raad og General Fiscal.

Ligelydende Giempart efter Originalen testerer

T. Smith.

Efter hvilken Kongl. allernaadigste befalling, og hermed beskicker og antager til indbemt. Sag, for saa vit paa Landet Borringholm bör forrettes, forsvarligen paa mine vegne at udföre, den agtbare og Velfornemme Sr. Anders Brun, Byskriver udi Rönne, og hannem hermed fuldkommen Ordre og Fuldmagt giver, denne indbemt. Sag, som meldt er, paa Vedkommende Stæder at paa tale, og til endelig Doms erhvervelse at forfölge, alt efter Loven, Förordningerne og denne hannem in Copia comunicerede befalings Indhold, og hvad hand derefter paa mine vegne giör og forretter, det agtes og ansees ligesaa gyldigt, som det af mig selv giort og forrettet var. Til bekræfftelse under min Haand og Signet Khafn d. 12te Novemb. 1722.

T. Smit.

(L. S.)

Producerret i Comissionen, som efter Kongl. allernaadigste Befaling af 20de Passato Septembr: blev holden om Udmarks Jorderne paa Bornholm udi Ronne den 3. Novembr: 1723.

N West. Herbst. Niels Nielsen

Hernest producerede Byskriver Brun sit skrifftlig Indleg af dags Dato, hvilket lyder ord fra ord saaledes:

Höy Edle og Velbaarne Hr: Oberste West, Hans Kongl. Majts Höybetroede Ober Commendant og Amtmand over Bornholm, samt Præses udi denne Kongl. Commission.

Efter denne nu oplæste Kongl. allernaadigste befahling af 22de Maji 1722. saavelsom övrige Höy Kongl. Forordning og Ordres om Udmarks Jordens indtagelse her paa Landet, havde det vel vist sig ved Lands Lov og Ret, hvorledes forrige Comission havde blevet bestaaende, og bönderne ulovlige Tingsvidner derimod fældede; thi naar een bonde derudi har formeent sig noget at klage, har 2. 3. löbet par Compagnie med, og vundet med hinanden, forunden Dommeren i Nörre Herred hans mange givne lovstridige Interlocutorier med videre som nu er for vitlöftigt her at anmelde. Mens som det haver allernaadigst behaget Hans Kongl.

Maj.t, at legge Naade til Naade, dette Landsbön-
der til deß Bedre Forlighed og Velstand, hvorom
denne Comission nu vel holdes, saa formodes og
paastaaes, at Bönderne ikke alleene skiönner
paa saadan Høy Kongl. Naade, men endog nu selv,
efter allerunderdanigste Pligt angiver, om nogen
Udmarks Jord forhen kand være forbigaaed
eller siden indlagt, hvoraf Hans Kongl. Maj.t
nogen Interesse kand tilkomme. Øvrigt er jeg
paa Hr. General Fiscalens vegne tilstede, med
de mig leverede Documenter, som er forrige Com-
missions forrettning og et Nørre Herrets Tings
vidne, hvorover jeg har forfattet een Extract
for at træde til denne Comission, Naar Høyb.
og Velbaarne Hr. Oberste, samt de tvende Velæd.
Med Comissarier behager og tilsiger. Jeg forblive

Deres

tienstydmygge og
beredskyldigste
tienner
Anders Brun

Rönne d. 3. Novemb.
Ao 1723.

Læst i Comissionen d. 3 Novemb: 1723.

Clemmedsker Sogn:

Hvorsaa, efter Hans Kongl: Maj.ts

naadigste Befalings Indhold, efter dend för-
ste Classe, fremkom:

Dend 35. Svend Jörgensen fremkom og produ-
cerede for Commissionen et Skiöde brev, udgiven
af Claus Köller i Ibskersøyn, dateret 1623. d.
5te Julii, med hvilket Skiöde Svend Jörgensen
beviser at være Eyere til samme 35te Gaard, og
som dertil er indlagt een deel Udmarks Jord, ef-
ter et til Lars Köller /: da boende paa Gaarden :/
udgivne Bevillings brev af 31. Mart: 1632. af
da værende Amtmand Rosencrantz, hvorefter
Svend Jörgensen formoder at nyde det som i
saa lang tid har ligget til hans Gaard,
uden nogen Skat eller afgift deraf, videre
end hvad som hidtil er svaret, eftersom det
er over 91. aar siden bemte Bevillings brev
er udgiven, og som Svend Jörgensen ikke var
fuldkommen Eyere af gaarden, da sidste Com-
mission holdtes, Er disse breve ej heller derved
af hannem fremvist. Derpaa Sr Anders
Brun foregav, at den 16. April 1721. Er ved
forrige Commissions holdelse, saaledes om bemte
Mand og Gaard passeret, Nemlig: den 35.
Svend Jörgensen i Clemmedskersøyn Selv-

Eyer, indtaget udmarks Jord 9. tr. Klövgang
og 3. tr. Haure Jord, vil beholde det og gifve
Skatt til Kongen. Hertil Svend Jörgensen
svarede, at om sligt af Hannem er sagt, skede
samme udi henseende, at hand befryggtede, det
til een anden eller udbyggere skulle blive
boet fæst. Commissariernes Erklæring:
Hvad sig denne Efterkommere, Svend Jörgensen
paa Sal. Hans Svendsens Gaard paastand
er angaaendes, at det indlagde Jord skulle
være tagen i Rosencrantzes tid, da er det heel
usandfærdig, saasom den mindste Krog, Vemle
1½ tr. beregned i de 3. ansatte tönder, kunne er
bleven bevilliget i samme tid, og derfore de 9
tönder Klövgang, og resten af de forommelte
3. tönder, een og ½ tr. aure Jord, siden, og kun
for 8. aar, bleven indtagen, som forrige Commissions
Forretning udviser, og hvad sig den paaberaa-
te Rosencrantzes bevilling angaaer, da er denne
allereede ved Hans Majts Resolution af Dato
2. Decembr. 1720. 3die Post, aldeeles bleven casseret
i henseende i samme tilladelse breve ingen aar
afgiftt derudi Hans Majt. er bleven tillagt, saa
Svend Jörgensen ved forrige Commissions gaa
den 16. April 1721. sig frivilligen tilboden, at

beholde Jorden, og give Skat deraf, saa at hans paastand af ingen Consideration er.

Den 34. Anders Rasmussen Selveyer, fremlagde et Kiøb og Skiøde paa samme Gaard. Denne staar i forrige Comission anført for 6. tr. Land Klöv. gang, hvilken Jordhand formeener efter sit her producerede Kiøbebrev, af dato 22. Maji 1703 at være befrid for Skat af, efter som det for lang tidsiden af hans Formænd er indlagt, Item forrige Comission pag. 17 og 18.

Denne Anders Rasmussen paa dz 34. Gaard Selveyere, hans producerede Kiøb og Skiødebrev, seer vi ej at kand befri hannem for at give Skatt af Kongens Udl., enten det er gammel eller nytt indtagen, saasom hand og hans Formand har taget det dennem icke tilhörte, som da videre om saadanne Skiøder, vores Meening herom i General Erklæring 1te Classe den 6te Post kand fornemmes, og ydermeere den 4te Januar. 1720. ved forige Comission, sig tilböden, for een deel som efter hans egen tycke at vilde give Skatt.

Den 33te Selveyer Hans Mortensen fremlagde sit Kiøbebrev paa samme Gaard af 31te Mart. 1713. Efter hvilket hand formeen, at være befriet for de udi forrige Comission anslagne 8 tr.

Klövgang, hvilket staaer udi Commissionen og melder, af Alders tid at have tillagt til Gaarden.

Denne Hans Mortensen, paa den 33. Selveyere Gaards Paastand, har lige beskaffenhed med denne nest forrige, og derfore af os følger lige samme svar paa.

Den 32. Christen Kofod, Selveyer, fremlagt sit Skiöde paa samme sin Gaard, udgiven af Paul Hansen Kofod i Xönne, dat. 24. Sept. 1698. hvorefter hand formeener, at nyde den udi forrige Commission ansatte Jord 3. tr. Land Klövgang, uden nogen Skat, helst det for saa lange siden har varet Gaardsens tilliggende, og förend dette Skiödes dato indlagt.

Denne Christen Kofods paastand har lige med den nest forrige sin beskaffenhed, som og da følger lige svar paa.

Den 30te Hans Madsen Selveyer fremkom i Xette lagde et Kiöbebrev paa ermte 30 Gaard, udgiven af Kongl. Majts Holtzforst Sr Hans Christensen, og meente ermeldte Madsen derefter at beholde de udi forrige Commission ansatte 2. tr. Land Klövgang, uden nogen Skatt deraf at svare, efterson hand

ligesaa vel som det andet gaardens tillig-
gende havde kiøbt

Af denne Hans Madsens paastand, som forre-
giver at have kiøbt, det indlagte af Kongens Ud-
marks Jord, tillige med Gaardsens rette Eien-
dom, da kand det aldrig bevise, med sit Kiøbe-
brev, thi ingen kand selge meere end hand selv
er Eiermand fore; Nu er Udmarken Kongens, som
bevisligt er af mange Landstingsdomme, og som
hermed følger Lit. D. kand hand derfor ikke reig-
ne det, som Gaardsens Eiedom, som da videre
om slig handel vores Meening kand fornem-
mes, i vores Hovederklæring 1. Classes 6te Post.

Nest paafølgende den 11te Novembr: 1723. blev
Commissionen igien foretaget, udi Commissa-
riernes overværelse, saavelsom Byskedver An-
ders Bruns, som paa Fiscalens vegne, efter den
Kongel: Ordre skulle gaae de forrige Comissarier
til Haande. Hvor saa efter forhen giordte
Tillysning ved Sandemændene, blev foretaget
alle de som ere Interesserede udi Crumme marken,
saa vel af Clemmedsker søgn som Ryssersøgn.
Hvilke alle tilforn i dend forrige Comission Spe-
cifice een hver for sin andeel visse tønder Land
er anført, og i alt beløber sig til 223. tr. Klöv-
gang Land Crummemarken kaldet, deraf

een hver for sin andeel er sat i Skat
à tl.de Land 3. Skilling i hvis Navne ere:
Den 6. Vaarnede Hans Jensen.
Den 35. Lars Hansen.
Den 8. Vaarnede Karen Berrild Hans.
34. Selveyer Jens Winkelsen.
Den 7. Privaarnede, Jørgen Hermansen.
33. Anders Hansen.
31. Selveyer Karen Larsen.
30. Peder Paulsen.
29. Dito Peder Hansen.
28. Peder Jensen.
58. Esber Nielsen.
57. Jørgen Jørgensen.
56. Peder Bendtsen.
55. Peder Larsen.
69. Hans Christensen.

Hvilke samtlig paastoed, at som denne foran
skrevne Crummemark har af arilds tid lig
get til deres gaarde, og aldrig givet nogen Skat
deraf, uden hvis de forhen i anslaget i Skat
af deres paaboende gaarde, hvortil denne Mark
ligger. Saa formodede samme Mænd, at hans
Maj.t ville af Naade efftergive dem denne Skat
af Crummemarken, i henseende til forskrevne
aarsager. Saasom Jorden gandske er indigtig
intet andet end Klipper og Steen, hvoraf de
anden Nytte har, end som deres unge Opvæ

paa een liden Tiid om Sommeren kand have sin gang.

Hvad sig er anlangende disse Interessenters Paa-
stand, da har det efterfølgende Beskaffenhed: disse
Interessenter om Trumme stor Ex.r som har vaaren
een Arm af Kongens Udl.r, var een deel saa heel
selvraadige, at de efter egen behag, lod Marken
ligge udgierdet, og derved vilde fordrive og for-
byde Gressgangen for hvem de tyktes, da det
dog var een Fælledsl. for de vedgrentzende, hvor-
udover da ved Commissionens begyndelse mang-
foldige klager baade mundtlig og skrifftlig til os
indkom, som af medfølgende Klager No. 2. kand
sees, saa at vi dess aarsage blev nødt til sam-
me Mr. at efterse, og vores meening derom
til det Høylovlige Rente Cammeret overskrev,
og derpaa Resolution erholdte, af dato 2. Decemb.
1720. dend 8de og 9de Post, at hvis Bønderne
ikke for samme Ex.r i Jordebogen, for nogen af-
gift var indført, vi da denem for samme Ex.r til
Skatt skulle anselte, som vi da ogsaa giorde,
og paa det ringeste, Nemlig Tønden for 3 ß.
aarligen af dess aarsage, at de blev tilholden
Marken igien at opgierde, saa vit som ikke
var oppløjet, og bebygt, for ikke at giøre med
deres Bester og Øvrig Publicummet i de andre
Marker Skade, og det oppløjede, efter Resolutio-
nens Taxt, ansatte, saa at vi synes de i nogen
maade haft aarsag til at klage, i henseende de og
selver tilstord, at intet var udi Matriculen

indfört, og ned denne billige Paalæg var
til freds.

Hernest blev foretaget Samtlige Interessenterne
udi Kirkemarken, hvilke ere Tretten Gaar-
ders Beboere af Clemmedskerhogn, og Sex Gaar-
ders Beboere af Dykier Sogn. Samme Kirke-
mark berettede Brun at staa anfört udi forei-
ge Commission for = 430. Tr. Land Slett Fædrifft
som alleene er satt i Skatt for 4 ß. Tonden.
Disse Interessenter af begge Sognerne frem-
lagde Een Doms Act Lit. B. Efter dessen
Indhold de allerunderdanigst formoder at
vorde fri, og beholde samme slette Mark till
deres Fælleds Fædrifft, som det af Arilds tid
uden Skats givelse ligget haver, og hvis de
havde fæsted af Dito Mark, formodede
de Lindring paa Skatten, eftersom det er
umueligt, at svare dend Skatt deraf som
denne er paalagt, helst som de een gang
er lagt i Skatt af deres paaboende Gaar-
hvortil denne Mark af Arilds tid har tillagt.

Med disse Interessenters Paastand af Kirkemarken
det sig lige i Beskaffenhed, som med Krummelandsmarken
og vaaren eenarme af Storlyngen, og ikke kunde
forliges om deres Fællesskab, thi de forme
og mægtigste Bonder, saavelsom Præsten, vilde

drive Kongens Vaarnede, saa vel som andre, fra Fædriften, og deres fra gammel Tid hafte Rettighed, lod derfor udlægge Gierdene ligge, og giorde de andre Marker og Publicumet paa deres Gressgang derved Skade, saa at vi derover, ved indkommende end og andre Klagemaaler, baade mundtlig og skrifftlig som een deraf med No. 3. beteigned, og herved følger, blev nødt til, Marken at efterse, og vores Rapport derom til de Høje Herrer paa Rentecammeret at indsende, og derpaa til Resolution fink, ligesom om Krummemr. de dato 2. Decembr. 1720. 8de og 9de Post, at hvis samme Mr. ej var i Matriculen indført, for nogen afgifft, vi da skulle den derfore til Skatt ansette /: hvilken Ordre vi os skyldig fandt, at efterleve, og for Gierdens oprettelse igien, og publicumet skadeslos derved at holde, dennem kuns for 4 ß. til aarlig afgifft af hver Tønde ansatte, og det indpløjede og bebygde saa vit som da var, efter Resolutionens Taxt indførte, med hvilken Moderation og ansatte afgifft da meste Parten af de interesserede, var tilfreds med.

Saa blev foretaget, efter Tillysning og Foreleggelse samtlige Interessenterne udi Vallemarken, som ere syv Lodseiere, Nemlig 3de af Clemmedskersogn, dz 12te Vaarnede Anders Carstensens Enke, som er anført i forrige Commission, at have af Vallemark 13. tr. Haure land 6. skiepr. hvilket udi aaret 1720. skal være for 20. aar siden indtaget, den 62. Bendt Jørgensen, 5. tr. Haure

Land, Ligeledes og den 63. Lars Andersen af ditto
Sogn og Mark samme tid 2. Skiep-Haure Jord, hvil-
ke, saa vel som de andre 4re af Nykersogn, forma-
der at beholde uden nogen Skat, efter det efter een
allernaadigste Höyeste Rettes dom Lit. C. og een
8te Wænds dom Lit. D. er dennem imellem deelt,
og dess aarsage formoder at beholde det, som de
udi Arilds Tid har haft, uden nogen meere Skatt
at give, end som de af fordum Tid er paalagt.

Paa disse Interessenters af Wallerøe giörende paa-
stand, og som heel seet Fundament har, gives
til gienvar, at de efter egen bekiendelse at væ-
re udx- og optagen og kommen i brug for 20. aar,
Rand da derefter inte reigne for nogen Hævd,
saasom de ingen lovlig Adkomst til samme Ex. har,
uden med fælles græsgang; og hvad sig anlanger
deres Producerede, nu sidst for Commissionen, 8te
Wænds saavelsom Höyeste Rettes dom, Er kuns
een fremförende ugrundet Bevis, og som ej er
Jordens Skatts paaleggelse angaaende, og ikke ved-
kommer denne Post, thi først alle gerer de dend
8te Wænds dom, og ligesom den intet var svækkeld
da dog af Höyeste Rettes dom kandses, at Land-
dommer Rasches dom er underkiendt; Tilmedhvilke
som var, saa sigter begge domme kuns derhen, for
deeling at giöre for Interessenterne, og taler
om Adkomst, mens gaar paa Forlug ud, imellem
Naboerne, og taler ej om nogen Skats Fuched

samme Jord, thi ellers Dommene nok anderledes var falden, Mens deres allegerede Domme melder, at det har vaaren Fælles udlæg, ligesom for andre, med deres Qvegdrifft, Grøsgang, og som de nu har opplöjed, giort til dyrkelig Jord, og i mange Aarhafft stoor Profit deraf, derimod med deres Fædrifft giort Publicumet Skade, og afgræset de andres udlæg, saa at vi synes billigt at være, at de giver for det opplöjede Skatt.

## Rydstersogn:

Jend 42. Carl aagessen fremlagde et Skiöde, dateret 27de Septembr. 1650. og et Dito Adkomst 26de Septembr. 1704. Hvorefter hand formeener at blive befried for de udi forrige Commission ansatte 4. tr. slett Klövgang og 1½. tr. de Haure Jord, Saasom samme siden hans Adkomster ikke er indlagt.

Paa denne Carl aagessens giordte Paastand giver vi till Giensvar, at med hans for Retten producerede Skiödebrever, bevises ingen lovlig Adkomst, saasom hans Formænd og hand det til sig taget uden Eyermands vidende, og videre forklaring kand, om slig Adkomsters Rettighed i vores Hovet Erklæring, förste Classes 5te og 6te Post, saa og ved forrige Commissions-holdelse Forrettning, kand sees at have sig vil-

ligen tilböden, til Skattens udgivelse, og der-
for af andre kuus bleven opirred, at følge
med til Tings, og andenstæds at klage.

Dend 41. Erick Pedersen bevüste med een dom
af 7de Maji 1640. at den Jord, som er for 4re
tlr Haure Jord og 4re tlr Klövgang i forrige
Commission ansatt, da laae tilbemte 41de
Gaard, hvilken Jord eller Ageres Navne
endnu samme skal kunde gotgiöre; Item et
adkomst brev af 11te Junii 1673. Og siden
samme breve er udgivet, er ej noget til
samme 41de Gaard indlagt, og formoder der-
fore, at beholde det uden videre Skatt at sva-
re, end som af Arilds Tid givet er.

Denne Erick Pedersens Paastand, som efter
een produceret dom, og hvorudi meldes, at
Jorden 1640. da allereede var ved gaarden i
brug, og derfore for dets skyld vil giöre sig
rigtig adkomst, til Jorden, da kand dens Alde
derudi inte hielpe, efter Hans Majts Resolution
de dato 2den Decembr. 1720. tilmed samme
gang de 8te Mænd ej anderledes, og i henseende
til Arvedeeling, end den blev forevist, kunde
giöre, som da og Jordens adkomst, Rettighed
har ej domt, og som nu herom tales, og videre for
klaring om sig adkomster, vores Meening

des i Vores Hovet Erklæring 5te og 6te Post, og derfore sinnes og ikke kand see, hand meer Rettighed til saadanne til sig snigende Jorder, og ulovlige Wedfart til adkomster kand have, end de andre.

Dend 19de Svend Hansen fremlagde et Ribebrev af 13de Novembr: 1716. og som siden ej noget til samme gaard er indtaget, saa formoder hand for dend 1. tde Kiøvgang, som i forrige Commission staar for Skat deraf at befries; Hvilket hand, tillige med dend 20de Anders Larsen, 21de Jep Mogensen og 5te Vaarnede Peder Mogensen, med een her producerede Landstingsdom, dateret 1te April 1705. Lit. E. og een 8te Mænds Dom, foran af Dato 25de Januar. 1704. Lit. F. vitløfftigere forklarer, og paastaaer derefter, at beholde uden Skatt, hvis de af deres Fælles Mark kand have i brug, som af deres Formænd for 30. aar siden er indlagt.

Anlangende disse Mænds Paastand, Nemli. Svend Hansen, Anders Larsen, Jep Mousen, Selvejere, og 5te Vaarnede Peder Mogensen, er af slet i Største ubillighed, thi de selv vedstaaer, deres Formænd Jorden for 30. aar, at har indlagt, og dess

aarsag ved forrige Commissionsholdelse tilbö-
den sig, af det indtagene at vilde give Skatt,
ej heller till Tings, heller andre Stæder giort
Klagemaal, mens nu af andre beven opirred
til at giöre Paastand, tilmed deres Skiöder
ikke kand give dem nogen Adkomst, som efter
meening, i Hövet Erklæringe 1ste Classe 6te Post
videre kand sees; Mindre kand deres Domme
Freudi hielpe dennem, saasom samme erkuns
angaaendes deres imellem sig hafte egen Tvi-
stigheder, om deres Förtovers tilegnelse, mens
ej samme Dom afsagt paa Jordens Rettmestig-
hed, Adkomst eller lovlig Medfart derudi-
her Sagen omgielder, Saa at vi ikke seer mer-
slig efter deres Meening fremförte Bevis,
at have Adkomst, og blive fri for Skatten.

Dend 46de Wogens Pedersen, som i forrige
Commission for 3. tr. Klövgang er ansatt, be-
rettede, at samme er indtaget efter Rosen-
crantzes Tilladelse, af 18de Julii 1639. hvilket
hand som et Adkomst paastaed at beholde sa-
me 3. tr. Land uden Skats givelse, efter som
deraf til Hans Majt, efter bemte Rosencran-
tzes Tilladelse er givet Kiendelse.
Anlangende denne Mons Pedersens Paast-
at formeene sig at have rigtig Adkomst

det indlagde, efter Holger Rosencrantzes Bevillings Sedler; da har Hans Maj.t allerede allernaadigst ved den Resolution af Dato 2. Decembr: 1720. den 3.de Postes formelding, samme Adkomster casseret, Thi som de inte har lagt een aarlig Afgift deraf til Kongen, altsaa kand ej heller den allegerede Kiendelse, som kand bestaa udi een liden Skienk til Amtmanden, intet der til hielpe, som ogsaa videre om samme Post omgang i Vores Hovet Erklæring, 2.den Classe, videre Erklæring findes.

Dend 40. Selv Eyer Jacob Hansen fremlagde et Riöb og Skiöde af 14.de Maji 1696. og siden den tid berettede Hand ingen Udmarks Jord der til Gaarden at være indlagt, Hvorfore Hand formoder, for de 4.re tc.re Land Haure Jord, som i forige Commission er ansat, uden Skats givelse deraf, at befries; derimod Byskriver Brun erindrede, at hand i forrige Comission har til budet sig at give Skatt deraf.

Hvad sig angaaer Jacob Hansens giordte Paastand, at have Adkomst paa dend indtagene Jord, efter sit Skiöde, da findes Forklaringen derom i Vores Hovet Erklæring, 1.ste Classe 5.te og 6.te Post, at saadanne Skiöder ingen lovlig Adkomst giver, til med ved forrige over Nörre Herretz holdende Comission sig tilböden villig at ville give Skatt af samme Jord.

Dend 45de Hans Andersen, som iblant andet i forrige Commission er satt for 2 skiep. Bing Jord og 1. skiep. Klöfgang, foregav at det har ligget til Gaarden 1681. og er begreben i et Kiöb og Skiöde af 13de Julii samme aar; derfore formoder at beholde det, uden nogen Skatt deraf at give.

Hvad sig denne Hans Andersens Paastand angaaer, at paa Jordens Alde, og at samme ere begreben i hans Kiöb og Skiödebrev, da gifves herpaa till Erklæring, at Alden herudi ej kand giöre noget, saasom Adkomsten er uloulig, og ydermeere Hans Majts allernaadigste Resolution, de dato 2. Decembr: 1720. seig Alde, i den 3die Post, den Casserer, mindre kand hands Kiöb og Skiödebrev nogen Adkomst till veje bringe, saasom ingen kand selge det med rette, som hannem icke tillhörer, hvilket da overeens stemmer med Lönens pag. 728. 10. og 11. Art. og videre kand vores Meening derom sees af vores Hovedærklæring 1. Classe 5. og 6. Post og derfor billigen os synes, at hand svager den ansatte Skatt, saasom og saa ved forige Commission sig frivilligen tilböden Skatt at vilde give af Jorden.

Dend 3de Peder Hansen foregav, at een deel af dend 1. tde Land, som Udbygger Niels Hansen har faaed Fæste paa, skall have ligget till bemeldte Gaard, og være begreben udi et Kiöbebrev af 14de Decembr. 1713. og af Strandmarken lenge forhen indtagen.

Denne Peder Hansens paastand sigter kunshen at faa Udbyggeren under sin Contribution, og nu, hannem det ikke kunde gaa an, saasom samme Udbyggere selv har bygt Huset, hvilken mand ikke, efter Hans Maj.ts derom givene Resolution, de dato 2.den Decembr. 1720. dend 5.te og 6.te Post, kunde fra Jorden bortjage, altsaa söger hand efter sit Skiöde det at nyde fri for Skatt, der det dog i alt ikke over een Skiep. Land sig bedrager, derfore, som nu Skiöden ej kand giöre nogen Adkomst, og Jorden ikke lovligen er kommen til Gaarden, altsaa falder hans Prætention af sig selver bort.

Mads Pedersen Finne, som i forrige Comission er ansat for 5. tc.r Land Sæds Jord, formoder, efter et Kiöbebrev af 9.de Junii 1699. samme uden Skat at beholde, undtagen een tc.de Land, som dertil siden er indlagt af Slotsmarken.

Hvad sig Mads Pedersen Finnes Paastand er angaaende, bestaaer hans Sag af efterfölgende Beskaffenhed: Denne indtagne Jord, og som er af Kongens Udx, kaldes Nörre Strandx. given af Rosencrantz til hans Fiskere der sammesteds boende, hvilken siden for Tyveries skyld blev arresteret, og i hans Fengsel döde, og derover det Huus med Jorden efter Loven var forfalden til Kongen, mens Ridefogden dess u-agted soldte Huus og Jord til andre, saa det

nu paa tredie Haand, efter slig Kiöb, kom til Mads
Persen Finne; efter slig Omstændigheder, saasom Jor-
den for det 1ste, var kommen af Kongens udtr. som for
er meldt, og for det 2det, siden Huus tilforn solt,
har vaaren forfaldet til Hans Majt; Altsaa kunde
vi ej andet, end det samme Hannem med rette tilhörende
Jord igien at tilsaa, og Jorden lige med de andre
Markers indtagelse, til Skatt at ansette, og saa
vidt hand icke, til Skat deraf tilforn, og som i
Jordebogen handtes, ikun for 1. Rdr at være ansatt,
det andet övrige, efter Taxten, til Amtstuens fremm-
deeles Indtægt at bereigne.

Dend 15de Peder Christensen leverede Copie af et
Kiöbebrev, dater. 20de Mart: 1705. derefter han
formoder at beholde 3 3/4 tr. god Sæds Jord og 2 1/2 tr.
Klövgang, som i forrige Comission er ansatt, deri
mod Brun foregav, at den 20de Junii 1720. da
Commissionen derom holdtes, har Peder Christensen
selv tilstaaed, at det eene for 4re, og det andet for
6. aar siden da ungefær, var indtagen.

Denne Peder Christensens paastand kand icke give han
nogen adkomst, efter hans Kiöbebrev, hvorom vi do
videre vores meening har satt i Hoved Erklæringen
Classe 5te og 6te Post; til med har samme ved forige Com-
mission over Nörre Herred selver forlangt, Jorden at vi
beholde, og vilde give Skatt derfor.

Dend 48. Jørgen Andersen, som i forige Commission for $8\frac{1}{8}$ tdr Sæds Jord er anført, berætter at samme Jord har ligged til Gaarden, siden et Skiøde af 1674. den 6te Novembr: undtagen een liden Krog, som derefter er indlagt.

Denne Jørgen Andersens producerede Skiøde har lige beskaffenhed og lige saa megen Grund som den nestforrige, om at bevise nogen lovlig adkomst med; Er derfore vores Svar derpaa lige med det forrige.

Dend 1ste Selvejer Hans Thoersen fremlagde forrige Amtmand Rosencrantzes Tilladelse paa een deel Jord til bemte Gaard, Pugegaarden kaldet, hvorefter hand formoder adkomst paa det udi forige Commission anslagne Jord = $54\frac{5}{8}$ tdr Land, hvoraf een deel er Sæds Jord og een deel Klovgang, og berettede Hans Thoersen, at een liden deel deraf, for ungefær 30. aar siden er indlagt, efter hvilken tid ej noget er indlagt; Og er een stoer deel ej brugelig til andet end slett Klovgang, og af des aarsage frasiger sig, om deraf skal Svares Skatt, ej at kand beholde.

Af denne Hans Thoersens paastand seermand hand forregiver, kuns een deel at være indlagt, af de 54. tdr som hand har indtagen af Strandtdr, efter Rosencrantzes Tilladelse brev, og dermed tilkiende giver, det meeste at have tagen uden Forlov, Jundertid, enten hand eller hans Formand har taget lidt eller meget derefter, kommer det paa et udi saasom

Hans Maj.ts allernaadigste Resolution de dato 2den
Decembr: 1720. 3die Post saadanne tilladelse Sedler al-
deeles har cassert, og for intet af Verdi skal være
agted, har sat, fordi der intet af slige Bevillings Jor-
der een aarlig afgifft til Kongen er bleven mentione-
ret udi, og hvad sig deene Formular, som i samme til-
ladelse, som i samme Tilladelse brev staar, Kiendelse
penge at skulle have givet, angaar, som dend efter-
kommende skulle betale igien, sees deraf klarligen
at have vaaren een Erkiendelse til Amtmanden, saa
at derfore, og som for er meldt, slet ingen lovlig
Adkomst deraf kand tvinges, og videre af med-
følgende Hasle borgerskabs Klagemaaler, med Litt.
tegnet, kand fornemmes; Og hvad sig betreffer
hand foregiver, at hvis af samme Jord skulle give
Skat, hand sig da Jorden frasiger, kand det være
lige meget, saasom ikke allereede alleene een Mand
paa den ny anlagde Gaard, og som paa sam-
me Indlagde Jord staar, sig befinder, som maa skee den for-
langende Afgifft af Jorden vil give, og hvis
ikke samme det vilde, naar Jorden kommer till
Opbud, sig mangfoldige andre vil finde, som
Jorden antager, og den ansatte Skatt giver
og allereede een og anden sig derom tilbøden
dog at forbemt. Hans Thoersen først betaler
Skatten fra 1720. end till dato, efter Hans
Maj.ts derom givne Resolution 2den Decembr. saa-
aar, saasom Efterkommeren den ikke kand betale
fordi hand ej har hafft gavn af Jorden, og
og de paa Grunden opbygte Huse, der at bli

staaendes, hvilket vi höystbillig vragter, saa
som de nok som er betalt, i det hand og hans For-
ældre i 87. aar hafft Jorden, og deraf hafft stoor
Ägtte og Indkomme af, og derved Kongen kunde faa
et lidet got Vaarnede.

Dend 18. Jep Mogensen bevüste med et Kiöbe-
brev af 12te Julii 1719 at have kiöbt den 18de
Gaard, som Hans Svendsen staar i forrige Com-
mission for at have indlagt 3. Tr. Land Sæds Jord
til, hvorefter hand formoder at beholde samme 3. Tr.
Land uden videre Skats givelse, i henseende samme
er indlagt af Mangel for Gierdsel.
Denne Jep Monsens paastand bestaaer i störste
ubillighed til den indtagne Jord, som hand formee-
ner tillige med den 18de Gaard at have kiöbt, da
hannem dog er bedre vidende, at hans Svigerfader
uden nogen Nöd og Trang, mens for Jordens
Bonitet og hans egen Profit skyld, denne fire
kantige Lycke har indlagt, og derpaa sat et
Udhuus, fordi der ingen Gierdsel var at faa,
efter Paaskud, at have det derfor indtagen, thi
enten kunde hand ladet Marken ligge, eller og,
saa fuldt sit gamle Gierde lige frem, og satt
det op med Steen, mens som förmeldet, har giort
det for sin egen Profit, for at have den i Huset
satte udbygger til sin Trel, og at nyde Skatt af
dend, som da ogsaa over og icke under, meer maa
betale, end dend derpaa ansatte Skatt til Kongen

sig beløber, saa at deres Kiøbebrev er af in-
gen Værdi, thi de har solt hinanden det de
ikke kunde hiemle, til med har hans Svigerfader
ved forrige Commission sig tilboden at give Skatt
af deres Lycke til Kongen.

Dend 7de Peder Andersen som i forige Comission
er ansat for 3¼ t. Land halv Sædsjord og halv
Klövgang, berettes at den 4de Part deraf laae til
Gaarden, förend hans Kiøbebrev, som her fremvi-
stes, af dato 1687. d. 15. Julii, og det övrige
i hans tid indlagt, formoder og paastaaer,
at beholde deres Jord uden videre Skatsgivelse,
end hvis som af Arildstid af Gaardsens Egen-
dom er paalagt, helst og fordi samme er ind-
lagt af hans og Naboers Fællesmark, som
de forhen er ansatt i Skat af at svare.
Denne Peder Andersens Paastand, som efter
sit Kiøbebrev, og fordi det indtagne skulde
være af Fællesmarken, efter hans udsigelse, vil
giøre sig deraf en rigtig Adkomst paa Jorden,
da hvad sig det Kiøbebrev angaar, synes vi
inte at være lovlig Adkomst til Jorden, og som
videre af os forklares, i vores Hovet Erklæring
1ste Classes 6te Post, og hvad sig angaar hand
taler om at være kommen af Fællesmarken, da
er der tilforn gaaet en Landstingsdom, som har
kiendt den for Kongens Mt. at være, og
Fælles for mange, saavel Borgere, Bøder med Fle-

som Domen herom følger, og med Lit. E. og No. 1. beteigned, videre forklarer, dernest tilbøden sig ved forrige Commission over Nørre Herred, godvilligen at vilde give Skatt, saa at deru dafkand fornemmes, at hand sig saa lidet som andre, der af ej tilform er ansatt, i Skat at give af Udmarken, kand besværge.

# Olstersogn.

Dend 8de Jørgen Giødick fremlagde een 8te Mænds Skiønning af 13. Mart: 1711. saavelsom et Pantebrev paa samme Gaard af 7. Aug: 1710. hvorefter hand formeener at beholde til sin Gaard de 2de 4te Sæds Jord, som Udbygger Enner Engelbretsen er given Fæste paa, af forige Commission: Dyskriveren Sr. Brun oplyste af forige Commission, at denne Jord siden de anførte breves dato er af Kongens Udmark indtaget. Jørgen Giødick her til svarede, at ham vel er vitterligt, denne Mark saavelsom heele Landet at være Hans Majt. tilhørende, mens alligevel hans og Naboers Gaardes tilliggende Fælles mark, hvoraf de til Hans Majt. skatter og skylder.

Denne Jørgen Gødicks paastand, som een 8. Mænds Skiønning og sit Pantebrev søger Adkomst til Kongens Udf. og derfor søger og forlanger Udbyggerens 2de 4te Land til sin Gaards Ejendom, da giver vi her til gien svar, at hvad sig dend

skiönning angaaer, bestaaer i at hafve
efterseet Gaardsens Fortov, med andet, hvilke
Vidnesbyrd dertil brugte, dog siden ved Proces-
sens forende anderledes har udsagt, end de
anviste, Tilmed ligger denne samme Udbyggere
snart midt i Kongens Udmark, langt fra hans
udgierde, og har udbyggeren selver indgrøffed
samme Lycke, og satt Huus paa, hvilken vi
da ikke kunde forskyde hannem derfra, mens
fick at rette os efter Hans Maj.ts derom al-
lernoodigste Resolution, de dato 2. Decembr.
1720. den 5te Postes formelding, og hvad sig
angaar hans Pantebrev, seer vi ikke at
kand give hannem nogen adgang til Kongens
Udl. saasom Lovens Pag. 756. 1te Artic. saa-
vel Pag. 773. den 15. Art. er derimod, som da
og videre af vores Hoved Erklæring, 1te Classe
9. Post videre forklarer, saa og hannem vel
bekiendt, denne over samme Mark faldende
Landstingsdom, af dato 1716. d. 16 Septembr.
som kiendte samme L. at være Kongen tilhørende,
saa at hand seet ingen Rettighed har til Jorden
ej heller med Sandhed kand sige, hannem eller og
Naboerne alleene, til Fælles skab tilhører,
mens efter Domens formelding, og som her-
ved følger, med Lit. C. og No. 1. betegnet, for-
klarer, at baade Borgere, Bønder og
dre derudi er med i Fælles skab, og falde

derfore hans ubesindede foregivende af sig selver, i det af samme udl. ikke af de interesserende meere betales, end af alle de andre her i Landet.

Dend 5te Tars Nielsen fremlagde et Kiöb og Skiöde, af dato 13. August 1705. hvorefter hand formeener, at befries for de udi forrige Commission anfalte 3. Mr Land Kiövgang, og siden berefter hand, at der intet til samme gaard er indlagt, men alleeneste i stæden for at det var indgierdet, har hand giort Gröffte paa samme stæd.

Denne Tars Nielsens Paastand, som efter sit Kiöb og Skiödebrev agter sig at have rigtig adkomst, til Hans Majts udl. som hand dog, imod bedre vidende, selv for ubillig maa bekiende, thi först er hannem videndes, at hand selver indtagen og indgröffet een deel Jord, som hans Formand lidet deraf havde indpalet af samme udl., for det andet, og da siden om samme udl. Proces faldt, som var langt för Commissionen begyndtes, blev samme udl. dömt til at være Kongens, som med dommen Lit. C. No 1. og som herved følger, videre forklarer, saa heraf kand sees, det indtagne at være ikke hans egen eller efter hans Kiöb og Skiödebrev rigtig adkomst, som da videre herom i Vores Hovet Erklæring förste Classes 5te og 6te

Post herom vores Meening kand fornemmes.

Dend 6. Christopher Hansen, som un boer der paa stod, at Elber Pedersen, som har faaed Sæste af forrige Commission paa ½ tdr. halv Sæds Jord og halv Klövgang, bör un samme overdrage til bemte Gaards beboere, som den siden har arved. Og som samme lidet Jord ike er ike er indlagt, siden Kiöbebrev paa Gaarden af 12te Septembr. 1701. Saa om samme Kiöb hannem ej for videre Skat kand befri, vil hand deraf, hvad billigt er, svare, og paa staar, samme ved Gaarden at maa forblive.

Denne Ejermanden ved Navn Christopher Hansens paastand, bestaar i Störste ubillighed, thi som Commissionen holdtes der i samme Sogn, blev hand tillige, saa vel andre vedkommende, at möde for deres Jorderskyld, advaret, hvor da hand var ulydig, og ike mödte, hvorfore vi da maatte lade kalde den paa Gaarden værende Elber Persen, som samme Gaard i Pant havde, som da kom, og Jorden godvilligen fæstede, og da siden Pantings aar var ude, maatte flytte op i Naboe lauget, og till enn anden Gaard i samme Sogn et, har og fra 1720. indtill Dato betalt den paa Jorden ansatte Skat, saa vi findt

det icke for billig, at Christopher Hansen skul-
le have Jorden, efter som hand icke mödte, og min-
dre i Tanke var, at vilde fæste den, ej heller
Jorden hannem icke til Hinder ligger, hverken
paa hans Vej eller uddrifft, og derfore med alle
billighed tilkommer bemte Esber Pedersen, som
baade har fæsted Jorden, og til Dato gived Skat,
og videre fremdeeles sig til byder, saa at Chri-
stopher Hansens Kiöbebrev hannem ingen adkomst
kand give, til ovenmelte Kongens udk.

35. Jens Jörgensen, som har faaed Fæste af
forrige Commission paa 3½ tde Klövgang, fore-
giver efter et brev om Markeskiel, dateret
12te April 1582. og inden for samme Marke-
skiel dend Jord at være indlagt, som hand har
faaed Fæste paa, og derfore paastaaer og formo-
der at beholde den, uden videre Skatt. Byeskri-
veren Brun erindrede, at i forrige Commission
har denne Mand tilbudet sig at give Skat deraf,
og da er indfört, at samme for 3. à 4. aar siden
var indtagen. Alligevel fremlagde bemte Jens
Jörgensen et Kiöbebrev paa samme Gaard af
10. April 1693. under forige Paastand.

Denne Jens Jörgensens paastand bestaar og
i störste u billighed, og heel u besinded forlan-

gende; thi hvad sig hans Brev er anlangendes,
hand nu producerer for Retten, har kuns vaa-
ren een Kiendelse imellem ham og Naboerne,
paa deres Fortons veigne, om deres Brendsel
og Tyngriven; Ellers er hannem vel bekiendt,
at da hand tillige og andre med hannem saa
danne Jorder indlagde, af een og anden i
Landet, des aarsag blev giort paastand, og
siden ved Höyeste Rettes Dom igien at udlægge
anbefalet, som da om samme Sag videre findes,
i det til os givne Commissorio, mens da siden
derefter Hans Maj:ts allernaadigste Forordning
til Landet kom, af dato 25. Novembr: 1720. og
tilgav dem deres Forseelse, og derefter samme
Jens Jörgensen anholdt ved Commissionen,
samme Jord at maatte faa i Feste, og sig til-
böd, deraf Skatten til Kongen at vilde
betale, har vi hannem det villed forundt;
thi hverken hans Kiöb- eller Marckeskiels
Brevkunde hiemle hannem det, eller give han-
nem Adgang dertil, mens denne Mand er un-
muligt af andre tilhidtgede Medlöben, om
desses paastand desta krafftigere at giöre, thi
ellers hand hverken til Tings eller andre Stæder
derover har klaged, eg heller dertil aarsag havde.

Dend 4:de Jens Vefstsen anhat i forige Commissi-

for een Tycke 2 1/8 t.r. aud: Jord, hvilke hand paa-
staaer saa vel nu som i forrige Commission, ej at
kand beholde, men ganske fra siger sig, uden saa
er, hand maa beholde det, uden Skat deraf at give,
i henseende der gives saa stor Skatt af Gaarden,
saa hand ej kand taale meere udgifter, om Hans
Kongl. Maj.ts Skatter ellers i rette tider skal udreedes.

Dend fierde Selvejere Jens Wefstsens paastand
bestaaer ogsaa i störste ubillighed, thi hand har
hafft i saa lang tid stor Nytte og Indkomst af
Jorden, og den fri for Skatt endtil nu, Hans Maj.t
forlanger een liden billig afgifft, hvilken hand icke
for at betale, sig Jorden fra siger; Wens om det
dett var og sker kunde, hand dog det icke holdte,
og er kuns een tredskelig Raafund, med foregiven-
de, det igien at udlægge, for saa snart hand af
Commissionen derfor blev udströgen, hand det
andet Aar, om icke för, derefter sig til Nytte igien
indtog, som vi dog Exempel nock derom af een
og anden Landstingsdomme har, som til seigt er
bleven dömt, Vi og selver ved Commissionen har
erfaret, og nock ladet paalagt, mens inden et
aars forlöb det igien til sig taget, saa at hand
billigen bör at beholde Jorden, og svare Skatten,
saasom hand ydermeere er een heel formuende
Bonde, og har een af de beste Gaarder som er
i Nörre Herred.

Dend 3.die Selv Eyer Peder Vefstsen, som har faaed Fæstebrev paa een Lycke af $\frac{3}{4}$ tl.de Klövgang og $\frac{3}{4}$ tl.de Sæds Jord, fremlagde et Kiöb og Skiöde paa samme Gaard af 19 Julii 1711. Hvor da samme Lycker laae til Gaarden og lenge til form haver ligget.

Hvad denne Peder Vefstsens paastand er angaaende, som efter sit Kiöb og Skiöde brev söger at have Adkomst til Kongens Udx. da har vi sat vores Meening derom i vores Hovedfor-klæring, förste Classes 6te Post, hvor vit det kand gielde.

Dend 17. Jens Pedersen, som udi forrige Commission er anhatt for 8. tl.r Klövgang og een tl.de Sæds Jord, der da og er anfört at være for Sex aar siden indlagt, dog formeener hand efter een tolv Mænds Forrettning af 18. Junii 1680. at indtil videre er indlagt, end derudi er meldet, efter Markeskiel at have ligget til samme Gaard.

Denne Jens Pedersens paastand, som efter een Tolv Mænds Forretning, söger Adkomst til Kongens Udmark, fører dermed kuns Bevis frem, saa kand ikke de 12. Mænd

ken dömme Kongen noget fra, eller til i saa maa-
der; I det övrige har den Skiönsomhed og For-
retning kuns sigtedhen til Naboe og Naboers
Forlug, om deres Fortov, brende rivsel og deslige-
ste skyld, saa hand deraf ingen hielp kand uyde,
til nogen Rettmessig Adkomst, mens faaer at
forblive ved det af hannem ved forrige Commis-
sion frivillig til bydelse, af det indtagne Skatter
at svare.

Dend 23de Peder Arristsen ansatt i forrige
Commission for 1½ tde Sæds Jord og 1. skiep.
Klöygang, hvilket hand formoder og paastaaer
at beholde, uden videre Skatt at svare, eftersom
samme af hans egen Saavelsom Naboers fælleds
mark er indlagt

Denne Peder Arildsens Efterkommere, saasom
Per Arilsen alt er Död, paastand, som formee-
ner, efter hands Meening og tanke, at det ind-
tagne var af deres egne felles &c., og derfore
Gaarden tilhörende, har een ugrundet Fundament,
saasom först kand bevises af Holger Rosencrantzes
Tilladelse-breve, Lit. D. med No. 4. beteigned, saa og
med Sandvig allinge Klagemaaler, med Lit. C.
No. 5. beteigned, som alle giver tilkiende, mar-
ken at være Kongens, og kaldes den östre Strand &c.
af des aarsag, da og forbemte Sal. Peder

Arildsen sig ved forrige Commission tilboden
af den indtagne Jord, Skat at vilde betale, hvor-
ved det og vil forblive.

Dend 18de Hans Mortensen fremlagde et
adkomst-brev paa samme Gaard, aff 1657. den
13de Octobr. og som hand er sat i forige Comission
for 6. tr. Klövgang, og 1. tr. Sæds Jord, som da for
7. aar siden var indlagt, og efter tilbydelse
til Dato svaret Skatt af samme. Saa foregi-
ver hand dog nu, at hand heller vil miste
samme Jord, og den igien udlegge, end give
Skat deraf, om hand ikke ellers maa beholde
det til sin Eyendom, som af fælles Ex er
indlagt.

Denne Hans Mortensens paastand er nu skeedt
for denne sidst holdende Commission par
Compagnie med de andre, som har overlagt
med hinanden denne Practique, og tilbydelse,
med Jordens igien udleggelse, at vilde frem-
sette, om at forsøge, om de ved saadan Paa-
fundkunde herefter formaae Commissionen,
til at troe saadan forregivende, og denne
for Skatten at udstrygge, hvilket de da sidst
ikke tenkte at holde, mens efter her brugende
Maade, igien til sig tage, hvorom vi
tilforn allerede Exempler har anført, som

imod derom afsagde Landstingsdomme er skeed, saa og os selver vederfaret; Thi ellers bemeldte Hans Mortensen ikke saadan ubillig paastand nu havde giort, i henseende og som hand selver bekiender, til Dato har svaret Skatt af samme Jord, og ingen Klage derover fort, saa og een Udbygger siddendes ved samme ind tagne udmarks Jord, som hannem denne afgift, som derpaa falder, rigeligen betaler; og hvad hand paaskyder, at være een fælleds Mark, derpaa er svaret i nest forregaaende, om des Beskaffenhed.

Dend 19. Selv Eier Weidik Haagensen fremkom og paastoed, at som hand i forrige Commission er ansat for $1\frac{3}{4}$ tr. Sæds Jord og $12\frac{1}{4}$ tr. Klovgang, saa formeente hand, at siden samme er indlagt af deres fælleds Mark, Östre Strand, mark kaldes, at samme uden Skat til hører hands Gaard, og derforuden bevuste hand med een 8te Mænds Dom, af 15de Novembr. 1717. hvorved hands formand var til kiendt ald Gaardsens tilliggelse, og siden til samme Gaard intet var indlagt, og derfore formoder at være hannem adkomst til Gaarden.

Denne Weidik Haagensens Paastand har

meestendeels lige Beskaffenhed med de
nest forregaaende, som er i Tanke at Mar-
ken hörte dem til, for Fellesskab skyld, da
dog enn stoer Difference er, med at pløje
Enn ø, eller have det til Grosgang, for samtlige
Fellesskab skyld, saasom de förste ved Indleg-
gelse og Opplögelse fornærmer og formind-
sker de Interesserendes til Felles værende
Qvegang, og andre markers Fædrifft;
For det andet er jo bevüslig, at det er Kon-
gens Mark, og ikke deres egen, som er
klarlig at see, af Holger Rosencrantzes
Tilladelse Breve Lit. D. og N.o 4. betegned,
saa og af Sandvig og Allinge Klagemaale,
Lit. C. N.o 5. og videre tvende Attester
med Lit. F. og N.o 6. betegned, og som her-
ved følger, hvilke alle tilkiende giver,
at Öster-Marken, saa kaldende, er Kon-
gens Udl., og derfor ikke som for deres
egen kand agtes, for det andet, hvad sig den
paa beraabte 8te Mands Dom angaar, formee-
nes klarligen selv deraf, at dend kuns
hensigter til Deelingen efter Arv, mens ej
paadömmes om rigtig adkomst til Kongens
Udl., for det 3die har samme Mand sig selver
frivilligen tilböden, ved forrige Commis
at ville give Skatt af det indtagne, saa

sinnes, hands paastand og vrange forevending at være af ingen Værdi.

Dend 26de Henning Köller, som har taget Fæste af forrige Commission paa 4 tr. Klövgang og 3½ tr. Sæds Jord, og da anført for 8te à 10. aar siden at være indlagt, formoder nu efter Kiöbebrev paa samme Gaard af 11. Septbr 1691. at beholde samme uden videre Afgifft, og hvis ikke, tilbyder hand sig heller at vil udlægge den igien.

Denne Henning Köllers paastand, og som formeener efter sit Kiöbebrev at have Adkomst til Kongens udtr., og dersom hand derefter ukekunde beholde den frie for Skat, vilde lægge den ud igien, bestaar i største ubillighed, og med andre derom overlagte Practique, formeenendes, ligesom för ommeldt, med de andre, at forsøge, om de ved saadan Paastand kunde formaae Commissionen til, hannem for ansatte Skat at dimittere, og hand derefter, uden Skattens givelse igien kunde til sig tage og beholde; Hvilken Finesse, og aldrig hans Tanke at være, Jorden at ville qvitere, best kand merkes deraf, i det hand paa samme Tycke har sattheifft en udbygger, som aarligen deraf meere giver, end hand selv til Kongen skal svare, og derfor ingen Tyngsel forhannem paa hans Gaards udgifft er, saa og videre kand forneemes, at hand

dessaar, og ved forrige Commission fri-
villigen har sig tilböden, Skatten af Jorden
at vil betale, og derfor, som för er meldt, een
Paafund er, af hannem og andre, om ved
saadan forestilling og forlangende, Hands
Maj.ts med ald Rette tilkommende afgift
derved at besnige.

Den 20.de Morten Didrichsen fremlagde
et Kiöb og Skiöde paa samme Gaard, af 7.de
August. 1696. Hvorefter hand forregiver,
at endskiönt i forrige Comission hand er anfört
for Klövgang 16. tr. og Sæds Jord 1. tr. som da for
Sex aar siden skulle være indtaget, saa beraa-
ber hand sig dog paa, at samme Jord er begreben
i forbemte Skiöder, alligevel det ikke er förend
disse anförte Sex aar siden indlagt; og derfore
for moder, at beholde det, uden nogen Skatse paa-
lægg, videre end hvad som af Gaarden aarl. gives.
Denne Morten Didrichsens paastand, som i Canker
er, at Kongens Udx. skulle være forfattet med i
hands til Gaarden hörende Eyendom, og derfore
efter sit Kiöbebrev söger at have eigtig adkomst
giver til Giensvar, at Kiöbebreve og Skiöder
sig ej videre kand extendere, end til Gaar-
rette tilliggende Eyendom, og som er inden Gier-

Men hvad som er Kongens udtr. kand ikke være derudi formeent, som da videre forklaring angives, i vores Hovet Erklæring 1te Classes 6te Post, tilmed har hand sig alt tilforn og ved forrige Comission frivilligen tilbøden sig, og selver begiert, at vilde have Jorden for Skat, og derfor hands paastand aldeeles falder af sig selv.

Dend 25. Jacob Pedersen havde Skiøde paa samme Gaard af 19de Octobr. 1699. derefter hand som andre hands Naboer formoder at beholde som Fælleds drifft, alligevel hand i forige Comission for 2½ tl. god Sæds Jord deraf er anslagen, og derhos meldt, at samme for 6. à 7. aar siden er indlagt, og hvis hand ikke det uden Skat kand beholde, begierer hand, den igien at udlægge.

Denne Jacob Pedersens paastand har lige dend beskaffenhed med de andre, som formeener at hvis deres Kiøb og Skiødebreve ikke kand give dennem nogen Adkomst, vil de det igien udlegge, som er og, som før er meldt, af dennem een overlagt Sag, for at besvige Kongen sit fra, og det ikke siden holder, hvad de belover, hvilket fornemmelig her og er at see hos denne Jacob Persen, thi hand haver een udbyggere sidendes paa samme Jord, som hannem forunden nogen Dagsverk at reigne der till af samme Jord, saa vit hand ikke selv brunger, den ans

sætte afgifft svarer af hvis aarsag, og Billighed
skyld, hand ved forrige Commission sig frivilligen
tilböden, Skatt deraf at give; Thi hans forevending,
at være betagen hans fælleds uddrifft, er u-sand-
færdig.

Dend 28. Didrick Didrikssen, bevinste med Kiöbebrev
til samme Gaard, som var indfört i een 8te Mænds
Dom af 26de Septembr: 1690. at samme Gaard var
solt, med vaat og tört, inden og uden Gierde, Eene-
mark og Klövgang; og som hand i forige Commission
er sat for 1. skiep. Klövgang, og 3/4. tr. Sæds Jord,
som da for 12. eller 13. aar siden var indlagt
af Fælledsmarken, paastaaer dog, at samme har
været Gaardsens Eiendom, efter bemeldte Kiöbe-
brevs Indhold; og derfore formoder at beholde
samme indgeignede Jord, uden videre Skat der-
af at svare.

Denne Didrick Didrikssens paastand, som efter
sit Skiöde- og Kiöbe-brev, hvorudi formeldes, om
Inden og uden Gierds, samt vaat og tört, med mee-
re, og derefter formeener, at have god Adkomst
til det indtagne, sinnes os, een slett Fundament
at have, hvorom da videre, om sligt Adkomstes
i vores Hovet Erklærings förste Classes 6te Post
har given vores betenkning, om ikke at være tilhø-
rende til Gaarden, som da og samme Didrick Did-
ssen allerede tilforn ved forige Comission

tilbøden sig, frivilligen for det indtagne Skatt at vilde give, saa at derfore hands paastand er uden Fundament.

12te Selv Eyer Hans Hansen, som har faaed Feste paa 8te Tønder Land Sæds-Jord, beliggende ved et udhuus, som forst stoed ved udgierdet; derom fremblagde Peder aagesen et Adkomst-Brev aff 20de Julii 1661. og forrige Ambtmand Rosencrantzes Seddel, aff 2den Novemb. 43. Hvor, efter hand formoen at hafve adgang till bemeldte 8te Tønder Land. Hans Hansen, som har faaed Feste derpaa, formodede, efter et Adkomst-Brev, aff 24de Junii 1695. under No 13. at beholde samme Jord, efter sit Festebrev.

Hvad sig andgaaer disse begge Mænds, Nemlig: Peder aagesen og Hans Hansens Paastand og Tvistigheed, i det dend ene efter Holger Rosencrantzes Tilladelse-Seddel, og dend anden efter sit Festebrev, og i mellem giordte Contract søger Adkomst at hafve till Kongens udmark, da hvad sig dend forstes Paastand andgaaer, da kand Holger Rosencrantzes Tilladelse

Seddel hannem ingen adkomst give, efterson
slige udgivene Seddeler allerede ved Hands
Majesteets allernaadigste til os sendte Resolution,
de dato 2den Decembr. 1720. 3die Post, er blevem cos-
sered, og af ingen Værdi at være agted, os anbe-
fales; Og hvad dend andens Paastand er, at be-
holde Jorden, efter hands Formands gierd-
te Contract, med Peder Aagessens Fader,
og derpaa aff Commissionen udgifvene
Fæstebrew, sinnes os, hands Pretention
ikke u-billig at være; Thi endskiondt
deres Contract er u-lovlig, og som
ofver een anden Eyermands Gods, de ikke
kunde contrahere, mens saa dog, i hense-
ende, Hans Hansens bekommende Fæste-
brew paa Jorden, og som ligger for hands ud-
gierde, saa og dend anden Per Aagessen, Formand,
og hand selv havde i mange Aaringer stoor Ind-
komst af samme Jord, og nu i 20. aar vaaren
fra samme Søgn, og boer i et andet, alt saa findes
billig, at dend som paa grunden boer, og saa
er Jorden nest, efterselv tiebyldelse, at vilde give
Skatten.

Dend 30te Jens Andersen fremlagde et Skiö-
de af Dato 10de Decembr: 1694. ved Lauritz
Mogensen, som rette Eyere af samme gaa
hvorefter Lauritz Mogensen formodede at

holde de af forrige Commission anslagne 2½ tl. Sæds Jord, 1½ tl. Haure Jord og ½ tl. Klövgang, som af Fælledsmarken for lang tid er indtagen.

Denne Lars Monssen i Rette lagde et Skiöde, hvorved hand formeener at have adkomst til Kongens Udl. giver een slett Bevis, som da og videre er at see af vores her ved følgende, og i Protocollen indsætte Hovet Erklæring, første Classes 6te Post, hvorvit saadanne adkomster strecker sig, tilmed har ved forrige Commission, hans un Sal. Stiffader, som da beboede Gaarden, sig frivillig tilböden, af det indlagde at give Skatt, saa hand dess aarsag, og paastand, ikke kand blive Skattfri; Thi den forevendinge hand bruger og siger, at det er kommen af Fælledsmarken, er endelig i saa vit sandt, mens er til fælles, saasom det er af Stor Lyngen, for det heele Land.

Dend 24de Jens Larssen ansat i forige Commission for 3. Skiepr Klövgang, forregiver at samme 3. Skiepr Land er indhegnet, formedelst hand derover kunde rette sit gierde; Er dess aarsage begierende, at beholde samme uden Skatt, og derforuden at være af hands saavelsom Naboers Fælleds Mark indhegnet, hvilket ikke nogen til hinder, og er i de tanker, ligesaa vel at svare Skat deraff till Hans Magt, som af anden Gaardsens Tilliggende, udi de Ordinaire Skatter, som af Arrilds tid er paalagt.

Denne Jens Larsens Paastand bestaaer af
een slett Fundament, i det hand öster Strand-
marken for sit og Naboernes egen Fælles mark holder;
Vel er det een Fælles mark, dog icke for ham
og Naboerne alleene, mens for samtlige Interes-
serende til fælles Græsgang, for deres Qvæg,
saa vel for Borgere, Bönder og andre, mens icke
til fælles, at applicere til dyrkelig Jord, eller
indheigne, efter egen tycke, og derved at for-
nærme og beskige de andres Fæs drift, thi saa
snart det skeer, er Kongen nærmest, som hörer
marken til, derudi at disponere, og at det
er Hans Maj.ts Udx. og Hannem tilhörende,
kand fornemmes af Rosencrantzes tilladelse-
Brev, saavelsom Sandvig og Allinge Klager, saa
og meere bevislig heder, som alt tilform er alle-
geret; Ogsaa sig hands forevending angaar, at
være i een tvilagtig Meening, ligesom hand gav
Skat af Fælles Marken, saavel som Gaardsens
rette Ejendom, Erkuus een daarlig tanke, eller
og een opfunden Proposition, saasom een
hver i Landet veed, at Fælles skabet, og for Fæ-
drifftens Græsgang, over heele Landet, saa vel de
fra Tyngen og Udmarken, som de ved samme bo-
ende deres Smörskatt derfor maa give, mens ej
nogen Particulair Skatt, saa lenge det til Fæl-
les i Græsgang bliver fordres.

Endnu anføres een deel af Rydskersøgn, som ere interesserede udi den saa kaldet Borre Marken, med een deel af disse foranførte i Olskersøgn. Derforuden findes een deel af benn.te Olskersøgn interesserede udi nogle Marker, kaldet: Östre-Vester- og Nørre-Marker; hvilke samtlige, saa vel af Olsker- som Rydsker-Søgner, paastaaer, efter deres Skiøder og Adkomster, at beholde deres Fælleds-Marker, uden nogen videre Skatts paaleggelse, end som de af gammel Tid har givet, Nemlig:

Dend 14. Selv Eyer Jørgen Tarsen i Rydskersøgn, fast af forrige Commission 10 tr. slet Kløvgang, som hand foregiver ej at bestaa af andet end Klipper og Tuer, der ej er nyttig til nogen Ting, mens har indlagt det for at rette sit gierde, og ellers er af hands og Naboers Fælleds Mark, hvoraf een gang er paalagt Skatt, derfore hand formoder, for ny Skats paalegg at blive befried.

Denne Jørgen Tarsens paastand er saa vit i een deel Rett, mens i udgangen urett, thi vel er der Klipper i samme Jord, mens derimod har hand faaet tredobbelt i Viden, meere end hand er ansat fore, hvilken Maade vi da altid har brugt, hvor vi da har fundet saadan Klipper Jord, og hvad hand talerom Fælleds Ø., da er ham jo bekiendt, at lenge før Commissionen gick an, er falden een Tandstings Dom over hands neste Nabor, og som med Lit: E.

og No. 1. beteigned, som herved følger, har kiendt samme Nørre Mark for Kongens at være, hvorfore hand da ikke kand befries for Skatt.

Dend 15de Peder Christensen ansat i forrige Commission for 3 3/4 Tde Sæds Jord og 2 1/2 Tde Klovgang, som efter Bondens foredragende ej bestaar, saa vit Sæds Jorden angaar, at være andet end röd Sand og Grems som ej giver nogen Sæd af sig, og Klovgangen at være Klipper og Steen, som ej giver noget Græs, har indlagt denne Jord, for at rette sit gierde; forhaaber, som de andre hands Naboer, at beholde dette af deres Fælleds Mark indtagne Jord, uden videre Skats givelse.

Denne Per Christensens Paastand angaaende, da er den afslet ingen Consideration, thi hvad sig Jorden anbetreffer, da har de af Kongen Ordinerede, efter Comissoriummet, Landkyndige Mænd, dends Bonitet observeret, hvilket de som selver Værende Aulsmænd, om dens dygtighed har vist at skiønne, Tilmed haver hand sig ved forige Comission frivilligen tilböden, deraf Skatten at svare, saa at hands paastand af ingen Værdi er, saasom og hands paaberaabende Fælleds Rettighed intet kand tileigne ham Jorden, efter som för er meldt, i nest forregaaende Landstings dom, kiendt udtrykkelig for Kongens at være.

Dend 13de Hans Vefstsen fremlagde et Kiöb og Skiöde paa ermte 13de Gaard, af Dato 17. Julii 1674 et Dito af 13. Julii 1711. samt et af 11. Mart: 1717. hvormed hand vil bevise, at Gaarden er kiöbt med ald dends tilliggelse, baade inden og uden gierde, Vildmark og Eenemark, Endnu een tilladelse Seddel af 10. Aug. 1715. af een deel hans Naboer udgivet, at hvis hand da af deres Tælleds Marck havde indtaget, var ej nogen af dem til Hinder; Og derefter formodede, at befries for dend af forrige Commission paalagde Skatt af 2 3/4 tdr Seds Jord, 2 3/8 tdr Hauer Jord og 3 1/2 tdr Klövgang.

Denne Hans Vefstsens Paastand, om efter sine Skiöder og Kiöbebreve, formeener sig at have adkomst, og for det indtagne at beholde, sinnes os ej Fundament nok at være, saasom samme adkomst er ulovlig, som da Lovens Pag. 728. 10de og 11te Artic. videre forklarer, og meere underretning kand findes om i vores Hövet Erklæring förste Classes 6te Post, og hvad sig angaaer den tilstaaelse Seddel af hands Naboer, kand ej heller hielpe ham dertil, thi de intet kunde bevilge hannem det, som dennem ikke tilhörte, hvorover og dessaarsage, een usvecked Landstingsdom er falden, som herfindes med Lit: E. og No 1. betegned, over hannem, som samme tilstaaelse for Null, og hannem, Jorden igien at udlegge, saavelsom udlegs Jorden Kongens at være tildömt; Saa og sees denne samme Wands ubillige

og opsetzige Paastand videre deraf, i det hand
paa samme Jord, som de twende Lyckerhar sid-
dendes tor udbyggere, som hand eller hands Fader
rigeligen tager saa megen Skat og Arbeide af,
end som den ansatte taxt udbringer aarligen,
saa og ydermeere ved forrige Commission sig
selver frivilligen tilboden, af det indtagene
saa vit som blev tilladt at beholde, Skatt at
vilde betale, saa at hands Paastand meere
er at anse for een Rebells Opsetzighed, end
Paastandens Rettighed.

Dend 12te Morten Davidssen ligeledes indlagt
af Fælledsmarken 1 tde 5 Skiep. Sæds Jord, 1½ tde
Aud. Jord, 1 tde ½ Skiep. Klovgang, som hand for-
meener at være efter hands Fæstebrev, af 4de
Junii 1694. Ligesom hands andre Naboer, deres
paaboende Gaardes tilhørende Grund.

Denne Morten Davids Paastand, som efter hands
Fæstebrev, formeener at have Adkomst, og der-
for vil tilegne sig Longens udr. Er kuns een slett
Bevis dertil, om hans forlangende at obtenere,
thi een hver Retsindig Menniske kand kiende og
maa bekiende, at ingen Ridefoget kand give no-
get meere i Fæste end i slig tilfælde, end hvad
som Gaardsens rette Eigendom kand være, og dertil
hører; thi hvad sig een tilsniger, aar efter
uden samme Ridefogets vidende, det har hand

ikke givet ham i Fæste, som da om samme Post i Vores Hovet Erklæring 3die Classe, videre Explication findes. Og hands foregivende Fælledskab til Udmarken, ej heller nogen adkomst, samme at opplöge, dertil kand giöre, saasom samme Mark, og som forhen er mentioneret om, ved een Landstings dom er dömt Hans Majt. til; Tilmed denne Mand ved forige Commission godvilligen tilböden sig, at ville give Skatt af den indtagne Udmarks Jord, saa hand ikke nu igien, ved andres forförelse fra sit forrige forlangende kand fragaa.

Dend 11te Anders Larsen, Hans Majts Gaard, paa staaer ligeledes, at beholde de af Fælleds Marken indtagne 2 1/8 tr. Sæds Jord og 1 5/8 tr. Klövgang, som hand i forrige Commission er ansatt for, heldst som hands tanker og Meening er, at hand lige saa vel har fæst dette anslagne Jord, som anden Gaardens tilliggende, efter Fæstebrev af 17de Decembr: 1701.

Denne Anders Larsens Paastand har lige Beskaffenhed med nest foregaaendes Gaarders, og derpaa af os samme Svar fölger.

Dend 10de Anders Larsen, som i forige Commission staar ansatt for 5. Skiepr. Sæds Jord og 1 1/4 tr. Klövgang, formoder efter Kiöbebrev paa Gaarden, af 15de

Februar. 1720. at beholde samme udem nogen
Skat at give, videre end hvis som af gammel
Tid svaret er, helst og fordi det er af deres
Fælleds Mark, og til med hverken af ham,
eller 3 à 4. hands Formænd, er indlagt

Hvad denne Anders Larsen, som svarer for
dend 10de Gaard, hans Paastand er anlangendes,
om efter sit Kiöbebrev at nyde Adgang til Kon-
gens Udmark, da har det ingen Fundament,
saa som ingen kand selge det til nogen anden,
det som hannem icke tilhörer, som da videre
forklaring findes, om slige Kiöbebreve i vores
Hovet-Erklæring 1. Classes 6te Post, og hvad
sig dem Paastand er angaaendes, for deres Fæl-
ledskab skyld, hand haver med andre, till Ud-
marken, som hand vil tileigne sig noget for
til, har det een slett Grund, thi som vi til-
forne allereede har forklaret, saa bestaar
deres Fælledskab i Fædrifft og Brendsel rigen,
men ej at maa opplöje Kongens Udmark, og
fornærme hands Nabor og andre interesserende,
paa deres Græsgang, derfore, saa snart det
skeer, kommer det opplöjede til at svare Skat
til Kongen, som er Ejermand af samme udt. saa og
har tilböden sig ved forige Commission, at vil-
de svare Skatt af Jorden, og derfor nu ikke
kand være fri derfore.

Den 9de Peder Ødbersen formeener, efter sit Skiöde af 26de Maji 1702. ligesom andre hans Naboer og Interessenter i Borremarken, at befries for denne afgift, som forrige Commission har paalagt, af 1½ tl. Sæds Jord 2½ tl. Klövgang og 2. Skiepr. Ding Jord.

Denne Peder Ødbersens Paastand har lige Beskaffenhed med det forregaaende, og derpaa følger vort Svar derpaa, ligesom för er skeed

Dend 8de Niels Andersen, ansat i forige Commission for 5. tlr. Sæds Jord, 2. tlr. slet Klöfgang og ½ læs Enges, Beviser med Kiöbebrev af 4. Januar. 1709 og paastaar derefter at beholde det indtagne af Sällesmarken, ligesom de andre hands Med-Interessenter.

Denne Niels Andersens Paastand har lige Beskaffenhed med de forrige, som da og af os følger de samme Svar.

## Röesogn:

Dend 2den Gaards beboere Hans Köllere fremlagde sit andragende af dags Dato, hvorudi er indfört de Domme og Omstændigheder, hvormed hand mener til bemte 2den Gaard at beholde de 9. tlr. Land, som til udbygger Erik Madsen Lagge af forige Commission er givet Feste paa, og af arrildstid til samme

Gaard ligget haver, saa hand efter bemeldte
adkomst formoder, det til Gaarden at beholde.
Hvad sig anlanger denne Hans Köllers Paastand,
at efter en Landstingsdom vilde nyde den ind-
tagne Udmarks Jord, som udbyggere Erick
Madsen besidder, og taget Feste paa; da sin-
nes os icke, at have nogen Rettighed dertil, saa-
som det ej tilhörer Gaardens Eiedom, men er
kommen og tagen af Kongens Udk. som os er fore-
vist, og selver kunde see, ej heller Landstings-
domen har dömt det anderledes Gaarden till,
end at denne Hans Köllers Fader, det skulle
nyde sin afgifft deraf, saa lenge hand levede,
mens siden efter hans död gik til deeling
imellem Arvingerne; Som nu bemeldte Erick
Madsen havde Hans Köllers Halv-Söster, og
derfore skulle have det for sit Sædrettighed;
Mens nu ved Commissionens holdelse fandt
det sig ved udvisning og paafuldte Beviis,
at Jorden hverken hörte til den 2den Gaard,
ej heller til kom bemeldte Erick Madsens
Kone til Arv, i det de var tagen og indsnigt
af Kongens udmark, hvorfor vi da feste
samme Jord til udbyggeren Erick Madsen, som
den begierte imod den efter Taxten ansatte Skat, at give

Den 1. Frivaarnede Peder Ebersen fremlagde

Skiöde af 17 Mart. 1652. og een Xidemænds Dombs Sentning af 14. Decemb: 1692. hvormed hand meener at have adkomst paa al den Jord, som udi forrige Commission er anført at være indlagt af deres Fælleds Udmark, som er 40. tr. got Klövgang, 2 Lycker paa 5. tr. Halv Sæds Jord og halv Haure Jord, 4. tr. Klövskön og 2 Skiepr. Sæds Jord. Derimod Brun erindrede, at den 5te Julii 1720. da Commissionen derom holdtes, er samme Jord angivet at være indlagt for 20. aar siden. Peder Esbersen tilstoed, at een liden deel deraf er indlagt for 20. aar siden, men den største deel for 30. og 40. aar siden er indlagt.

Denne Peder Esbersens Paastand, som efter sit Skiöde og Kiöbebrev, samt een Xidemænds Forretning, vil giöre sig Adgang til, Kongens Udmark at være sin Ejedom, sinnes os een slett Fundament dertil at være, saasom og for det første, hvad sig Skiöde og Kiöbebrev er anlangendes, da kunde ingen selge hannem det, som hand ikke ejede; Nu er Udmarken Kongens, hvorfor da den selgende ej lönligen kunde hiemle ham dem, Og hvilken Post da videre Forklaring findes, denne her i Protocollen ved følgende Hovet Erklæring, 1ste Classes 5te og 6te Post, og hvad sig angaaer videre dend paaber aabte Xidemænds Dom, da giver den heller ingen Adkomst, saasom den kuns lyder om Skilsmisse imellem ham og hans Nabor vaarende Dispute,

betreffende deres Fortov, Brendsel-riven, og
deslige, for det 3die, har hand selver, ved forige
Commission frivilligen tilboden sig, af alt Jor-
den, saa vel det som udbyggeren har, end det
hand selv bruger, og hvilken til ringeste afgifter
sat, sig tilboden at give Skat, hvilken hand da
rigeligen af samme Grund, over og icke under,
mageligen kand betale, og vi derfore icke kunde
befri ham.

Den 3die Friderich Hansen, som er givet Fæste
af forige Commission, dat. 22. Februar. 1721.
paa 2 tlr 2½ skiep Sæds Jord, 2 tl 6 skpr aure
Jord, 10 tlr Klövgang, hvorpaa 3de udbyggere
boer, som Friderich Hansen har indgaaet ej at
fordrive, dog husene hörer Friderich Hansen
til, og een deel af samme er indlagt efter
forrige Comissions Indhold, da for 6. 7. à 8 aar
siden, mens derimod beretter Friderich Han-
sen, efter et Skiöde af 8de Junii 1657. og
et Dito Riöbebrev paa samme Gaard af 25de
Julii 1695. hvorudi noget af dend samme
Jord, som er anslaget, er begreben, som er
een Lyck paa ungefær 4. Skiepr Land, forma-
der at beholde samme Jord, som af hands og
Naboers Fælleds Mark er indlagt, inden
nogen Skatsgivelse.

Hvad sig anlanger denne Friderich Hansens Paa-
stand, som efter sit Skiöde og Riöbebrev, saavelsom
Jorden, er kommen af Fælles marken, vil giöre sig
adgang til Kongens Udmark, da har det een
slett bevis dertil; thi Skiöder og Riöbebreve kand
ikke strecke sig videre end hvad Gaardens rette Eien-
dom kand være, og ingen kand selge een anden
det, som hannem ikke tilhörer; hvilken Post da
videre herom Explication findes i vores Hövet
Erklæring 1te Classes 6te Post; og hvad sig an-
gaaer den paaberaabte Fælles mark, da kand
den ikke heller hiemle ham noget; thi vel
samme er Udmarken een Fælles Græsgang, og
som ej sammenhængendes med Östre Strandsø
for Ulskersøgn, saa at Borgere, Bönder, Udbyg-
gere og Fiskeleje, maa have deres Fælles Fæ-
drifft derpaa, men den at maa opplöje eller
indheigne, maa ingen Interessenter giöre, thi
saa træder Kongen, som Eyermand til, og for-
langer, af det indtagne, Skatt, og i det övrige
har hand paa samme Jord siddendes 3. Udbyggere,
som til Dato har given den Skat til hannem,
som hand ikke kand fragaa, som paa Jorden er
ansatt fore, og dessaarsag sig og ved forige Com-
mission frivilligen tilböden, Skat af Jorden
at vilde betale, og vi derfor ikke seer, hand billig
aarsag har, til at klage.

Dend 11te Selveyer Niels Hansen ansatt

i forrige Commission for 8te tr. Sæds Jord og
4 1/4 tr. Klöpgang, hvorpaa hand og har taget
Fæstebrev, som er af 22de Febr. 1721. i for-
meening, derefter Jorden uden Skat til
hans Jord at beholde, efter sit Skiödebrev
af 8de Julii 1695. og beretter, siden samme tid
ej noget til gaarden at være indlagt, u-
den et liden stk. paa ung efter 2. skiepper
Land, for at rette sit gierde.

Af denne Niels Hansens Paastandsees,
nok at være skeed par Compagnie med de
andre, i det hannem var vel vidende, at hans
Skiödebrev icke kunde hiende ham Kongens
Udmark, for at være Gaardsens rette til-
hörende, saa som ingen kunde selge ham det,
som hand icke selv var Ejere for; Nu er Ud-
marken Kongens tilhörende, og derfore icke
kunde reignes til hands Gaards tilliggende
Jord; Til med har hand paa samme Jord
tvende Udbyggere siddendes, som aarligen
til hannem giver Skatt, for saa meget de
har i brug, og derfor dess aarsag tilböden sig
ved forrige Commission, frivilligen, af
det indtagne, Skat at ville betale; og skulle
hand sinnes nu, at falde ham for besværligt
samme at udreede, finder sig 10. for Een
som det gierne antager.

Dend 12te Peder Larsen bevüste med et Skiö-
de paa samme Gaard, af 29. Junii 1666. og si-
den den tid, berettes Bonden ej at være indlagt
noget til samme gaard, undtagen 1. tr. Haure
Jord, Er givet Fæste paa 2. tr. Sæds Jord, 3 tr.
aud. Jord ½ tr. Klövgang; Saa formoder hand
at beholde det uden Skatsgivelse, efter bemte
sit Skiödes Indhold, hvorved ham er solt baade
Inden og uden Gierde, og samme indlagde Jord
ligesaa vel er hands paaboende Gaard til-
hörende, som anden Gaardsens Eyendom.

Denne Peder Larsens Paastand, som efter
sit Skiödebrev, og hvorudi meldes om inden og
uden Gierds, formeener sig at have adgang
til Kongens udmark, som sin Eyendom, har
lige Fundament med de andres; Thi hvad
de ord: Inden og uden Gierds, sig betreffer,
findes der Explication om i Vores herhos
i Protocollen satte Hovet Erklæring, 1ste
Classes 6te Post, og hvad Alderen angaar, ingen
Hævd kand give, saasom hand eller hands for-
mænd dertil ulovligen erkommen, og det fra
Rette Eyermanden til sig taget, Tilmed har
hand tvende udbyggere siddendes paa Jorden,
som betaler ham den ansatte afgift, og derfor
tilbiden sig ved forige Commission, frivilligen
at vilde give Skatt; Saa at vi ikke seer

billigt at være, nu at føre klage, eller at
være fri for Skatt, mens kand tænke, er
løben med paa Compagnie.

Dend 6te Rasmus Nielsen fremlagde et
Kiøbebrev, af 19de Maji 1713. og siden dend
Tid ej noget til samme gaard er indlagt,
hvilket Sandemanden med ham bekræfftede,
formoder derfor, uden Skatsgivelse at be-
fries for dend 1. tdr Sædsjord og 3½ tdr
Kiørgang, som i forrige Commission er
ansat at give Skatt af, heldst som samme
Jord 1707. af 8te Mænd er taxeret paa
Penge, og kiendt til gaarden og dends Ar-
vinger.

Denne Rasmus Nielsens Paastand har
lige Beskaffenhed med nest foregaaende,
thi ingen kand selge det, som hand icke
er Ejermand for, ej heller kand nogen
arve det, som icke Boen eller gaarden
med rette tilhører, saasom da ogsaa de
8te Mænds Taxering Dom i Arvederling
icke sigter paa godsets rette Adkomst,
mens som de det forefandt og forevist
blev, og skifftet og taxeret det, og derfor
ælden paa Jorden icke kand befri ham
for Skatt, saasom dend samme u lauligen

er kommen til Gaarden, af Kongens Vildbanemarck, og tilmed har een Udbyggere derpaa, som hand tager Skatt og Interesse af.

Dend 15de Selv Eyer Peder Henrikssen bevinste med Kiöbebrev af 25de Junii 1701. paa samme Gaard, hvori hand beretter at være Adkomst til ald dend Jord, som hand ellers den 22de Februarii 1721. har taget Fæste paa, af forrige Commission, og som intet er indlagt siden hands Kiöbebrev, uden 2. tr. Land Haure Jord, som hand tilbyder sig at give Skat af, hvad billigt kand være, siden det er slet Haure Jord.

Denne Peder Henriksens Paastand formeener og fuldkommen udsiger, at det indtagne efter sit Kiöbebrev, var hans til Gaardens Eyendom og Rettmæssig Adkomst; da sinnes os det heel u-besindigt at være talt; thi hand ligesaa meget som de andre kand have Adkomst til Kongens Udmark, efter hands Kiöbebrev; thi ingen kunde selge hannem det derefter, som hand ej selver var Eyermand for, som da er at see, og imod Lovens Pag. 728. 10de og 11te Art. og videre Forklaring om samme Post findes i vores Hovet-Erklæring förste Classes 5te og 6te Post; Nu vidner ved forrige Comission 4re Eensstemmende Vidner, at Jorden er kommen af Kongens Udx. og alle

saadanne Marker ved mange Landstings-
domme er dömt at være Kongens tilhörende;
altsaa findes det dog af sig selv, at Jorden er
tagen af det, som ikke er hans rette Egen-
dom, mens af Kongens, og hvortil hand ingen
Magt havde; til med har hand een Udbygge-
re siddendes paa een deel af samme Jord, som
til Dato har reedet den meeste Skat, som bon-
den er ansat fore, og vi derforre ikke kand see,
hand derfor at blive befriet.

Niels Henriksen, som nu beboer dend 9de
Gaard, berettes, at dend Lycke, som i forrige
Commission, paa 3 tr. Sæds Jord til Christian
Steffensen er gived Fæste paa, af gammel
Tid har ligget til dend 9de Gaard, og derfor
formoder at beholde det, som af Fælledsmar-
ken er til Gaarden indlagt, som hand for-
meener udi det af Nörre Herrets Bön-
der tagne Tingsvidne med Lovfaste Vidner
har bevist, at være Gaarden tilhörende.
Denne Niels Henriksens Paastand angaaendes
om denne Lycken, har i saa vit rett, at hans
Formand Hans Jensen har tilsniget sig dend
af Kongens Udmark, satt Huus derpaa, og til-
eignet Gaarden den, mens efter forrig Com-
mission derover holdelse, og hans begiering,

blev hannem tilslagen, at skulle have hafft Fæste
paa, Mens som hand imidlertid döde, og ingen sig
angav af hands Arvinger, samme Lycke at ville
fæste, og udbyggeren som derpaa sidder, imidler-
tid tilhandlede sig Hunset, af bemte Arvinger, saa
og sig tilböd samme gang Lycken at vilde fæste,
blev hannem dend tilslagen, og den övrige Jord,
som icke med i Lycken begreben, blev til Gaarden, for
dend tilbödne Skatt, som Niels Henrikssens For-
mand, Hans Jensen, for forrige Comission havde
tilböden sig at vilde svare; Og kand vi derfor
icke see, hvad denne Hands Efterkommere Niels
Henrikssen, og som Gaarden kuns har i Pant, af
den forriges Arvinger, med hans Fælles-marke
paastand vil formeene; Thi hvad Fællesmarken
angaar, som for Græsgangens skyld ligger til
Fælles for dem alle, kand ingen Adkomst paa-
kiendes, noget at indlegge eller indheigne, till
Sæds-Jords dyrkelse; Og hvad dend paaberaabende
Bevis til Tinge angaar, og hvor de Interesserede,
i slig Tilfælde, den eene har vunden med den anden,
kand ej heller for Lovmessig blive erkiendt, eller
Kongen fra sin Rettighed afholde; Saa at vi der-
fore finder een ubillig Paastand at være af Niels
Henrikssen, som een Panthavende giørende Paa-
stand og Prætention, efterson Formanden, og som
Ejere af Gaarden, icke paa sligt har giordt
Fordring.

Dend 13de Wogens Hansen fremlagde et
gammelt Pergaments Skiöde paa bemeldte
Gaard, hvorefter hand formoder at behol-
de til samme Gaard de 2. tr. Sæds Jord og 1½=
tr. Klövgang, som Udbygger Mads Hansen
og 4. tr. halv Sæds Jord og halv Klövgang,
som udbygger Peder Hansen, af forrige Com-
mission er forundt, og da melde, at være ind-
lagt for 9. Aar siden, helst som samme er
af hands paaboende Gaards Eyendom, efter
bemeldte Skiödes Indhold.

Hvad denne Mons Hansens Paastander
angaaende, efter et gammelt Skiödebrev
paa hands Gaard lydende, og derved söger
adkomst til Kongens Udmark, og fornemme-
lig paa tvende Lycker, som deraf indtagen,
af tvende Udbyggere, Naunlige Mads Hansen
og Peder Hansen, og dem besidder, og Huuse
der paa har bygt; da hvad sig angaaer hands
paaberaabende Skiöde, da kand dend ikke giöre
hannem nogen Hiemmel paa Kongens Ud-
mark, og kiende det for Gaardsens Eyendomb,
som da videre af vores Explication i vores
Hovet-Erklæring, for 3te Classes 6te Post, forre-
stillede Meening kand sees; I det øvrige
ligger disse forlangende Lycker langt fra, [illegible]

ved Stranden, fra hands Udgierde, og derforre
hannem ej heller kand vedkomme, For det 3die, og som
disse Udbyggere har opbygget og bekosted deres Huuse,
og selv indgrøffted Jorden, og kommen dend i Brug,
altsaa kunde vi icke understaa os, imod Hands
Majts derom givne Resolution af 2den Decembr.
1720. 5te Postes formelding, at handle, dennem at
frastode, og hannem, Tyckerne at beholde, til kiende,
heldst saasom hand, efter hands Meening, nu søger,
at have den fri, og derimod Udbyggerne gierne vilde
betale Skatten.

Dend 4de Marcus Marcussens Eftermand Lars Pe-
dersen formoder, for de 14. tr. Klövgang, som i
forrige Commission er anslaget til Gaarden, uden
Skat at nyde; og hvis hand ej kand beholde dend
uden Skatt, frasiger hand sig dend igien at vil
udlegge, siden hand ej kand taale at give dend Skatt
som deraf er paalagt.

Denne Markus Markussens Efterkommere Lars
Pedersens, og som paastaaer, denne indlagde Jord
at vilde have fri, eller og igien tilbyder sig, at
vilde udlegge, kand af alle Omstændigheder sees,
at være forført af andre, og derfor par Compagnie
følget med, for nu sidst holdende Commission, thi
eller hands Formand, som var rette Eyere for
Gaarden, og hvis Enke denne har faaet, lod tvende
Mænd møde for forrige Commission, som da paa

hands veigne bad, at maatte beholde Jorden, og gierne vilde give Skatt deraf; Saa at denne tilbydelse af denne Lars Pedersen, for at legge Jorden ud igien, er kuns een snedig Paafund, og kuns derved söger, at kunde blive udslett, for samme Jordens ansatte Taxt, og da siden, ved Commissionens Ende, og maaskee för, tagen dend til sig igien, og derved have Kongens Udmark fri, hvorom vi har Exempler her at gaa i Svang, saasom mange Landstingsdomme, som har dömt een og andre at lægge Udmarks-Jorden ud igien, vi og selver erfaret, og nogle anbefalet, at legge Jorden ud igien, saa er det dog icke skeet, og Dommene, eller Vores Befalinger, bleven efterlevet.

Dend 16de Niels Rasmussen paastaaer, efter Kiöb og Skiöde paa samme Gaard, af 21de Maji 1652. og een Tolv Mænds Forrettning af Var 1678. tillige een paaberaabende Övrigheeds Tilladelse, af 2den Junii 1592. som alt er gammel og lovlig adkomst paa een Lycke af 3 1/4 Tde Sæds Jord, som Oluf Pedersen og Mads Svendsen har faaet Fæste paa, at beholde uden Skatt.

Denne Niels Rasmussens Paastand, som efter sit Skiödebrev og een 12. Mands Forretning, som vel som et Tilladelsebrev, söger adgang till

Hands Maj.ts Udmark at have, og det, for hands
egen at være, sig tilkiender; da sinnes os, de Bevis-
ligheder kuns een slett Fundament dertil at være;
Thi og som for det förste, hvad sig Skiöder angaar,
kand derved ikke giöre sig adkomst til Kongens
Udmark, saasom ingen Skiöde og Kiöbebrev kand
hiemle nogen det, som hand ikke selv er Eiere af,
som da af os videre forklares, i vores Hoved Er-
klæring förste Classes 6.te Post, saa og samme for-
langende Jord langt fra hands udgierde paa Ud-
marken ligger, for det andet, hvad hand melder
om dend 12. Mands Forrettning, da har deres
hensigtende ikke vaaren, at efterse hvad Gaard-
sens egentlige Tilkomst og Adkomst var, Mens
som dennem er bleven forevist, giort Skiönning
og deeling imellem Naboerne og Arvingerne, som
da ikke een gang samme Forrettning for gyldig
kand antages, i henseende hand uden underskrif-
ning eller Forseigling er bleven produceret, for
forrige Commission; og hvad sig angaaer for det
tredie, dend paa beraabte Tilladelse Seddel, da
endskiönt allereede saadanne Bevillings Seddler
er casseret, ved een Resolution af dato 2. Decembr.
1720. Mens saa sees denne Seddels udygtighed der-
af, i det ingen Navn af dend udgivne der under
staaer, og derfore ikke kunde give hannem till
Jorden nogen Adkomst, og holde ham fri for Skatt,
da dog udbyggeren derimod Skatten gierne vil give,
som ansatt er.

# Anno 1723. Dend 6te Novembr.

Fremkom, efter allerhöjst bemeldte Hans Kongl. Majts allernaadigste Befalings Indhold, efter dend anden Classe, følgende, af

## Clemmedster Sogn:

Dend 49. Selv Eger Christen Hansen forrevüste et Pantebrev, af dato 25. Junii 1675. paa alt hvis som inden og uden gierde til bemte gaard ligger, som hand berettet at have arved efter sin H. Fader; Med hvilket brev hand mænte nod som at have bevüst sin Rettighed, Adkomst og Hævd, og derfore formoder at befries for de 14. tdr Land sett Klövgang af Stangemarken, og 2½ tdr Haure Jord, som hand i forige Commission er ansat for. Helst som hverken Hands Sel. Fader eller hand noget af udmarken i deres Tid indlagt haver, mens af Alders Tid skal være der til gaarden hen hörende.

Denne Christen Hansen, som efter sit Pantebrev söger at giöre sig Hævd paa dend ind tagene Jord, som hand siger at være gaarden tilhörende; da haver vi selver med de Landkyndige Mænd seet, og af de andre bleven forrevüst, at det er kommen af udmarken; Hand ej heller ved sin Eed dend 1 Februarii 1721. holdende Commission der kunde

fragaar; og hvorvit Pantnings breve i sluge tilfælde sig strecker, efter Loven, og Adkomst, findes Forklaring om i Vores General Erklærings anden Classe, og hvordant det er at forstaa med Inden og uden Gierds, findes Forklaring om i Vores Hovet Erklæring 1ste Classes 5te og 6te Post; saa at hands Paastand om Hævd ingen Grund har.

Den 34te Anders Rasmussen er, i blant andet, sett i forrige Commission for 6 tr Klövgang; hvilke 6 tr Land hand vil og kand bevise med gamle Vidnesbyrd, at ej nogen kand mindes, samme at være til gaarden indlagt; hvorfore hand haaber at beholde til sin Gaard det som i saa lang tiid uden paa-anke hand har hafft i Hævd.

Denne Anders Rasmussen, som tilform, og efter dend 1ste Classe har søgt sin Lyde, for at bevise rigtig Adkomst paa det indtagene, søger, efter det icke kunde formodes at gaae an, nu at nyde Hævd, for, om det eene icke vilde gaae an, hand ved det andet kunde erlange sit Scopum, som dog, for uloulig Adkomst skyld, ej heller kand passere; og hvad de paaberaabte Vidner angaaer, som hand ej har fremfort, er ogsaa een sett Fundament, saasom Alden intet kand gielde, hvor Adkomsten er uloulig, som efter Vores Hovet Erklæring anden videre kand fornemmes.

Dend 44de Selv Ejer Abraham Rasmussen paa Stord, efter een Forening oprettet imellem ham og hands Kones Forældre, af Dato 17de Februarii 1698. Hvilken hand formoder at være Hævd nock for ham, paa de anslagne 8te tr. Sett Klöygang og 12. tr. Haure Jord, siden hand benegtede, gandske intet i sin Tid deraf at have indlagt, som med Lovfaste Vidner kand bevises

Paa denne Abraham Rasmussen at nydehævd, efter dend oprettede Forening, imellem ham og hands Kones Forældre, giver vi til Giensvar, at ingen af dennem kunde give eller selge een anden noget, som de ikke kunde hiemle, og ej med Rette var til kommen, som da aff os videre forklares i vores Hovet-Erklæring.

Dend 30te Hans Madsen, tillige med sine Naboer, fra dend 29de til 37te, Selv Ejer Gaarders Beboere, paastaaer, uden nogen Videre Skats givelse /: tillige med dend 2den Vaarnede :/ af deres Fællesmark, at beholde, som de med et udtog af Nöere-Herrets Protocoll meener at have bevist, dem er til hörende.

Dend 30te Hans Madsen og andre; Hvad sig de Gaarders paaboende Mænd er angaaende paastand belanger, og som sig henskyder

til deres Fælledsgangs Rettighed, og som de med Vidner har bevist for Nörre Herretsting, at være deres Eyendomb; derpaa svares: At Marken vel er til Fælles, mens ikke alleene for dennem og Naboerne, mens endog for Borgere, udbyggere og Fiskeleyer, og andre, at maa have den forunden Skatt til Fælles Græsgang, mens at opplöye eller indheigne af samme Mark, er ikke tilladeligt, thi der, ved Publicumenet og de Interesserende lider Skade paa deres Fædrifft, og derforre saa snart saa danne Indheigninger skeer, træder Kongen, som rette Eyermand til, efter saa mange Hannem dennem tilkiendte Domme, og forlanger Skatt af det opplöyede, som da ingen, og mindre de til Tings vaarende Mænd, kand forhindre eller frakiende Kongen, saasom disse sidst og med Interesserende, i lige Paastand, ej baade kand være Sagsöger og Vidne tillige, som da og videre, hvad sig Fælledsskab er angaaende, Forklaring om kand findes, i vores Hovet Erklærings 1ste Classe, 6te Post.

Dend 36te Lars Pedersen fremstoed her for Commissionen, og paastoed, at som dend Jord hand er anslaget i Commissionen for, som er 4. tc Klövgang, seer hand ikke at kand give nogen Skat af, efter som det ikke i mange Aar erindres kand, at samme Jord er indlagt, og derfor formoder at beholde det uden videre Skatt, end som af arrilds tid af

Gaarden svaret er.

Denne Lars Pedersens Paastand, at fordi at Jorden er for noget lang tid siden indlagt, og derforre vil hand have det for Hævd anseet; Mens saa sinnes os, det ikke at være billigt, saasom vi formeener, adkomsten er ulovlig; og videre forklaring om slig Hævd i vores Hovet Erklæring 2den Classe har given.

Dend 29de Jens Jensen i blandt andet ansatt i forrige Commission for 2½ tr. Sæds Jord; Hvilken Sæds Jord Jens Jensen formoder, at beholde til sin Gaard, uden videre Skat at svare, eftersom hand samme har hafft i brug u paakieret over 21. Aar, förend Commission om udmarken foretoges.

Denne Jens Jensens Paastand, for at nuder Hævd paa det indtagene, sinnes os at have ingen Fundament, saasom hand ingen lovlig adkomst dertil haver, saa og i forrige Comission sig tilböden frivilligen at give Skatt.

Dend 40de Peder Jensen bevüser med sit Fæste, at hvis som i forrige Commission er anslaget, har over for 30. aar siden ligget til gaarden, og meener derforre, at have det efter Hævd, hvor vel hand tilstaaer, at det indtagne,

som er 4. tr. Land Klövgang, er af Hands Maj.ts Udmarks-Jord, Mens formedelst det har været indlagt i 30. Aar, meener at have Hævd nok.

Dend 40.de Peder Hansens Paastand er angaaendes, som efter sit Fæstebrev og 30. Aars Tids forløb søger Hævd, da kand Fæstebrevet intet hiemle ham noget, paa det indtagene; Thi hannem ej meere kunde fæstes, end hvad Gaarden tille hørte; Og aaringerne kand ingen Hævd give, efterson Adkomsten er uloulig.

Dend 42. Christen Kommer, som i forrige Commission er ansatt for 5. tr. slett Klövgang og 8.te tr. Haure-Jord af Stangemark; Meener derpaa at have Hævd, siden dend til hands Gaard af Wands minde har ligget.

Denne Christen Kommers Paastand er af lige Beskaffenhed med det nest forrige.

## Rydstersogn.

Af dette Sogn er, efter Tillysning, ingen mødt, der sig til ovenbemt. anden Classe, der handler om Hævd, holdet haver.

## Olstersogn.

Dend 2.den Rasmus Jensen som i Comissionen 1720. dend 22.de Junii for ½ tr. Klövgang og 2½ tr.

goed Sæds Jord er ansatt, og da anført at det
var for 20. aar siden indtaget, og det un er over
3. aar siden ~~indtaget~~ samme Commission
begyndte, saa formoder hand, at beholde sam-
me Jord uden Skatt, siden hand det i saa
lang eind har hafft udi Hævd.
Denne Rasmus Jensens Paastand, og som söger
Hævd paa det indtagene, der har ligget till
Gaarden i 23. aar; Hvorpaa vi giver til gien-
svar: at det vel er Hævd efter 20. aars forlöb;
men Loven siger derhos, at Adkomsten skal væ-
re lönlig, som da her inte var skeed; Og videre
om denne Posten findes vores Meening anført
i vores Hovet Erklærings anden Classe, for
det andet har hand ved forrige Commission
sig frivilligen tilböden, af det indtagne Skatt
at svare, saa hand inte un derforkand befries.

## Röcsogn:

Af dette Sogn har, ligesom her oven for, ved
Rydskersogn meldet er, sig og ingen, til dend
2den Classe henhörende, indfunden.

## Anno 1723 Dend 8de Novembr

Fremkom, efter Hoy Kongel. Befaling, de til
dends tredie Classe, om Fæstehenhö-
rende, af

# Ellemmedster Sogn:

Dend 37te Peder Pedersen, og paastord at maatte
eyde og beholde dend 1.4de Land Sæds Jord, som Udbyg-
geren Truels Pedersen, boende uden for hands
Grund, af forrige Commission er forundt, efter-
som samme Tonde Land hverken i hands eyen eller
Formands Tud er indlagt, og af des Aarsage meener
at være hannem forundt, efter de paa samme
Gaard udgivne Fæstebreve, som er, Et til hans For-
mand Hans Monsen, af dato 25. Sept: 1691. da
samme Gaard over 50. Aar havde staard ode, og dess
Aarsage forundt bemte Hans Monsen for halv
Skat, og Peder Pedersen haver antaget dend for
fuld Skat, efter det hannem givne Fæstebrev
af Dato 20de Februarii 1716.

Dend 37. Peder Pedersens Paastand, som søger at
vil have dend eene Tonde Land fra udbyggeren
Truels Pedersen, og efter sit Fæstebrev have den
fri, da sinnes os det ubilligt i begge Poster, Thi
vi ej kunde forstode Udbyggeren, efter Hans Majts
derom givne Resolution 2. Decemb: 1720. 5te Postes
formelding; Og hvad sig hands Fæstebrev er anlan-
gende, kunde hannem ikke meere Fæstes, end det som
Gaardens Eyendomb var; Nu er det Kongens Ud-
mark Udbyggeren sidder paa, og som ej er Gaardens
Eyendom; Hvorom da videre vores Meening kand
fornemmes i vores Hovet Erklæring 3die Classe;
Og hvad dend Forrevendinger om heel og halv

Skats givelse, er hands egen frivillig Ind-
gaaende, som andre gierne havde tagen imod,
om de gaarden maatte nyde.

Dend 31te Niels Madsen producerede et Fæste-
brev af Dato 10de Junii 1704. hvorefter hands
Paastand var, at siden ingen kand mindes de
udi forrige Commission anslagne 2 tr. Land
Klöygang er indtaget, den da, saa vel som
anden hands Gaards tilliggende efter sit Fæste
at beholde, uden ny Skat deraf at give, som
Gaardsens Tilliggende.
Denne Niels Madsens Paastand er af lige
beskaffenhed med nest forregaaende, undtagen
heel og halv Skatts givelse; Og i Vores Ho-
vet Erklæring videre Explication derom,
hvorledes det med de Fæstende er at forstaa.

Dend 2den Vaarnede Hans Kiöller producerede
sit Fæstebrev, udgiven af Kongl. Majts Amt-
skriver Christopher Horn, de dato 30te Septbr.
1720. Saavelsom et til hands Formand Peder
Pedersen, af 30te Julii 1696. hvorefter Hans
Kiöller meente, at beholde det indlagde, uden
nogen anden Skats paalegg, helst som hver-
ken hand eller Formand noget af det har ind-
lagt, mens i langtiid har ligget til gaarden.
Denne Hans Kiöllers Paastand har lige beskaffen

hed med det forrige, thi Aldenkand ikke hielpe dertil, saasom Adkomsten er uloylig.

Dend 6te Vaarnede Hans Frost fremlagde sit Fæstebrev af Dato 15. Septembr. 1700. hvortill hand holder sig, og derfore paastaaer at blive befried for de 2. tr. 3. skiepr. Haure Jord, efterson dend hverken i hands eller Formands tid er indtaget, og alligevel i forrige Commission er ansatt, for Skatt deraf at svare.

Denne Hans Frostes Paastand har lige Beskaffenhed med forregaaende, saasom ingen Amtmand eller Ridefoget kunde vide, hvad hand eller hands Formand havde indtaget af udmarken.

Dend 7de Vaarnede Ole Jensen meener at beholde efter sit Fæstebrev, dater. 25de Maji 1720. det af Stangemark indtagne 7½. tr. slett Klöygang, hvilken Jord over 50. Aar skal have ligget til Gaarden, baade i hands og Formands tider, og dog i forrige Commission anslaget for Skatt deraf at svare; Endskiönt hand, efter sin uforgribelig Meening, ligesaa vel har fæst denne Jord af Amtstuen som andre Gaardsens tilliggende.

Denne Ole Jensen som paastaar, efter sit Fæstebrev, at nyde dend indtagne Jord Skatfri, har ligesaa meget Ret som de forige, thi hannem ej kunde gives meere i Fæste, end hvad Gaardsens rette tilliggende Ejedom var.

Dend 5te Vaarnede Ole Henrickssen Fremvüste sit Fæste-
brev af 17de April 1706. Hvorefter hand formeente
at have stæd og fæst ligesaa vel det indtagne,
som anden Gaardens tilliggende; Ihenseende,
hands Formand havde det forham, er ansatt
for 2 tr 3. skiep Haure Jord.

Denne Ole Henricksens Paastand kommer over
eens med de nestforrige og deres Rettighed, der-
om udi vores Hovet Erklæring.

Dend 4de Vaarnede Anders Kuure beviser med
et sit Fæstebrev, dater. 8. Decembr. 1690. Hvor-
med hand formeente, at være Hævd nocl
for dend Jord som ved sidste Commission er an-
slaget, Nemlig 2 tr Land Haure Jord, siden
hand ingenlunde kand erindre, at noget er
indlagt til Hands Gaard, enten for eller ef-
ter ovenmeldte Tiid.

Denne Anders Kuure, som efter sit Fæstebrev
vil giøre sig paastand, at have Hævd paa
det af Udmarken indlagde, da sinnes og ikke
at kand reignes for nogen Hævd, som hand
ved ulovlig adkomst har til sig taget, og u-
den Eiermandens Vidende sig tilsniget; for
det andet, saa kunde hand jo ikke meere faa
i Fæste, end som Gaardens rette tilliggende
Eiendom var. Nu er slige Marker altid
vaaren og tildomt Kongens at være; Alter

saa kunde det icke være Gaardens tilhørende, og der-
forre ingen Ælde paa det indlagde, kand befrie
hannem for Skatt og giøre Hævd.

## Xydster Sogn:

Dend 43de Peder Pedersen fremlagde et Fæste-
brev af 12te Septembr 1691. og et Dito Fæste-
brev af 27de Novembr: 1717. Hvorudi skal være
begreben 2 1/4 tr Haure Jord, slett, og 2 1/4 tr slett Klov-
gang, som udi forrige Commission ansatt er;
og er intet deraf siden bemte Fæstebreves dato ind-
lagt, og hand i stæden for halv Skatt tilforne, nu
svarer heel Skatt, hvorfore hand formoder at det
bliver med Skatten som tilforn; I henseende hand-
lige saa vel har fæst dend indtagne Jord, som
anden Gaardsens Jorder og Eyendom.
Hvad sig angaaer Peder Pedersens Paastand,
efter sit Fæstebrev at søge Adkomst, og at befri
sig for Skattens givelse, for det indtagne af Ud-
marken; da seer vi icke, hvorledes det kand
gaa an, i henseende, hannem ej kunde meere i
Fæste gives, end hvad Gaardsens rette Eyen-
dom tilkom; Mens Kongens Udmark som der-
til er kommet, kunde ej ansees dertil. Som da
videre om slig Fæstes beskaffenhed i vores
Hovet Erklæring, een fuldkommelig De-
monstration gives; Og hvad sig den allegerede

Post er angaaendes, at hand nu maatte
give fuld Skatt, der dog hands Formand
kuns givet half, er een selv frivillig Ind-
gaaende, og nok udi Tilfælde sig mange vil-
de indfinde, som af Gaardsens rette Eyen-
dom dend fulde Skatt vil give, forudden
dertil at bringe Kongens Udmark.

Dend 32te Mogens Pedersen Hans Majtsbonde,
som i forrige Commission staar ansat for 2 1/4 Tdr
Land Sæds Jord, beviser med et Fæstebrev af
29de Novembr: 1713. at have fæst Gaarden med
ald sin tilliggende, og siden den tid ej noget at
have indlagt, og forhaabede derfor, efter samme
Fæstebrev at beholde det uden Skat deraf at
svare, videre end som af Arilds tid given
er.

Paa denne Mons Pedersens Paastand, og
som efter sit Fæstebrev formeener sig at have
rigtig adkomst til det indtagne, da sinnes
os det hans Paastand uden Fundament at
være, thi hannem er fæsted Gaardsens med rette
tilliggende Eyendom, mens ikke Kongens Udmark,
og som ikke Kongens Amtmand og Fidefoget ved ud-
givne Fæstebrev kunde vide, hands Formænd havde
til sig singet og ulovlig til Gaarden lagt, hvorom
da og videre Vores Hovet Erklæring 3die Clas.
he videre oplysning giver, og derfore Mons

Pedersens Fæstebrev ikke kand friholde hannem, for dend indtagne udmarks Jord at give Skatt.

Dend 2den Vaarnede Esper Monssen, som i forrige Commission er anført for 2. tr. Haure-Jord, har Fæstebrev af 25de Januar Ao 1700 og siden er intet til samme Gaard indlagt; hvorfore hand formoder, at beholde disse 2 tr. Land Haure Jord, uden nogen videre Skatt at svare, end som af Gaarden gives.

Denne Esper Monssens Paastand har lige Beskaffenhed med nestforrige, uden at hand selv ved forrige Commissions holdelse sig har tilboden, at give Skatt af dend indtagne Jord; hvoraf da hands ubestandighed og, med de andre, ukierlighed, imod ald Billighed, kand fornemmes.

Dend 4de Vaarnede Niels Larssen fremlagde et Fæstebrev af Dato 14de Junii 1718. hvorefter hand formeener, at have fæst alt det som da laae til Gaarden, og derfore formoder, at beholde dend udi forrige Comission anslagne 1. tr. Land, halv Sæds Jord og halv Klövgang.

Denne Niels Larssens Paastand, og som da i en tvilagtig Tanke bestaaer, i det hand formeener udmarks Jorden at være hannem med

tilhörende, ligesom Gaardsens rette tilliggende Eyendom, og derfor som har lige Beskaffenhed med de nestforregaaende Paastande, altsaa følger vort Svar derpaa, ligesom med de andre.

Dend 5te Vaarnede Peder Monsen, som i forrige Commission er ansatt for 1/4 Tde Klövgang og 1 Tl. halv Haure Jord og halv Klövgang, Er indlagt udi hands Formænds tid, og begreben i et Fæstebrev af 13de April 1711. Saa hand formoder for videre Skatt deraf at befries; Helst der gaaer een stoer Skat af samme hands paaboende Gaard.

Denne Peder Mogensens Paastand har lige Beskaffenhed med det forrige og derpaa følgende Svar.

Dend 44de Nu, Anders Andersen, Hands Majts Gaard, formoder efter Fæstebrev, af 22de Septembr: 1723. at blive fri for hvis Hands Formand er sat for i forrige Commission, som er 2 1/2 Tde slet Haure Jord og 2 1/2 Tde slet Klövgang, Heldst samme i Mands Minde skal have ligget dertil.

Denne Anders Andersens Paastand, og som vilde være fri for Skatten, i henseende

Jordens indtagne Alde, som hand sætter paa Wands-Winde; Da har Hands Maj.t allereede ved Resolution de dato 2den Decembr: 1720. 3die Post, langt over meere aar end dette, som dog skulle være Adkomster, casseret; Hand derfor meget mindre denne Alde paa Jorden gielde, saa som dette er uden Forlov kommen til Gaarden, og derfor som foruden nogen Adkomst, til med hands Formand for forrige Commission sig selver tilböden, deraf Skatt at svare; Mens denne, som mange andre, har löben med par Compagnie, for denne nu sidst holdende Commission, efter Tildrifft af andre end deres formindskende Scopum og som heel ubilligt er at erlange.

## Ulstersogn.

Dend 29de Hans Vidrikssen, Hans Maj.ts Gaard formoder efter Fæstebrev af 13. Oct: 1698. at beholde til sin Gaard hvis Udbygger Peder Lövensen er forundt af Commissionen forhen, som er 4. tr. Au: Jord, 2 tr. 4 1/8 skiep. Sæds Jord, som hand foregiver, ej at være indlagt siden dette Fæstebrevs Dato; Ligeledes paastaaer Hans Vidrikssen at beholde til sin Gaard 2 3/4. tr. Sæds Jord, som Udbygger Niels Vidrikssen eyer Huus paa, og for 11. aar siden indlagt.

Denne Hans Vidrikssens Paastand, som efter sit

Fæstebrev söger Adkomst til Kongens Udmark, og
derfor er forlangendis, begge Udbyggere, Nämlige
Peder Lövenstein og Niels Didrikssen paaboende
Lycker og Jord, til sin Gaards Nytte, fri for Skatt
at have; Da hvad sig först anlanger Hands
Fæstebrev, da har hand derefter slet ingen Ad-
komst til Kongens Udmarks Jord, thi hannem ej
meere kunde fæstes, end hvad Gaardsens rette
tilliggende Jord, Ager og Eng var, hvorom da vi-
dere Forklaring findes i Vores Hovet Erklæring
3die Classe, ej heller kand hand paa Udbyggeren
og deres indtagne Jord have nogen Prætention,
og som löb imod Hans Majts derom givne Reso-
lution, de dato 2den Decembr: 1720. 6te Post, som
udtrykkeligen forklarer, at naar Udbyggerne sel-
ver har bygt sig Huse, og indgrøftet, og med snur
Sveed oparbeidet Jorden, og kommen den i brug, hand
da den ogsaa skal beholde, hvorimod vi da ikke
have tordet understaaet os at handle, og derfor
hands Paastand af sig selver falder, helst saasom
disse Udbyggere gierne deres Skatt deraff vil
betale, og hand derimod samme Lycker at vilde
have fri.

Dend 6te Vaarnede Niels Friderichssen ansatt i
forrige Commission for 2 tr. Aud: Jord og 2. Skiep-
Klövgang, formoder efter Fæstebrev af 1714
dend 12. April, at beholde denne Jord, udenn Vider

Skat at give, end som forhen paa Gaarden er lagt, og til med er een ringe Gaard udi Auling, saa hand haver Möje nock med at udreede dend Ordinaire Skatt, og skulle hannem un paalægges nogen ny Skatt, er det ham umueligt dend at udreede, haaber derfor at beholde Gaardens tilliggende, uden videre Afgifft.

Denne Niels Friderichsens Paastand, for Gaardens Ringhed skyld, at vil have dend indlagde Jord fri for Skatt, har hand saa vit udi Rett, hvad Gaardens Ringhed angaaer, Imidlertid er det hands egen frivillig Indgaaende, at tage Gaarden an, efter slig Vilkor, saasom mange var, dend Tiidhand fik den, der vilde hafft den, Ikke heller er Skatten saa stoor, paa dend liden indlagde udmarks Jord, for höst satt i Taxt, mens i steden, saasom det var aure Jord, satt for Klövgang, saa at vi derfore ej torde understaa os, nærmere og meere i denne Sag at gaa og beneficere.

Dend 1ste Jens Hansen Kongens Gaard, ansatt i forrige Commission for 3 3/4 tc.de Sæds Jord og 1/2 tc.de Klövgang, formoder efter Fæstebrev af 25. Junii 1710. at beholde samme uden videre Skatt, tillige med 1 1/2 tc.de Sæds Jord, som udbygger Lars Larsen er forundt.

Denne Jens Hansens Paastand, som efter sit Fæstebrev vil giöre sig Adkomst til Kongens Udl. og det indtagne, seer vi nitet at kand være nogen Fundament derfor, saasom hands Fæste ej videre kand extendere sig, end hvad Gaardsens rette Tilliggende kand være,

Wens Udmarken, og som Kongen hører till,
og kuns tilladt at have Fælleds Fædriffts Ret-
tighed, kand ikke dertil reignes, som da meere
Explication findes i denne her i Protocollen
indførte Hovet Erklærings 3die Classe, og hvad
hands videre paastand er angaaende, at have Ud-
byggerens med sit indtagene Udmarks Jord til
Gaarden, strider imod Hands Majts allernaadigste
Resolution, de Dato 2den Decembr. 1720. 5te Po-
stes formelding, og hvormod vi ej torde under-
staae os derimod at handle.

## Röesogn.

Dend 1ste Gaards Beboere Hans Hanssen om-
sat i forrige Commission for 5 tr. 6. skipper
Sæds Jord, 1 tr. Haure Jord og 4 tr. 2 skipp.
Klövgang, bevist med Fæstebrev af 12te Julii
1718. at have fæst Gaarden med alldends til-
liggelse, og siden dendtid ej noget indlagt, og
formedelst Gaardsens Slethed, er Hands Majt
hiemfalden for paadragende Restantz, hvor-
efter dend blev bortfæst for ½ Skatt. Wens
Hans Hanssen nu at svare fuld Skatt, efter
Fæstebrevets Indhold, formoder derfore at beholde
samme Indheignede Jord til sin Gaard, som
hand meener tillige med andre Gaardens Jord
at have fæst, og det uden videre Skatspaa-
læg, end som amtstuens udgivne Fæstebrev i sig selv

indeholder.

Hvad denne Hans Hansens Paastand er angaaende, om efter sit Fæstebrev at have adkomst till Hands Maj^ts Udmark, og det til gaardens tilhörende vil reigne, sinnes os ej at have nogen grund, saa som ingen kand faa i Fæste meere end hvad Gaardsens rette tilhörende Eyedom kand være. Nu hörer Udmarken Hands Maj^t til, efter saa mange derpaa gaaende Landstings Kiendelser og Domme paa saadanne Marker, og som er dennem förundt af Hands Maj^t, til Fælles Græsgang, saa vel som Borgere, Bönder, Udbyggere og Fiskerleyer, kand derforre ikke reignes for denne Gaardsens tillhörende Eyendomb; Til med har hand ved forrige Commission sig frivilligen tillböden, af det Indtagene Skatt at betale, saa som hand og over dette har tvende Udbyggere siddendes paa samme Jord, som hannem rigeligen betaler, og til Dato har betalt, saa meget hand af det indtagene til Kongen skal svare, Thi hvad hands Forrevending er, om Gaardsens Ringheed, og derforre tillform paa halv Skatt vaaren ansatt, og denne nu forhel maa svare, er anlangendes, giver vi till Dienswar paa, at samme Gaard er af Ager, Eng og Skov een good Gaard, saa at om dend bliver rettelig dreven og i agt taget hand, förinden at have Udmarks Jorden dertill, kand svare

sin Skatt; Imidlertid har det vaaren
hans egen-villige, at tage Gaarden paa sig
Vilkaar an, ellers havde der vaaren andre,
som gierne havde antaget dend.

Dend 8de Vaarnede Anders Jensen har Fæste-
brev fra Amtstuen af 5te Septembr: 1699. og
siden dertiid er intet till samme Gaard
indlagt, eller længe tilforn; Og som hand
har antaget Gaarden ringe og öde, saa
formoder hand efter samme Fæstebrev,
at befries for 4 1/8 Tde Sæds Jord, som
hand i forrige Commission er sat for, u-
den videre Skatts givelse.
Hvad sig denne Anders Jensens Paastand
er angaaende, da kand hands Fæstebrev
intet give ham nogen Adkomst till det Ind-
tagene, af Kongens Udmarck, Saasom hand
ej meere kunde faa i Fæste, end hvad som
Gaardsens rette tilliggende Ejendomb var,
Hvad sig videre andgaaer, at have taget
Gaarden ligesom öde an, er hands egen fri-
villig Indgaaende, og nod andre havde
funden sig, som dend havde imodtagen, og
dess aarsag ej seer, at blive fri for Skatt.

Dend 14de Vaarnede Mogens Jörgensens Gaar

som i forrige Commission til samme Vaard er ansatt, 2 1/4 tdr Sæds Jord og 7 tdr Klövgang, hvilken Gaard nu er fæsted till Paul Hartvig, efter Fæstebrev af 21de Octobr: 1721. derefter hand formoder uden videre Skatt af samme at befries, uden hvis som i Jordebogen er anslaget. Hvad sig denne Efterkommere efter Wogens Jorgensen, navnlig Paul Hartvigs Paastand, er andgaaende, da har det lige Beskaffenhed med nest forrige, saasom hands Fæstebrev hannem hannem ej kand give nogen Adkomst til Kongens Udmark, hvilket da hands Formand vel var vidende, og dess aarsage ved forrige Commission frivilligen til böden sig, at vilde Skatt af det indtagene, og er samme Wand kuus for Selskab medgaaen med de andre.

# Anno 1723. Dend 10de Novembr.

Er udi Commissionen begyndt med at skulle forretages dend 4de Classe, om de, som agtede at bevise, af Jordebog og Matricul, at hvis Jord de havde indtaget, tilforn var lagt i Skatt og Skyld; Wens som, efter Tillysninger, Werken da, eller indtil Commissionens Ende, enten af Clemmedster-Rydster-Olster- eller Röe-Sogner, in Summa: af heele Scörre

Herred ikke nogen sig, dessangaaende, indfun-
det haver, altsaa har mand maattet lade
det derved hvile.

# Anno 1723. Dend 13de Novembr.

Er, efter Høystbemeldte Kongel. Commissorii
5te Classe, og, efter forhen giorde tillysninger
fremkommen, af dennem der formeene sig for
høst, af det indtagne Udmarks Jord, at
være taxerede, disse, af Clemedstersogn:

Dend 29de Jens Jensen fremlagde et Fæste-
brev, udgivet af forrige Commission, dateret
5te Februarii 1721. Hvorudi hand findes
anseaget først for 2½ tde Sæds Jord, hvor-
om hand udi dend anden Classe har giort
Paastand, at maatte nyde og beholde det som
udi 21. aar till Commissionens Datum har
været til Gaarden. De øvrige, efter Fæste-
brevet og udi forrige Commission anseagne
10. tde Kiøvgang, har hand maattet indlegge
for at rette sit Gierde; Og om det aller-
noodigst maatte behage Hands Kongelige
Majesteet, at Jens Jensen af dette an-
seagne Udmarks Jord skulle give Skatt,
det da maatte anseages for mindre Skatt, i
henseende det noget høyt er taxeret, og ingen

lunde kand taales at give dend Skatt deraf
som paalagt er.

Hvad sig denne Jens Jensen angaaer, som paastaaer
og formeener, at være for höyt ansatt i Skatt,
kand hand ikke med Rette sige, saa som hand har
udbyggere paa Jorden, som efter Examinering,
om saa skeede, nock vilde udsige, at de betaler
Skatten fuldkommelig af Jorden till hannem,
og hvad de andre 10. tr. Klövgang anlanger,
som hand giver forre, at have indlagt, for
at rette sit gierde, kand og een u-bekiendt
dömme om, at være een treedskelig Paafund,
og til sin egen Profit giort; thi mand ellers
til et gierdes Rettelse, ej behöver saa man-
ge Tönder till Indleggelse, og os derforre sin-
nes billigt at være, at give dend ringe an-
satte Skatt, saasom hand langt meere have
till Indkomst af det Indtagene, end som
hand deraff svarer, og som videre, hvad dend
formindskning paa Skatten er andgaaendes,
kand derom i vores Hovet-Erklæring, dend
5te Classe, med dertil hörende Documenter,
videre vores Meening findes.

Dend 40de Peder Hansen giordte sin begie-
ring, at hand maatte nyde Förlindring, paa
een halv Tönde Land Klövgang, som hand har
indlagt till sin Gaard, efterson det er aff

ingen Værdie, ej heller till nogen Græs-
gang eller andet nyttig, Hvens af ham
indlagt, alleeneste for at rette sit gierde.
Denne Peder Hansen, som saa ubeneligt paa
stand giør, paa een halv Tønde Land, og som
beløber sig 8te Skilling aarligen, kand for-
nemmes hands og andres u-beskeendenheed,
som for een Baguetelle søger sig at oppo-
nere, da dog samme Mand meere Nytte
af det Indlagde har, end som Udgiften sig
bedrager.

Dend 38te Ole Madsen Er efter Fæste-
brev af 5te Februarii 1721. andslaget
i forrige Commission for 7¼ Tdr Land
halv Sæds-Jord og halv Kiøvgang.
Dette Jord begierer Ole Madsen at be-
holde, naar hand derpaa maatte nyde
Lindring, heldst som det udi Taxten alt
for høyt er anslaget. Og dersom een
anden skulle nyde samme Jord, maatte
hand derover blifve udelukt fra Ud-
marken, med sin Lyng-Vej og Fædrifft,
udi hvilke Tanker det og aff hannem
er indlagt, paa det hand ikke skulle blive
indelukked fra Udmarken. Sr Bruun

udsiger, at denne Jord, som er anført i forrige Commission, findes af Ole Madsen for femb Aar siden at være indtagen, efter videre hands Fæstebrevs Indhold fra Commissionen.

Denne Ole Madsens tredskelige Paastand, for at søge Forlindring paa det indtagene har slett Fundament, saasom Jorden er af dens Bonitet, og een hver er bekiendt af Naboerne, den selver at kunde betale sig, og det hand taler, at være indelukkede fra Udmarken, er usandfærdigt, saasom vi selver veed, at hand saavelsom andre har sin uddrifft og vej til udmarken, og derfor billig, at hand svarer dend ansatte Skatt.

Dend 35te Svend Jørgensen forregav, at hannem er anslaget i forrige Commission for een halv Tønde Land, halv Sæds-Jord og halv Klovgang, hvilket hand begierer at maatte udlægge till udmarken igien, efterson det af hands Naboer klages paa, at være dennem til hinder udi deres vej og fart, som og af ti Mænds indgivne Klager, Dateret Rønne dend 13de Novemb. kand sees.

Denne Svend Jørgensens Paastand bestaar

i Treedskherd, saasom samme halv Tønde
Land alt for nogle aar har vaaren indlagt,
og ingen tillforn eller ved Commissionen har
giort Paastand, gaaer derforre hands Afsigt
derhen, at hvis samme hannem blev tilladt
igien at udlægge, og for dend liden Skatt blev
fri, hand dog vel samme Jord igien vilde till
sig tage, som vi Exempel nock af ved Com-
missionen har maattet fornemme.

Dend 26de Peder Hansen i Lemmedskersogen
som af forrige Commission er anslaget for
11. tr halv Klövgang og Resten med tiden
good Sæds Jord, beklager sig over denne
alt for Høyt sætte Skatt, efter Fæstbrevs
Indhold, og formoder at nyde lindring
derpaa.
Denne Peder Hansens Paastand er af in-
gen Værdi, saasom Jorden er aff dend
Bonitet, at hun nock kand betale sig
selv, til med er afgiften deraff ikke saa
høyt som hand, saavelsom andre hands Lige-
mænd tilforne af udbyggeren taget, som
Hovet-Erklæringen 5te Classes og medfølgende
Bevislighedere udviser og forklarer

Dend 27de Worten Hansen anslaget i
forrige Commission for 6. tr Klövgang,

Denne Paastand er ligesom nest forrige.
Denne Morten Hansens Paastand er ligemed nest forrige, og deraf os paagivne svar.

Dend 34. Anders Rasmussen anfort i forrige Commission for 2½ tde Sæds Jord, indtaget af hannem for 11. aar siden, begierer at faae forlindring, efterson hand umueligt kand give saa høy Skatt deraf, som paalagt er.
Denne Anders Rasmussens Paastand er lige beskaffenhed med de forrige, og derefter af os paagivne svar.

Dend 32. Christen Korford, anslaget for 1½ tde halv Sæds Jord, som for Sex aar siden er indtaget. Till staaer at svare Skat deraf, Mens begierer forlindring paa Skatten; Efterson det er umueligt, at enten hand eller nogen kand svare saa høy Skat af den som paalagt er.
Denne Christen Korfords Paastand har ingen Fundament, og har lige dend beskaffenhed med de forrige, og endda meere, i det hand har een udbyggere paa samme Jord, som fuldkommeligen faar at betale den ansatte Skatt.

Dend 33te Hans Mortensen ansatt af nye

indlagt Jord 1½ tdr halv Sæds Jord og half
Kiøvgang, begier Forlindring derpaa, i hen-
seende, hand meener, det at være for høyt
taxeret, eftersom det er ummeligt at svare
saa høy Skatt deraf.
Denne Hans Mortensens Paastand si ures
at være noget tvilagtig, saasom hand setter
og formeener kuns, at Skatten være for høyt,
mens dog ikke fuldkommeligen det ved staaer,
mens til Gefald af andre er gaaen kand ske
med; thi ellers maatte hand jo have erindred
sig, at hand ved forrige Commissions holdelse
havde tilstaaed, og sig tilbuden, gierne af det
indtagne at vilde give Skatt.

Dend 41de Esber Jørgensen anført i Com-
missionen efter Fæstebrev for 7¼ tdr
Sæds-Jord; dette meener hand, at være
for høyt taxeret; begierer derfore at
faa Lindring paa Skatten.
Denne Esber Jørgensens Paastand, er lige
med dend forrige, thi hand tvilder og har
dog tilforne for Commissionen selver begiert,
at vilde beholde Jorden, og deraf give Skatt,
hvorfor vort Svar er lige med det forrige.

28de Jens Hansen satt for 10½ tdr slet

Leiligang, vffver Tofterbrev af 5te Februarii 1721. For-
medrer Lagmanden indstevnger, at nyde Eiendom
paa Skattum, i Henhold af Fordom vor ufor-
gandstevnger, og til hvem Gaard vor uskyldig, mens
allerunder af Hannem indeagt, formedest
Hand dvergiver Kiendsmend vidner fil stedfæstede.

Imod Indstevnerens Forstand bestaar ikke
i een lov eller Skik Hand dvergiver at maatte
Leigen sin tilkommende Interesse og Udmarken
fra, for tiden een Gierds ydelse bestaar ikke jo å
11 ½ Tønde indtagelse, mens for giort at tilegne
Profit for sig selv, og vor dersor skyldig at betaler
at betaler Mand ansatte Skatt.

Mod 30te Hans Madsen anlagt vffver Tof-
berg for 3 å 4 Leigegang og 1 ½ aur-Jord,
paa Gaard Hannem at vore for fogt taxeret,
da vor Fordom i sig selv, som Skattum dragt
paa sadt, formedst Eiendom i Skattum, om Hand ikke
vffver sin Skiøder at vilde Skatt maa bekiendt,
Skiøder Hannem vor Mand 1ste Tofte vor produceret.
Skiøder Hannem vor Mand 1ste Tofte vor produceret.
Skiøder Hannem vor Mand 1ste Tofte vor produceret.

baade ved dend Indrettelse af hands Gierde, som
efter hand forregiver ved forrige Commission, er
4re tr. Land, saavelsom de 2. sidste Tönder, altsam-
men har indtagen til sin egen Profit, og Jorden
af dends Bonitet er, at hand nöe dend ringe
ansatte Skatt kand betale.

Dend 37te Peder Pedersen fremlagde sit Fæ-
stebrev paa indtagene 4½ tr. Land, halv
Sæds-Jord og halv Klövgang, formoder at faa
Lindring paa Skatten, ligesom forrige.
Denne Peder Pedersen, som efter fremlagde
Fæstebrev söger Lindring paa det indtagene Jord,
da kand hands Fæstebrev ikke forskaffe ham
nogen Lindring; Tilmed er Jorden aff dend
Dygtighed, at dend nock kand betale sig sel-
ver, Seer vi derfore ikke nogen Aarsage til
Lindring at forlange.

Dend 21de Peder Andersen, sat i forrige Com-
mission, efter Fæstebrev af 5te Februarii 1721
for 4re Tönder Land Sæds Jord, og 2. tr. Klöv-
gang, men siger at være for Höyt satt i Jor-
dens Taxt, saavelsom i Skatten af hver Tönde
Land, formoder derfor at nyde Lindring,
saa vel paa Jordens Taxt, som Skatten
deraf, Saasom det er umuligt, enten hand

eller nogen kand udreede dend afgifft af sam-
me Jord, som forrige Commissarier har paalagt.
Hvad sig andgaaer Peder Andersens Paastand,
baade paa Jordemaal og Taxtens for höyt settelse,
og derfore forlanger paa begge deele Lindring;
da hvad sig dend förste Post betreffer, da er
Jordens Wude og Tondemaal af deres eyne Land,
kyndige Mænd bleven taxeret og anseet, som
vel ikke har giort hannem urett, som da videre
af Hovet Erklæring 5te Classe derom kand for-
nemmes, om disse saa vel andre, overværendes
i sligt Tilfælde, forholde, og hvad Skatten
andgaaer, Jorden af dend Bonitet sig findes
for nock at kunde komme Skatten af Sæd, hand
og dess aarsage i forhen holdte Commission sig til-
boden, deraf Skatten at vilde betale, og kuus
ved hands indförte og paafundene udflugter,
söger denne Förlindring.

Dend 20de Anders Monsens, efter Fæstebrev da-
teret 5te Februarii 1721. bekommet Udmarks Jord
½ tc. Sæds Jord, 2¾ tc. Sæds Jord Kiövgang, for-
moder, ligesom forrige, at nyde Lindring paa
Skatten, eftersom Jorden er ringe og snart
ubrugelig.

Denne Anders Monsens Paastand har lige
beskaffenhed med dend nest forregaaende, og

endda meere at forundre paa hands ubeuelige Forregivende, i det hand har huus satt paa samme indlagde Jord, hvorudi hand har een udbyggere, som langt over meere maa betale til Hannem, end som dend andsalte Skatt er, som hand skal betale til Kongen, saa at hands Paastand, saavelsom fleere, kuns hensigter, for kuns at betage Kongen dennem med Rette tillkommende Afgifft, Tilmed, saasom hand og ydermeere, ved forhen holdte Commission sig tilboden, gierne at vilde give Skatt deraf Jorden.

Dend 1ste Lars Monsen, som efter sit Fæstebrev af 5te Februarii 1721. er satt i forrige Commission for 2 tr. Reovgang og 3/4 Tonde Halv Sæds Jord, formoder at nyde Lindring paa Skatten, i henseende, dend indlagde Jord alt for höyt er taxeret.

Denne Lars Monsens Paastand, og som er broder till forrige, haverlige beskaffenhed med dend nest forrige Wands forlangende, i det, saasom hand foruden dette har een mægtig Gaard, af Ager, Eng og Skovband, og ved forrige Commission selver forlanget, at beholde Jorden, og deraf gierne vilde betale Skatten, saa at vores svar folger

med det forrige, hand og een udbyggere har, som reeder Skatten af Jorden, og derfore ikke kand veigre sig for at give Skatt.

Dend 22de Haagen Aagesen, andslagen i forrige Commission, efter Fæstebrev, for 1½ Tde halv Sæds-Jord og halv Klövgang; Tilbyder sig at give Skatt deraf, begierer at nyde Lindring paa Skatten, i henseende det er een ringe Gaard i Auling, hvilket nok som kand erfares formedelst dend hannem forundt er for halv Skatt, og Hans Kongl. Maj.t i forrige Tider hiemfalden, for paagaaende Restantzer.

Denne Haagen Aagesens Paastand bestaaer i Störste Ubillighed, i det hand selver ved forrige Commission, ved bön til os, har forlanged samme Jord, for at rette sit gierde ved, og tilböden sig, gierne at vilde give Skatt derfore, saa at hand kuus, som mange fleere, og som aldrig til Tings derom har vaaren, eller for nogen sig beklaged, nu par Compagnie andre saa vel som hand selver, med følget og Paastand giort, thi dend forrevending hand giör, for Gaardsens Ringhed, maa hand tacke samme Ridefoget for, som samme gang har ladet faaet hannem dend derfore, var dend ellers vacant, sig mange vilde indfinde, som samme Gaard for heel Skatt antog, saa som Jorden dertill er god, og nok kand ud-

reede Skatten, saa fremt een Bonde faaer
dend, der rettelijen vil dyrke Jorden.

Dend 25de Hans Erichsen anslagen i forrige
Commission for 5. Tönder Land, halv Klöv-
gang og halv Sæds Jord, formeener og at
være taxeret alt for höyt, siden Jorden
ej kand reignes saa dygtig at være, som
dend i Skatt er anslagen, og derfore be-
gierer Lindring paa dend.
Denne Skouriders Hans Erichsens Paastand
har kuns een slett grund, for hand hvercken
paa Jordens Vide og Tondemaal, saave om
dends Bonitet, kand klage, og derfore ved
forrige Commissions holdelse har vaaren vel
fornöyed og tilböden sig at give Skatt
deraf, mens kand tenkes, nu par Compagnie
har giort Paastand med de andre, at for-
söge, om sligt kunde andgaae, hvilket dog
staaer paa Hands Majts Egen Naade og
Approbation, thi her mange ved denne nu
sidst holdende Commission er fremkommen,
og giort Paastand efter een og andre Clas-
ser, som intet vaaren till Tings, eller sig om
sligt angiven og beklaget, mens af de andre
tilskyndte, er medgaaen.

# Rydstersogn:

Dend 45de Hans Væboe, som i forrige Commission har taget Fæste paa 5. Skiepr Land, halv Sæds Jord og halv Klövgang, Item 2. Skiepr Sæds Jord og een Skiepr Klövgang, Nok een Tycke paa 4. tr 2 Skiepr Sæds Jord, 1. tr Klövgang og 1. tr og 1. Skiepr Sæds Jord, Hvoraf een deel er bevust med Kiöbebrev, paa det övrige begierer hand Lindring paa Skatten.

Denne Hans Wæboes Paastand, som efter sit Kiöbebrev söger derved som lovlig Adkomst, og Jorden at have fri for Skatt, da sümes os, at samme er ej lövlig Adkomst, og som icke kand holde Jorden fri, og hvilken Adkomster videre kand fornemmes i vores givene Hovedærklæring, förste Classes 6te Post, Tilmed har samme Mand, ved forrige Commissions holdelse selver tilböden sig at vilde give Skatt af alt det indtagene, saa at vi ikke seer, hands Paastand for billigt at være, eller Lindring at söge, heldst efterdi sig een og andre findes, som dend indtagene Udmarks Jord antager, og dend andsatte Skatt gierne svarer.

Dend 17de Hans Svendsen, som har taget Fæstebrev af forrige Commission paa 1 tr

Klövgang, og derfore satt i Skatt 1 ℔ 8 ß.
formoder derpaa at nyde Lindring, efter-
som det alt for höyt er ansatt udi Skatten.

Denne Hans Svendsens Paastand finder
vi for heel ubillig, i henseende hand i
Vinden for 1. eller 2. Sönder Jar, og det af
aarsage, fordi der laae nogen Klipper i
samme Jord, som dog een deel var og
vaaren brugt til Sæds Jord, og der dog
kunde ansatt for Klövgang, saa at ey
ringere Taxt derpaa kunde settes, end
samme i Hands Maj:ts allernaadigste
Resolution af 2. Decembr: 1720. förste
Post var satt.

Dend 3:die Vaarnede Peder Ericksen
ansatt i forrige Commission, efter Tæ-
stebrev 1 1/8 Tdr. halv Sæds Jord, halv
Klövgang, og derfore Skatt 2 ℔ 8 ß. hands
begiering er om Lindring derpaa.

Denne Peder Ericksens Paastander af
liden Consideration, saa som hand sig tilbö-
den, ved forrige Commission, at vilde give
Skatt deraf; Tillmed vi hannem ey höy-
ere satt derfore i Skatt end Hans Maj:ts omgivne
Resolution ansamme Taxt formelder.

Dend 27de Selveyer i Rydskersogn Niels Andersen harfæste paa 2½ tde halv Sæds Jord og halv Klövgang, derfore sætt i Skatt af forrige Commission 5 ℔ 10 ß. og derpaa begierer Lindring.

Denne Niels Andersens Paastand, for at faa Lindring paa dend ansatte Skatt, finder vi heel ubillig, i henseende, hand har een udbyggere siddendes tett ved samme Jord, som betaler ham af Jorden fuldkommen meere end hand deraf till Kongen sparer.

Dend 46de Wogens Pedersen er ansat i forrige Commission for 16¼ Tönde Land, halv Sæds Jord og halv Klövgang, foruden 3 tde Land Klövgang, som hand efter forrige Amtmand Rosencrantzes Tilladelse meener at beholde, uden Skatt. Mens af de 16¼ Tönder, halv Sæds Jord og halv Klövgang, for meener hand at være alt for höyt anslaget i Skatt, siden det er ike andet end Huul Veje, Steen Klipper og Töner, beder derfore underdanigst, at bekomme Afslag paa Skatten af disse 16¼ tde Land Jord.

Denne Wogens Pedersens Paastand be-

staaer i Største ubilligheed, at have Lindring paa Skatten, saasom hand har tvende udbyggere paa samme Jord sidendes, der betaler hannem fuldkommeligen saa meget Skatt, som det er ansatt for, forunden det, hand endda har een deel Jord fra udbyggeren til overs, for det andet, hand har selver tilbödet sig, ved forrige Commission, Skatten at vilde svare, og derfore ej Lindring behöver, saa at hvis hand icke Jorden vil beholde, vi 10. imod een vill faa, som sig Jorden skall paatage, og dend ansatte Skatt svare; Mens denne er medlöben par Compagnie, som og mange af denne Classe har giort.

## Ulster Sogn.

Dend 7de Lars Jensen ansatt i Commissionen for 4re Sönder Klövgang, begierer at om Hands Majts icke i Naade vil ansee ham, saavelsom andre Hands Naboer, at beholde det af ham indtagene 4re tr. slett Klövgang, af deres Fælles Marck, hand da maatte nyde nogen Lindring paa Skatten, siden samme er alt for höyt taxeret.

Denne Lars Jensens Paastand, som efter
hands formeenende giver fore, Jorden at vae-
re kommen af deres Fællesmark, hand sig
da dend som Gaardens tilkommende vil til-
eigne, og hvis det ikke kand passere, for-
langer Lindring paa Jorden, hvorpaa gi-
ves til Giensvar, at vel Udmarken er
til Fælles, for Bönder og Borgere, samt an-
dre, til deres Fædrifft, Græsning og Brend-
sel riven, mens ej at maa opplöge eller ind-
heigne, af samme Udmarck, og dend till
egen Vigtte, og hands andre Interessenter
til Skade i deres Græsgang, applicere,
Till med har hand ved forrige Commission
villigen tilböden sig, deraf Skatt at vil-
de svare, hvilken da og saa ringe i Tax-
ten er ansatt.

Dend 25de Jacob Pedersen, andsatt for
2½ Tde Sæds-Jord i Hands Paastand er lige,
som nest forrige.
Denne Jacob Pedersens Paastand har lige
Beskaffenhed med nestforregaaende, videre
end at hand og goodvilligen har tilböden sig
at give Skatt, ved forrige Commission, ej
her klaget dennem till torn, ikke heller
haft aarsag till, og som forhen i dend förste

Classe er meldet, hand een udbyggere har
siddendes paa samme Jord, som een deel
af Skatten betaler, mens un, par Compag-
nie, uuelligt andre til gefald, medfol-
get till denne sidstholdende Commission,
og som mange andre meere, der kille er
bleven forførte, og er høyligen at for-
undre paa disse falske treedskelige
Paafund, som ved Overleggelse med
hver andre, og som kand sluttes af deres
overeens stemmende, Propositioner or
paastande, Kongen det hannem med ret-
te Tilhørende afgifft at fraseige, og sel-
ver Profitter for det indlagde at be-
holde, i det de først, efter deres Kiøbe-
og Skiødebreve, saa og efter Hævd og Fæ-
ste, sig Jorden har søyt og tileigne, og
hviss det ikke kunde angaae, afslag paa
Taxten har forlanget, som da heel Mali-
cieux er at ansee.

Dend 22de Mons Jensen, and satt for 3/4 tl.
Sæds Jord, 4 1/2 tlde Klövgang, Paastaaer
ligesom de 2de nestforrige.
Denne Mons Jensens Paastand har lige
Beskaffenheed med de forrige, hvor da
og følger paa, det samme Svar

Albert Henrichsen, som i forrige Commission er ansatt for 3 1/4 tdr halv Sæds-Jord, og halv Engsbond, formoder at efterfølgen samme alt for höyt er taxeret, hand da maa nyde Lindring paa Skatten deraf.

Hvad sig denne Albert Henrichsens Paastand er andgaaendes, da er denne og saa nu til sidste Commission gaaen med par Compagnie, thi hand aldrig har klaget, og ej heller aarsag dertil havet, saasom hand har kostelig Jord og Eng, og derfor tilböden sig, ved forrige Commission, at maatte beholde dend, og gierne vilde give Skatt deraf.

## Xöe Sogn.

Dend 7de Frivaarnede Mogens Andersen fremlagde et Fæstebrev af 22de Februar. 1721. udgiven till hannem af forrige Commission paa 5 skiepper Sæds-Jord, hvilken Sæds Jord Mogens Andersen formeen gandske og alderles for höyt at være taxeret, og derfore formoder at nyde Lindring i Skatten.

Denne Mogens Andersens Paastand findes i ubillighed, i det Jorden er af good Bonitet og dygtighed, som vi selver har seet, dend tid

vi var med Commissionen, der som hand da
og samme gang frivilligen tilboden sig, at
give Skatt af det indtagene, saa at vi ikke
kunde lade hannem det, for ringere afgifft.

Dend 27de Paul Hansen, ansat for 2 1/4 tl.
Sæds Jord, som hand formeen alt for höit
at være taxeret, saasom der falder igiennem
bemt. Jord 2de Beckeströmme, som hindrer
een stoer deel af Jorden, og tilmed er sam-
me 27de gaard een daarlig gaard i Sæds Jord
som ej bestaaer af andet end Klipper og
Steen, og derfore formoder, at nyde Lindring
paa Skatten, af disse anførte 2 1/4 tl. Sæds-
Jord.
Denne Paul Hansens Paastand har dend
lige Beskaffenhed med nest forregaaende,
uden at hand har een udbyggere som reeder
samme Skatt; Thi ellers har de Landkyn-
dige Mænd, og som efter forrige Commissorio
var ordineret, at see Jordens Bonitet efter,
og som nock kunde skiönnet, som selv gamle
Aulsmænd ere, hvad Jordens dygtighed var
og Beckene blev ikke i dend ansatte Jord reig-
ned, mens for dennem endda i Jordens Tönde-
maal derfor afkorted, hvorpaa hand da
ogsaa ved forrige Commission sig frivilligen

tilbød, Skat at betale, saa at hands Paastand og forlangende er af ingen Værdi, mens hand for Selskab, denne gang, saavelsom fleere, for denne nu sidste holdende Commission medfølget, om derved de andres i slig maade forlangende, desto kraftigere at giøre.

Dend 2den Vaarnede Gottfred Nielsen ansatt i forrige Commission for 1 tdr Kløvgang, som hand forregav, ej at bestaae af andet end noget ubrugelig Jord, hvorpaa ej voxede noget Græs, som kunde være til Nytte, og derfore formoder at nyde Lindring derpaa

Denne Gotfred Nielsens Paastand bestaaer i største ubillighed, saasom hand ved forrige Commission har selver begiert denne at maatte bekomme, og sig da samme gang tilbøden, Skatt deraf at vilde betale, og denne Afgifft, som bestaaer i 1 ℔ 4 ß. er ringe nok for samme Tønde Land aarligen at give, heldst som samme Stycke Jord med Tiden kand blive good Sæds-Jord.

Byeskriver Brun, som ved denne Commission paa Hr. General Fiscalens vegne har været tilstede, fremlagde sit Skrifftlige Indleg af dags Dato, som hand begierede læst og paaskreven, samt udi Acten indført, og var

ord til andet saa formeldende:

Høy Edle og Velbaarne Hr: Oberste West,
Hands Kongl. Maj.ts Høybetroede Ober-
-Commendant og Amtmand, samt
Præses i denne Kongl. Commission!

Till Sluttning er min ydmygst og skyl-
digste Proposition, at som jeg nu Tiid
efter anden, i allerunderdanigste Følge af
Hans Kongl. Maj.ts allernaadigste Befah-
linger, de datis 22de Maji 1722 og 20de
Septembr: 1723. paa Velbr. Hr. Cancellie-
Raad og General Fiscal Smits veigne,
som Fuldmægtig har bivaanet denne
forordnede Commission, og nu alle Kla-
gende af Nørre-Herred har været forre-
taget, saa jeg ikke derved vindere, end
skeed er, veed at gaae de forrige Com-
missarier til haande; Saa haver jeg ef-
ter velbemeldte Hr. Cancellie Raad og
General-Fiscal Smits Fuldmagt, som
ved mit Indlægg af 3die Novembr: sidst-
leden, ved denne Commissions tiltrædelse,
produceret er, Item efter nok velbemeldte
Hands Velbyrdigheds Skrivelse af 12te Ju-
nii 1722. hafft befahling, at antage
mig Sagen, og at udføre dend imod Vanderne.

Da som samme ikke i denne Commission
aldeeles efter ordinaire Modus procedendi,
till nogen forventende dom har været at
agere, og dend dog fornemmelig Hands
Kongl. Maj.ts Interesse concernerer, som
efter Bönderns Forsætt erfahres, at sigte
til merkelig afgang deri, tvert imod dend
om udmarcks Jordene udgangne Kongl.
allernaadigste Forordning af 25.de Novemb.
1720. Saa, paa Hr. General Fiscalens
veigne, allerunderdanigst fordrister jeg
mig, at anföre følgende Puncter:

1. Dersom nogle af de, der har bevist med
Skiöder og Adkomster, dend Jord at behol-
de, som dog skal være af udmarken indlagt,
paa anden Maade, end deraf at give Skatt,
da er at befrygte, at samme ved herefter
forrefaldende Kiöb og Sal ej efter Höystbe-
meldte Forordning vorder exciperet.

2. Skulle og de övrige, som paa saadan ind-
lagt Jord enten har Tilladelse, Fælled, Fæste
eller Hævd, nyde det uden Skattsgivelse, og
det derudi saa vel gick over de övrige 3. Her-
reder, som dette, derom er foretaget, afgaaer
mange Hundrede Tönder Land, som vel for-
nemmes.

3. De Indfæstnings Penge, som vedkommende i forrige Commission er ansatt for, der over gandske Landet ungefæhr importerer Hands Maj.t = 565. Rd.r, er een Udgifft, som af een hver i sin Livs tid ikun een gang skeer, og derimod har een deel hafft Jorden till dend Tid, uden aarlig Afgifft og de øvrige deres Gaarder derved saa meget dess meere forbedred; Uforgiett, om noget i disse sidste Aaringer kand være indlagt.

4. Vorder saa een hver for de udi forrige Commission andsatte Tønder Land, samt Indfæstningen bestaaende /: som ellers ville give ny Dispute og Klagemaal om Lighed, &c. :/ og det allernaadigst behager Hands Kongeli Maj.t, at moderere dend aarlige Skatte givelse, enten paa Penge, eller dette Lands Frugter, da maatte synes venteligst und første, efter slig giørende Liigning, paa Navn efter Navn, som i forrige Commissions Extract staaer, een good Ende og Roe for Publici derpaa sidtill brugte Anke.

Widere understaaer ieg mig ike, herom

denne sinde allerunderdanigst at raisonnere,
men forbliver

Høy Edle og Velbaarne
Hr. Oberster

Rønne d.
27. Novembr.
A.o 1723.

allerydmygste
Tienner
Anders Brun.

Læst udi Commissionen den 27. Novembr. 1723.

Hvor saa blev paaraabt, om nogen var til-
stede, som noget videre havde at fremføre;
Men som ingen fleere mødte, sluttes dend som
forskrevet staaer. Rønne dend 27de No-
vembr. Anno 1723.

For restaaende Bøndernes Paaklagende og
andragende saaledes, udi saa vel min som de
Committerede Capitainers, Herbst og Nielssen
deres overværelse, ved denne sidstholdne Commission
at være skeed, som forbemeldter, testeres af
mig underskrevne; Og hvad de af bemte Com-
mitterede allerunderdanigste Specielle Erklæringer
eller General-givne Relation angaaer, tilstaaes,
ved deres egne underskrevne Naune af dem selv. tid
og Stæd, som skrevet findes.

[illegible]

Denne Commission har vi efter Kongl. allernaadigste Ordre bi-
vaant, og paa bøndernes Paastand den staaende Specielle Erklæ-
ringer [illegible] herved testeres. Loco, die & A.o ut supra.

Adolph Tobias Herbst

[illegible]

Commissariernes, Herbst og Nielssens, General-Erklæring:

Ved disse af os givne Personelle Erklæringer, fornemmer Hands Maj.t allernaadigst omstændelig Bondernes ugrundelige og treedskelige Forevendinger, som ved saadan vrang anbringende og beskyldninger over os har søgt, Hands Maj.t derved i tanker at bringe, at dennem største urett af Commissionen var skeed, for efter sig Proposition, at obtenere Kongens Udmarck som deres Ejedom at maatte beholde, hvilket aldrig har vaaren deres, ej heller kunde være, i hensende, det til største Ruin, for de midt i Landet, og fra Lyngsiden boende, derover vilde geraade, og derom for endnu desto bedre, Sagen og Posterne at bringe til Lysning, paa disse Bonders fremførte Skiöder og Kiöbebreve, og sig tilskydende adkomster, hvorved de meen at bevise, at Kongens Udmarker skulle være deres Ejedom, og derover, som paa et ugrundet Fundament, har baade i deres Klagemaaler, som og i deres Tingsvidne over os andgiven og fremsatt, at vi Committerede skulle have tagen dennem deres Gaarders Ejedomb bort, saa at Hands Kongeli Maj.t derover er bleven foraarsaget, ved allernaadigste given Ordre, ved Dato 20de Decembr: 1723. paa de af Bonderne fremførte

Beskyldninger, vores positive Svar og Erklæring, efter hver Classes Post at skall indsende; Altsaa har vi, efter Hands Maj.ts allernaadigste forlangende, paa disse Bonders fremsatte angivende, og ugrundede Paastander, samt formeenende Adkomster, efter ordinerede Classer, videre følgende General Explication, derfore, som herved følger, vilet underdanigst indsendt:

## 1.ste Classe.

For det første spørges her, om det kand reignes for gaardens rette Ejendomb, som aldrig vaaren hannem tilhørendes, og ej heller med det andet till gaarden hørende Jordegods i Hartkoren er anslagen, ej heller till Skatt bereigned, og mindre i Jordebogen, findes indført, Eller og

For det andet, om det kand reignes for eens Ejendom, som aldrig vaaren hannem tilhørendes, mens Tind efter anden det hannem ej Tillkommende, til sig draget og indlagt af andres Gods, og ~~indlagt af andres Gods~~, og dermed sit eget forbedret.

Herpaa kunde svares: Dend Grund og Jord, hvorudaf ingen Skatt er givet, og dog kommet gaarden til Nytte, ej heller findes i Jordebogen forfattet, bør herefter at betale sin

Skatt, ligr med det andet, till gaarden
rette Tillhörende, saasom intet har eller
kand bevüset, at være i Matriculen ind-
ført, ikke heller tilladt, efter egen tyde
at indtage Kongens Udmarke, derforre,
om endnu nærmere at bevüse, det ind-
tagene af Bönderne er Kongens udmarker,
og hannem tillhörende, behöves efterfölgen-
de Forklaringer og Bevüsligheder, till
Sagens Oplysning, som herefter fölger.

For det förste bevüses med deres egne San-
demænd, samt andre, af hvert sit Sogn,
med hos værende tvende Mænd, som ef-
ter Salig Brigadierens Ordre, i forveien
og förend Commissionen kom till sin For-
rettning og rette Inquisition, maatte
indgive, som da bekræfter, det indta-
gene at være af udmark, som videre
af Litr A. kand fornemmes ved frem-
förte 4re Documenter.

For det andet bevüses det af Bönder-
nes egen Tilstaaelse, som efter giordte
Tillysning, af Salig Brigadieren, og os
Committerede, givne tilkiende, at de har
tagen af Kongens udmarker, og end-
skiöndt de saavelsom Sandemændene
i deres andgivende har satt forlidt

Viiden og Tøndemaal, og ikke paa det rig-
tigste andgiven paa samme Stæder, mens
saa sees dog deres bekiendelse, at tilstaael-
se, at have tagen det dennem ikke till gø-
rer, som da Litr. B. med 10. Documenter
bevises, videre forklarer, og endnu mee-
re af samme tilstaaelse, som findes ved
Commissionens Forretning anført, det be-
kræfter. For det tredie

Fornemmes af de mange Klagemaaler
Bondernes u-sandfærdig Paastand, med
at kalde Kongens Marck for deres Ejen-
domb, i det de derved indlagte og ind-
tagene formindsked, de midt i Landet
boende Bønder og Borgerskab, saa vel fi-
skerleje som udbyggere deres Græsgang,
af ærlis Tind havende Fælles Rettig-
hed, som de ikke kunde have givet og fo-
restillt, hvis samme Marcker hørde disse
Bønder till alleene, som boer ved Lyngsi-
den, mens er saaledis, at udmarker-
ne, er forundt af Hands Kongelige Majt
for alle at være deres samtlige Fælles
drift, med Fædrift, brændsel, Tørveskiær
og Lyngriven, for deres ansatte Smør-
skatt de aarligen giver; Thi Kongen efter

udgivene Commissorier, de Dato 28de
Decembr. 1718. forlanged intet af udmar-
kerne, saa cænge det forblev till Fælles
for dem alle, men saa snart de samme
mark, og som tilhører Hans Majestet,
af de forumenste og ved Lyngsiden boen-
de Bønder, ved Indtagelse, till 30. à
40. Tønder Land paa somme Stæder, i
Unden meer og mindre, og een stoor
deel deraf dyrkelig Jord bleven, till
egen Nytte og Interesse appliceret, og
derved Publicummet, som Litera C.
Klagemaaler og Angivelser udviser,
som 6. Stycker hermed følger, hvorledes
de er bleven fornærmed, og Fædriften
formindsked; altsaa forlanger Hands
Majestet, efter udgangene Forord-
ning, de dato 25de Novembr. 1720.
aff det fra Udmarcken oppløjet og
indheignede Jord, som af sit Eyedom,
Skatt; og som da sinnes billigt og
Rett at være, thi skulle dend der in-
tet har indtaget, yde sin Smør og an-
den Skatt, ligesaa vel og imod dend, der
meget har indtagen, og derved forbe-
dret sin Indkomme, paa det mer-
keligste, i mange aar, da var det Sy-

og urett, som vi sinnes.

For det fierde fleyder heraff, og kand for-
nemmes Bondernes ugrundede andgivende,
og formeente Eyendombs Rettigheds
borttagelse; Thi som for er meldt, Sande-
mændene efter Ordel, med sine med sig
havende tvende Mænd efterseet det ind-
tagene af udmarkerne, alt saa følget
derpaa Commissionen, hvor vi da, for
ikke at berøre Bondernes Eyendomb tog
i Eed 5. Personer, som først de tvende
Landkyndige Mænd, efter Commissori-
ummets tilholdelse, saa og Sandeman-
den hver for sit Sogn, med sine tvende
Mænd, foruden begge Herrets-Betien-
ternes overværelse, for efter deres da
giorde afleagde Eed, rigtigen at forevise,
saa og taxere, saavelsom at observere,
Gaardernes Eyendomb, som og Jordernes
af udmarkerne, Indtagelses Bonitet,
og det foruden Affecter, i agt tagelse,
som foruden der varandre, saa vel Bonder
som udbyggere, sig selv angav, tillige med
disse forommeldte Personer, rette Ud-
marks Jorder og gamle Diger, at vilde
anvise, saa har vi dog, som Nørre-Her-

rets Forrettning udviiser, derover
dennem tillige med de andre og i Eedta-
get, som vi da selver og fuldkommeligen
efter deres anvisning kunde see, dett
at være, saa at ingen Forneemelse paa
bondernes rette Eiedomb i nogen Maa-
de kunde skee.

For det femte bevüser de gamle Vii-
ger, som för er meldt, som falder imel-
lem deres Indmark, og Kongens Udmar-
ker, klarligen, hvad Kongens og deres
Eiedomb er, foromendskiöndt de nogle
havde forflyttet, og videre hen, ved
deres Joeders indtagelse, opkast, saa
og andre planeret, förend vi kom med
Commissionen der, fandt vi dem dog, og
blev os af deres Naboer forrevüst,
saa at, som för er meldt, ingen Urett
kunde skee, hvor forre da

For det siette, deres Skiöder og Kiöbebreve,
som de, efter dend förste Classes formeld-
ning, har produceret ved denne un sidst
holdende Commission, og paastaaer, der-
efter at beholde Kongens Udmark,
og det Indtagene, for deres Eiedomb

henseende, de derudi melder, om Inden og
uden Gierdes, vaadt og tört, da dog samme
Skiöder og Kiöbebreve sig selver forklarer
at det uden Gierde ikun bestaaer i Törv-
skær, Lyng- og Brendsel-riven, sampt Fæl-
les Klövgang, mens ej at maa opplöge
Kongens Udmarcker, eller dend indheigne,
som og löber imod Hands Majestets Lov
Pag. 467. 13de Artic. og det giöre till
dyrckelig Jord, egen Nytte og Interesse,
om derved at betage de fra Lyngsiden
boende, deres fra Alders Tiid haffte
Fælles Græsgang, at og samme ord
i deres Skiöder, meldende: Inden og
uden Gierde, ej anderledes er at for-
staae, end som forbemeldt er, og sam-
me Skiöder selver udviiser, kand be-
viise deraff, i det at samme ord: In-
den og uden Gierde, sampt Fællig, med
vaadt og tört, findes andfört udi de
midt i Landet, og fra Lyngsiden boen-
des Skiöder, som intet kand have eller
indtage af Udmarcken, og dog ligge saa
vel for Lyngen og Udmarckerne maa be-
tale deres Smör og anden Skatt, som de
andre ved Udmarcken boende, og det for-
di, at de deres Qvæg till Fælledes der

maae drive, saa som ved de ord: u-
den Gierdes, bemerckes deres Fælleds-
skab, de har, i Fædrifft og Brændsel-
riven, med hver andre; Saa heraf
fuldkommeligen kand sees og erfah-
res, at de ved Lyngen boende, icke mee-
re Magt eller Rett hafver, till at ind-
legge, eller at opplöje, Kongens Udmark,
til dyrkelig Jord at giöre, end som
de andre. Vel siger mange, de haver
giort det, paa een og anden Stæder,
for at flytte deres Gierder ud, for
at korte dennem, eller og de stoed i
Moradtz, Mens det har fundet sig,
hvad deres Meening har vaaren, i
det de, ved saadanne forregifvende
Rettelser, har indtaget 16. a 20. Tön.
der Land, end og derved snart som
giort tvende Gaarder aff paa samme
Stæder og mindre, alt som bequem har
vaaren.

For det Syvende Bevises jor udtryk-
keligen, at der ej i fordombs tid saa-
leedes har maattet handles med Kon-
gens Udmarker; Thi naar i gamle Tid-
der, og som her bevises med L. A. D. som
er Fure Stycker, rigtig efter Origina

lerne sig fandtes nogen der vilde legge ind
aff udmarkerne, da har det maattet skeed
med Øvrigheedens Tilladelse, paa Kongens
veigne, Hvorforre, og hvor nu, nogen paa saa-
dant, skall have Tilladelse, det kand hand
jo ikke veigne for sit eget; Thi for eens Eget
behøver mand ingen Forlov til.

For det ottende, Er stoorligen at forundre,
at de ikke ved Commissionens første holdelse
sig andgiven, og paa deres formeente Ej-
domb prætenderet, mens tvert imod, som
Nørre-Herrets Forrettning udviser /: og
deraff gienpart er sendt till Kongens
Rente-Cammeret, for saa vidt da var
forfaldet, og kommen Oplysning om:/
det heele Herred, Eendrægtelligen, uden
3. a 4re, som nogen Opposition giorde,
og dog lüge Rett med de andre havde, til-
stoed, at alt det Indtagene var af ud-
markerne, og derforre sig tilbød, gierne
at vilde give Skatt, om de det maatte
beholde.

For det Niende bevüses jo med saa mange
Landstings-domme, at udmarkerne tilhø-
rer Hands Majt, og ikke dennem, som aff
Lit. C. med følgende 3. Domme, med meere

udviser, og meere sig vilde finde, dersom
de vilde kuns frem med alle deres gamle
formeenende adkomster, at Puge-Krum-
me-Vörre- og Östre-Marker, saavelsom
alle Ind- og Strand-Marcker her paa
Landet, er og har været Hands Maje-
stet tillhörende, som da ej alleene nod-
som bevises aff forandförte syven-
de Post, udgifvene Belvilgnings Sed-
deler, Mens end videre kand fornem-
mes, om Hands Majestet allernaa-
digst behagede at efftersee det Land-
kart, her ofver Landet, som aff os
till Hr: General-Fiscal Smidt er
blefven tillstillet, hvorudi alle Ud-
marcker, saavel Stoor-Lyngen, Smaa
Udmarcker, som derfra har löbet,
og een deel deraff, tid efter anden,
aff Bönderne er bleven aff kneben, er
at see, og aff disse forbemeldte Lands-
tingsdomme formeener vi, at hvis ik-
ke Bönderne havde vaaren dermed
till Freds, at kiendet dennem for
Rett, Jorden at være Kongen tillhören-
de, havde de burdet at indstevnet
samme for Höjeste Rett, at kunde

bleven der swæcked, om de hafft nogen lov-
lig Bevis, som een deel nu Tiger, og som
dog intet skeedt, derfore, som nu saa man-
ge domme, saa vel Hiem-Lands-Ting
og Högeste Rett, alle samptlig har till-
dömbt samme Marcker at være Kongens,
og alle Omstændigheder det wiidere Be-
kræffter, og meere sig beviser af mang-
foldige Domme, som i de andre Her-
reder paa Landet er faldem om Ud-
marcks Jordene; altsaa har vi da
ikke kundet bifalde deres u-grundede
Paastande, at de effter deres Kiöbebre-
ve, og deres egen Selv-raadighed kunde
beholde det Indtagene, foruden Skatt,
og tillkiende dem det for deres Egen
at være, heldst som det og strider i-
moed Hands Majesteets Low Pag. 728.
10de og 11te Artic. saa og Pagina 773.
15te Artic. som da med vores Tancker
er eens stemmende, at ingen kunde sal-
ge, det hannem ikke med Rette tillhörer,
og derfore som meldt er, deres Skiöders
adkomst ikke for gyldig kunde anseet,
saa vidt Kongens udmarcker her and-
gaaer. Af disse nu fremstilte

Nie Poster fornemmer Hands Maje-
steet allernaadigst Selver Bönderne
ugrundede Paastand og ubillig angi-
vende, andgaaende deres efter Skiöder-
nes formeente Eyedomb, thi disse ved
Tyngsiden boende, med deres ubillig
klagen og ofverlöben har sögt, Hands
Majesteet endeligen derved at per-
svadere, at de dennem det indtagene
skulle lade beholde, uden Skatt, paa
det, een deel nu i 20. à 30. aar er
skeedt, af det samme Indtagene,
saa welsom af udbyggere kunde ta-
ge saa megen Skatt, som deres Gaar-
ders Eyedomb aarligen maatte give,
og paa saadan Maade een Part
deraf sidder som Proprietarier, or
derimod de midt i Landet, og fra
Udmarcken boende, saawelsom een
deel ved Udmarcken boende, som ike
falder beqvem, ud for deres Udgier-
de, somme intet og somme lidet, har
bekommet, at udtage Jord, for Mo-
radtzis og Klippers skyld, og som
dog aarligen, med disse andre maa

betalle deres Smör-Skatt aff udmar-
ken, som meldt er, og derover blifver
fornærmed og ruineret, som og visseligen
skeede meere, dersom disse Bönder deres
Scopum obtenerede, thi de ej alleene
ved Forflyttelser, af deres udgier-
der, aar efter aar, deres Gaarder
dermed forbedred, saa at om deres
Gaarders Ejedomb efter Jordebogen
skulde eftersees og maales, mand
fuldkommen langt meere, end som
i Matriculen er indfört, vilde fin-
des paa samme Stæder, hvorforre
da alle disse Omstændigheder, saa
velsom domme og andre forestilte sto-
re Beviis, af os considererende, vi ej
andet kunde giort, efter vores Consi-
entie, end at kiende dend samme
aff Bönderne indtagene Jord, saa
vidt vi har kundet faaet Oplyes-
ning om, Hands Majestæt till, og sæt-
te samme Bönder, af indtagene Jord,
efter Boniteten og Tönder-Maal,
and i Skatt, hvilket vi uforgribe-
lig siuntes Ret at være, og det efter

Hands Majesteets Ordre og Befaje-
ning, og som er af Commissorium og der-
paa følgte Resolution at see.

anden Classe:

Hvad sig andgaaer dend anden Classe,
og hvorudi Bonderne paastaaer, at
nyde Hævd efter Loven, da er sam-
me derres Aaringer, de har hafft ud-
maecks Jorden, allereede indfort i
ofvenmeldte oversendte Nørre-Her-
rets Forretning; Mens deraff
kand ingen Hævd twinges, paa
dend indtagene Jord, efter vores
Tycke; Thi først tileigner disse
Bonder sig, det saa vel Selv-Ejer-
ne som Waarneder, efter deres
Skioder, som de andre efter deres
Fæstebreve formeendis, Hvad de-
res Formand eller de selver for de-
res udgierde hafwer indtagen
og u-paakiæred i 20. aar besiddet
og være Hævd, ej betemkende, at
bruge Kongens Lov retteligen, og destin-
guere Kongens og andens Gode; Thi
vel siger Loven, hvem som u-paa-

anket har besiddet noget i 20. aar, skal
beholde det, mens dette kand ikke henreig-
nes her paa Kongens Udmarcks Jord,
mens sigter hen paa Naboer og andre,
som med een anden driver Kiöb og Sal,
og med rette har, det de besidder, som
widere er at see af Lovens Pag. 729.
13de Artic. Nu har Kongen ikke
solt sine Udmarcker her, Mens Bönder-
ne haver, som Selv-raadige, uden no-
gens Förlov, det meeste til sig taget,
saa at deraff ingen Lov-mæssig Ad-
komst eller Jord kand bewises, For
skulle de Bönder, saa vel Selv Eje-
re, som de Fæstende, dend eene efter
sit Skiöde, og dend anden efter hans
Fæstebrev, som paastaaer derefter
at nyde Jord, paa de gamle Jorder,
som de till derres Gaarder af Ud-
marcken har hafft i brug, 80. aar, og
over, og derwed, som för er meldt, hafft
stoor Indkomst og Nytte deraf, deri-
mod de andre, og som under 20. aars
förlöb, havde indlagt aff samme Mar-
ker, gifwe Skatt, siuntes os underlig

at wære, saasom det förste Parti
derwed forbedret sine Gaarder heel
merckeligen, og fordrive de andre
fra deres Fælleds Rettighed; Thi
end skiönt begge Parterne har gaaet
uloulig om med deres Adkomster her-
udi, mens saa har dog det förste
Slags nydt stoor Indkomst, og har
hafft meere Gavn og Profit deraff
end de sidste, för om een snigte
mig mit Goods fra uvidendes, og
iey fandt det samme om 20. aar der-
efter, hos hannem, da kunde hand
ikke beholde det, efter Jævd, saasom
hand ikke med Rette war dertill
kommet, mens maatte med det her
ud igien, mens havde hand det med
Winde faaet, eller kiöbt det aff rette
Eyere, da war det Jævd, som ogsaa
Lovens Pagina hensiger 757. dend
5te Artic. Ligesaadant har det sig
med Kongens Udmarcker, thi först
er dend af Selvraadige, Kongens u-
videndes, borttaget, og dernest

ved Connivation af Hands Betienteres,
en Deel henkommen i Bøndernes Hænder,
som er at see aff de forhen mentione
rede Bevilgnings Seddeler udgivene,
og som för er meldet, Hands Maje-
steet ikke har solt sine udmarks Jorder
her paa Landet, alt saa kand efter Lo-
vens maade, talende Hævd, det ikke kom-
me Kongens Jord ved, heldst saa som
Kongen ikkeselver beboer Sit Godtz,
mens lader det af sine Betienter for-
walte, naar de nu, og som har sam-
me under Andswar, og det ved Conni-
vation, Hands Majesteets Goeds for-
mindsker, derover kand, som vi sinnes,
Hands Majesteet ikke miste det Han-
nem tilkommer, som er ogsaa imod
Lovens Pagina = 756. 1ste Articul,
hvor ingen Hævd kand agtes, efter-
som samme Articuls Sluttning ud-
trykkeligen melder, at hvis Goods der
staaer under Forswar, ingen Hævd
kand paagielde; Nu er tilt og offte
om samme Jorder waaren Trette og
kommen till Tings, mens altid dombt

det till Kongens Eyendomb at wæ-
re, saa og staaet under Forswar,
paa Kongens weigne, af Hands Be-
tienter, og derfore ikke kand reignes
for Low-mæssig Hærd; derfore, som
nu af alt dette kandsees, at Kon-
gens Goeds imoed andres, bör at de-
stingeres, saa welsom i seige Tilfæl-
de det gemeene Publicummets beste
og i agt tages; Altsaa er Hands
Majesteet derofwerbilligen blewen
foraarsaget, om saadant u-low-
mæssig Formindskning, paa Hands
her hawende Udmarcker, at forre-
komme, og deres Fælleds Grædsgang
at maintenere, baade wed een
Förordning af = 25de Novembr. 1720.
det strengeligen at forbyde, Mens
endog wed dend Allernaadigste Re-
solution, dend 2den Decembr. 1720. dend
tredie Postes formelding setter, at
de af een og anden fordum wærm-
de Amtmænd, som Rosencrantz
og deslige udgifwene Bewilgnings

Seddeler, Saa Jorden for Nulle og intet aff wærdi skall wære agted og andseet, os derudi andbefalles, I hensende samme ambtmænd pro egen Authoritet, saadanne Grefwe udgifwen, og ikke Kongen dendringeste afgifft aarligen af de bevilgede Jorder tillagt, som af forhen producerede Litr. D. findende udgifwene Seddeler, er at see, og som samme tilladelse breve alt er over 87. aar og meere, og dog aff Hands Majesteet allernaadigst casseret blew; Altsaa torde wi ikke understaae os, i hensende forommeldte Omstændigheder, og som baade war heel Loustridig, og imod Hands Majesteets Befaling, det for Hæwd at kiende, som ubillig sig fandtes, og imod Publicummets beste sig teede.

## Tredie Classe.

Hwad sig angaaer, Bönderne Paastaaer,

med deres Fæstebreve, efter dend 3de
Classe, da har det for det förste lige dend
beskaffenhed, som med dend förste Classe, om
de Bönder, med deres Skiöder og Adkomstes
breve, thi de gamle udgierdes Dinger
viser fuldkommeligen, at Kongens Ud-
marcker ej hörer till deres i Fæste
havende Gaarder. Saa derfore, hvad
deres Formænd tilforn af udmarkerne
havde indlagt, ikke kand reignes till de-
res Gaarders Eyedomb, eller det Fæsten-
de, i hvor vel een deel deraff, som har
fæsted Kongens Gaarder, har hafft og end-
nu har dem for halv Skatt, og der
foruden Gaardens rette Eyendomb,
brugt bemeldte Hands Majestets
udmarcks Jord, og hafft stoor Indtægt
deraff, ved sammes Indheigning.
Mens Bönderne er kommen i saa-
danne Tancker at maatte være deres
egen, og Gaarderne tillhörende, fordi
og for det andet, og som i dend an-
den Classe mentioneret er, at Rid-
fogderne ved deres Forseelser, og som
altid følget deres Formænds or

Antecessorers Formular, i i Rettesettel-
sen af deres udgivene Fæstebreve,
og derudi i satt, at nünde vaadt og
tört, med inden og udangierds, Nu har
jo det icke ligget af begyndelsen till
gaarden, hvad tid efter anden af ud-
marcken er till sig snigt, sig og ej vi-
dere extenderer, end som för er refere-
ret, end at skiære Törv og Lyng, saa
vidt deres Fortæng sig strecker, mens
disse Ridefogder haver ved saadant
deres Negligence, icke efterseet og i agt
taget, hvad saadanne Gaarder Aar
efter Aar har indlagt, og af bemeldte
Udmarcker opplöyed; Weget mindre
observeret, hvad Skade Lyngen, og
de midt i Landet boende, med andre,
ved saadanne Indtagning og Græsgan-
ges Formindskning, for derres over
heele Landet mistende Fælles Græsgang
skeede; Ej heller considereret, at ved
saadant Handling og Connivation af
deres Formænd passerede, end ond Con-
sequence vilde efterfölge, som nu skeed
er, og findes, som de Forrettninger over

Landet udwiser og forklarer, saa
længe nu een Sag icke er bekiendt,
saa bliver dend og ubenævnt, mens
saa snart ved tillstaaelse, for een Rett,
som og ved Documenternes bewis-
ning, som ved Commissionens holdelse
hid og did er skeed og forekommen,
een Sag bliver bekiendt giort, maa
hand heron igien, som og her maatte
skee, thi vi ey kunde saa omgaaes
med Kongens Gods, mens fick, efter
Eed og Pligt, parere Hands Maje-
steets till os givene allernaadigste
Commissorier, som meldt er, alting
paa det nøyeste at observere, og
derforre, som ofwen meldet, maat-
te følget, hvad os af andre derof-
wer i Eed tagene Mænd blew for-
rewiist, saawelsom at gaae efter
de gamle Udmarcks-Diger, som
rigtigen forrewiist, hvad Kon-
gens war, som og, hvad hver Vaard
med Rette tillhørte, for skuldet
de Selv Eyere, efter deres Skiøder,
som og andre efter Hævd, saawelsom

de Fæstende, efter deres Fæstebrefwe,
som ugrundede og imod Lowen streidende
Paastande, obtenere og beholde de ind-
lagde Jorder af Udmarckerne, fri, da
wilde det gaae elendig til for de Fat-
tige, saa vel som de fra Lyngsiden boen-
de, i det de mægtige og forummende Bön-
der, der wed sig Lyngen og Udmarcker-
ne, meere og meere, for deres Udgier-
der, som et fast Eyendom wilde tille-
eigne, og deraff indtage og til dyrcke-
lig Joord applicere widere, hwilcket
da wilde komme og geraade Publicum,
met til Störste Ruin og Skade, efter,
di her paa Landet findes mangfoldige
fleere Menniskere, af Bönder, Bor-
gere og Udbyggere og Fiskeleyer, som
ingen Udmarcks Jord har eller kundet
bekomme, end de ere, som aff Kongens
Udmarcker har giort sig stoor Pro-
fit, efter egen Tycke og Magt, de
mand allereede kand mercke, de Fattiges
og fra Lyngsiden boendes Trang i deres
Fædriffts Mangel, thi hwor mand fin-
der, wed de her kaldende Fellesmarcker

og som har vaaren Arme af Stoor-
Lyngen, hafwer de forummendes Gön-
der deraff indlagt, 40. à 50. Tönder
Land, paa somme Stæder, hvorved de
da betaget andre deres Græsgang,
som derover stoorligen lider; Thi de
Mægtige icke alleene borttaget Mar-
ken derved fra Hands Majestets
som dends rette Eyermand, Mens
end og samme Sönder drifwerlige,
saa well derres Qveeg paa det over-
blewende, aff Fællesmarcken, som
dend Fattige, og naar som hand da
fornemmer, der ej meere Græsning
er at finde, sætter hand sit Qveeg
paa det indtagene; hvorimod dend
fortrængte og langt fra boende, med
sit Qveeg, maa behielpe sig med dend
afgræssede Marck, hvorved da hands
Creaturer forderves og till Skade kom-
mer; Sinnes os derfoere högst billig,
at Hands Majestet, som Eyermand
aff udmarckerne, nydte Sin Interesse
og Skatt aff det Indtagene, paa det
Publicummet derover icke meere
Skade skulle blifwe tillföyed, og de

Mægtige derved blifve inhiberet, videre
af Udmarckerne at indtage; og som allerede
de ladet sig ansee paa nye hid og did i Lan-
det, at giøre Begyndelse paa, for dersom
ikke af meere indtages, end som til Dato
skeed er, bliver de andre i Forligheed,
saa vidt wi kand formercke, Mens
dersom meere skulde indtages af Udmar-
ken, wilde det foraarsage stoor Uforlig-
hed og Klagemaale.

## Fierde Classe.

Hvad sig denne fierde Classe angaaer,
da har sig ingen indfunden, for denne
nu sidste holdende Commission, som ef-
ter dends Indhold kunde giøre nogen Paa-
stand, at være bleven fornæmet.

## Femte Classe.

Undlangende dend fembte Classe, og nog-
le hafwe foreregifwen og andfört i
deres Klagemaaler, saa wel og wed
denne nu sidste Commissions holdelse
at wære paa deres Jorder for höyt

taxerede og i Skatt satte, da kan
disse Bönder det ikke gottgiöre, hver-
ken paa Jordens i Widen, Tondemaal,
saa og i Boniteten, eller Skattens
Taxt; Thi hvad sig dend förste Post
andgaaer, da har deres egne indboen-
de Landkyndige Mænd, og som efter
Commissorii ofwenmeldte Tilhold, for
hvert Herred er blewen satt, at ef-
tersee Jorden og dends Bonitet,
det meeste af dets Stoorligheed og
dyrkelig, i agt taget, og noget
med Kiøden, blefwen eftermaalt,
saa som samme Mænd samme Tider,
ligesom saae igiennem Fingre med
nogle Bönder, og ej Quantiteten af
Tondemaalet ej retteligen andgaw,
till med hafwer Herrets Betienter-
ne ogsaa, efter foremmeldte Commis-
sorio, saa og mange af Naboerne waa-
ren ofwerwærendes, wed hvert Gaards
Udmarcks-Jords Eftersiun, saa at
ingen kunde blifwe fornærmed, Og
hvad sig Skatten andlanger, da be-
wises for det andet med Litr. F.

og som bestaaer i tvende stycker, aff
saa mange Mænds underskrifft, at Con-
de Landet alt meere har kosted till Leje,
hvem det vilde hafve aff Bonden, end,
skiöndt det meeste var aff dend indtagne
Udmarcks Jord, end Hands Majesteet
nu prætenderet, för det Credie er bon-
dern, saa well ved Commissionens hol-
delse, som og à parte, blefven kund-
giort, at hvem som icke var tilfreds
med Jorden, eller dend andsatte Taxet og
afgifft, een hver det vilde gifve til-
kiende, saa som sig mange tilbod, baade
skrifftlig og mundtlig, at vilde fæste
Jorden, hvoraff et par med Litr. G.
beteigned, her med følger, og meere
ved Protocollen findes, og mange end-
nu dagligen derom andholder, efter-
som her er mange Folck, som trænger til
Jorden, at hafve lidt Huuse-værelse
paa till Hielp, for at ernære sig ved,
og deraff dend andsatte afgifft vil gi-
ve, som Bönderne, da altsammen er viden-
des, og i det övrige udbyggere sampt
een deel rættsindige Bönder, har voa-
ren fornöyed med samme afgifft og Taxet

til Dato, hvoraf da nogle har reent
afbetaelt, saa vel andre for et og
tor aar, som icke har faldet dennem
for höyt eller besværligt, Mens hvor-
leedes det dennem derimoed, som aff
egen Opsetzigheed, og som aff andre
waaren till skyndede, will gaae, og
veed vi icke, saasom de derudi er
selver skyldig, Mens hawde de, lige
med de andre, aarligen efter Hands
Majesteets Paabud, det betaelt, og
sig icke ladet forleede, aff nogle
vrangwillige Raadgifwere og til-
skyndere, og andre igien aff disse,
ved Trudsel, som endnu kand restere,
afvende, og derforre indeholdet
med derres Skatter, hawde det ik-
ke faldet dennem nu saa besværligt,
end som det maa skee, for een deel
will udfalde, derforre, som nu her-
aff kand fornemmes, at Vondernes
andgifwende og Paaskuld, kuus i
lutter vrange Forrewendinger og u-
grundede Fundamenter bestaaer, og
som heller vildet tagen Skatten af ud-
byggerne selver, end dend till Hans

Majesteet, som rette Eyermand, afskudmar-
ken, at lade faa, og kuns har søgt ved
saadanne wrange Paafunde, og stedse
ofwerløben, derres Scopum, till Jor-
dens beholdning, at obtenere, thi de el-
lers ikke nødig hafft, efter forommeldte
Tilbydelser, saa welsom og at de till-
forne meere har taget aff udbyggerne,
end nu aff Hands Majesteet forlanges,
sig at beswæge; altsaa kunde vi, efter
saadant Sagens befindende Beskaffen-
hed, Hands Majesteets Interesse ikke
swæde, og som forunden dette imod Hands
Majesteets allernaadigste Resolution
aff Dato 2den Decembr: 1720. dend
første og anden Post løb tilbage, sette
og saadant Billig aff Hands Majesteets
fordrende afgifft formindske. Anlan-
gende dend 9de Post om nøge at inqui-
rere, hvem som Bønderne paa Landet
har instigeret, till andet end hvad
billigt og Rett er, da hafwer for det
første een Sandemand wed Navn Lars
Nielsen, boende i Nørre-Herred, sig
imod Hands Majesteets ordre, om

ingen Skatt at gifwe, af det ind-
tagene først opponeret, saa dumdri-
stig, twert imoed hands bedre widen-
de, eftersom her paa denne udmark,
som hand hawde indgrøffed aff, og till
sig taget, war nogle aar forend Com-
missionen kom, gaaen een Landstings-
domb, og Hands Kongelige Majesteet
tilldombt, som dend aff Alders eind
hawde wæret, som samme domb Litt.
E. med No 1. beteigned, wiidere aff
kand sees, som her hos følger, og kand
hand med uwidenheed sig ikke undskyl-
de, saa som dend allegerede domb,
og hwor udi hands Nawn findes,
ej er hannem u-bekiendt, dog al-
ligewell giorde denne Lars Niel-
sen, som Sandemand og Qwarteer-
mester er i samme Olskier Tage,
wed Commissionens holdelse sig opsætzig,
og wilde efter sit Kiøbebrev tilleigne
sig af Kongens Udmarcker at wære sin
Ejendomb, og derefter, da deres Kongel.
Majts Ordre og Resolution kom, af 2den
Decembr. 1720. som melder om Fæste
at tage, satte sig atter op imoed, da

hand med de andre hands Sognemænd
og vedkommende, ware advared, at møde
for Commissionen, for at høre Derres
Kongelige Majesteets Resolution og Ordre
derom, saavelsom een hver samme tid
at levere Penge til Stempled Papier,
som Fæstebrevene skulle paaskrives,
som efter Høystbemeldte Ordre i een
Duplo skulle forfattes, hvor hand da
svarede absolute: Nej; hand wilde
hverken gifwe Penge till Papier,
og ej heller stede Jorden, mens blevik-
kun ved sin forrige opsætzige Paastand,
om det indtagene at beholde, for sit
eget, som hand havde indgrøfftet aff
Kongens udmark; Dette Exempel gav
hand fra sig; Da Bønderne det hørte,
at hand, som Sandemand og Qvarteer-
mester, torde understaae sig saalee-
des at bruge saadan Paastand, fulde
strax een deel hands Exempler efter,
og icke heller wilde levere Penge till
det stemplede Papier, eller tage Fæste,
hvor forre hand, saavelsom hands
Efterfølgere bleve pantede for Papirs
Pengene till Fæstebrevene; Dette

Xygte om hands Förhold og Opiniatre-
tet, rygtedes i blandt Bönderne, saa
længe det kom til Östre Herred, hvor
da een deel dette samme efterfölgte,
tvert imod derres ved Commissio-
nens holdelse giordte tillstaaelse,
og tilbydelse, med at udgive Skatt
af dend indtagene Udmarks Jord,
hvorpaa da begge Herreder een Pro-
cess imoed os formerede, hvilket alt-
sammen maa skee havde efterbleven,
hvis forberörte Sandemand og Qvarteer-
mester icke imoed bedre vidende saa
ubillige sig havde opponeret, Mens som
vi siuntes, at hand som stoed i Kongens
tienneste, saa vidt og vaarligen derfore
nydte 3. Gaarde-Skatter, havde bedre
burdt at anstilt sig imoed Hands Maje-
steets billig udgivene Ordre, given gott
Exempel, og raadt Bönderne till det som
Rett og billigt kunde været, naar hand
noget ubesindigt af dennem havde for-
nummet, Endnu paastaaer bemeldte
Lars Nielsen, det samme ved denne
sidst holdende Commission, som för, at

hafwe dend indgrøffende Udmark for sin Eiendomb, da dog som förer meldt, det bewisligt er, at wære tagen af Kongens Udmarker, og med andförte Landstingsdomb bewises, Efter sligt passerende, satte sig af bemeldte Nørre-Herred, deres Herretz Foget, Naunlig Wogens Clausen selver i Dette, over denne hand selv med-værende Commissions-Forrettning, som hand efter Hands Majestets allernaadigste givene Commissorio waaren ordineret till, og derfore dagligen nydte sine Penge, og tilloed Bönderne, forunden Amtmandens Tilladelse, dennem at före Process, imoed Hands Majestets om Skatten givene Ordre, for at maa skee, derwed at vinde og fortienne noget, wed saadant urettendsig paafundene Paastand; Og hvorwell Sal. Amtmand Bippen forböed bemeldte Herrets Foget af Nørre-Herred, saa og Herredsfogden af Österherred, og som siden samme Exempel efterfölgte, de i deres egen ofwerwærende med Forrettning ej at maatte præsidere, i anleedning Lovens Pagin. 50. Artic. 6te. heldst som og bemeldte Herrets F. Wogens Clausen selv har solt en gaard,

som Udmarks Jord var indtagen till,
og Bönderne tillbörd, at om de Endeligen
wilde före Processimoed Kongen, hand i
seigt Affaire at wilde Ordinere andre Dom-
mere dertil, som da og wirkeligen skee-
de, og Herreds fogden af Sönder-Herred
dertill blev bestilte, kunde det dog intet
hielpe eller bliwe imoedtaget; Efterdi nu
samme Strey fick Fremgang for Bönderne,
i saa maade, sloeg sig siden til dennem,
een deel her paa Landet, aff een og an-
dre, som Raadsloeg med Bönderne, war i
Følge og Samling med dennem, for om
om een deel derwed at hemme Kon-
gens Interesse, og at vinde deres Jordes,
som de har indtagen, igien, og de med U-
rett besidder, og een deel for at chicane-
re dend Salig Brigadier, som og os andre
derwed; Og hvorwel der nock som ta-
les om, hvem de ere, Mens saa kand vi
dog ingen her perstadere, som will wid-
ne Sandheden om Sagen, derforre havde
dend Kongsmand, som saa længe ligget i
Kiøbenhavn, og aff Bönderne, saawelsom
disse Instigerere, faaet Instruction
og Opholds Penge, om sine Paafund og

u-billige andgifwende at kunde fortsætte,
blev anholdet og greben paa sine Finger,
Sandheden derom at udsige, hawde nod ble-
wen kundgiort, hwem som Bönderne hawer
ophidtzet, Thi hand i Kiendskab med denn alle-
See, Allernaadigste Konge og Herre! Paa
dend Waade hafwer en deel aff de Wæg-
tige og Formuende Bönder Selver, som og de
Instigateurer sögt og tordet understaae sig,
imod Sands Majestets gifwene Ordres,
Commissorio, og som dennem tydeligen er ble-
ven bekiendt giort, at före Process, om
ved saadant u-lovlig Tingsvidne og wran-
gelige Berettninger, at bringe Hands Maje-
steet i Tanke, at dennem af Commissionen
war skeedt störste uræt, paa det de der
over kunde hindre Hands Majestets gode
Intention, som de for de midt i Landet bo-
ende, saa velsom Borgerskab, Fiskeleyer,
Udbyggere, og andre Fattiges Tarv, for de-
res Qveeges drifft, i denne anordnede Com-
mission, har hafft, till Publicummets beste,
mens selver kunde beholdt Udmarks Jorden,
som derres Eyendomb, da dog ald Werden
og heldst alle Rettsindige, af alle Omstæn-
digheder kand fornemmes, at de imod selver

bedre Widenheed saadan ubillige Pre-
tention paa funden; Og ligesom det med
dette Nørreder Herret, og som har opmun-
tred Øster Herred, tillige med, er beskaffen,
Ligedant er det og med de andre Herreder,
undtagen at i Sønder- og Wester-Herreder
er ikke saa megen eller store stycker
Jord indtagen aff Bønderne, som i Øster-
og Nørre-Herred; Thi heele Landet har
ved Commissionens holdelse fundet Kon-
gens Intention for billigt, og tilbøden
sig, af det indtagene af udmarken
gierne at wilde gifwe Skatt, som Com-
missions Forrettningen widere udviser,
uden nogle faae, som før er meldet, aff
Nørre-Herred, som af deres u-roelige
Hoveder betagen, bragt andre Bønder, saa
well aff deres Egen, som og aff Øster Her-
rets Bønder, med dem i slig Opsetzighed
at følge, og imoed deres Tilbyelse fiert
for Commissionen, Skatten ej at wilde
betahle; derfore, allernaadigste Kon-
ge og Herre! Som nu vi Committerede
ofwer saadan ubeluelige andgifwende
og Paafund aff Bønderne, ikke allee-
neste erkommen, maa skee, i Misstande

hos Hands Majesteet, ligesom vi ikke troe-
lige haade efterkommet Deres gifvene Com-
missorio, Mens endog ved saadan aff Bönder-
ne förte Paafund, i stoor Pengespildende er
geraaden, og meere end 120. Rdr. for os begge
till Bekostning er bortgaaen, som ved for-
aarsagede Reiser til Kiöbenhavn, og her
holdende Procurator, og andre paafalden-
de Processes bekostning, er bleven depense-
ret; Altsaa indfleyer vi hermed i dybeste
underdanigheed till Eders Kongelige Maje-
steet, at de allernaadigst wilde befahle,
at dend Kongsmand Jens Jensen, og som
har reist med Bönderne ubillige anklage,
selver maatte betahle, eller og tillholdes,
samme Bönder at udlægge, hvem som den-
nem till slige andgifvelser, Penge har
forskudt, paa det de samptligen, denne
os derofver forvoldte Bekostning, igien
maatte erstatte, som og i alle maader Lov-
mdssig findes, at hvem som beskylder nogen
for u-rett, og det ikke kand bevise, bör at
betahle dend forvoldte Bekostning, till
med, at hvis ikke Bönderne, paa sig Maa-
de blifver een gang advahret, sig bedre
at forresee, de herefter, som till forne, ville
understaae sig, Hans Majestets til Landt

kommende Ordre frembdeeles at corrigere, og
till Process og Opsætzigheed bringe; Imidler-
tid tacker vi Hands Majesteet, i dybeste
allerunderdanigheed, at saa vidt er forboden
Process om Commissionen andgaaende, endtill
videre at være ophæved, og anbeder nu aller-
ydmydigst, at vi frembdeeles herefter maat-
te forseigt af Bondernes öfvende, i saa
maade blifve forskaanet, ikke fordi vi
har een ond Samvittigheed for Sagen, for
det er Gud bekiendt, at vi derved ingen
u-rett har giort, mens følget i alt Hands
Majesteets Ordre, og derved seet paa
Publicummets beste, saa vel som Hands
Majesteets Interesse, som da af vores
Personell- saa vel Hofwed-Erklæring,
med hoss-følgende 33. bewusligt Docu-
menter erfahres kand, naar de maa
blifve retteligen efterseet, hvor da
af kand fornemmes vores u-skyldig-
heed og u-billig lidte Forfølgelse, og der-
for som meldt er, henskyder os til Hands
Majesteets Høje Naade, allerydmygeligst
og i dybeste underdanigheed bedende, at
De vilde tage os i beskyds og beskier-
melse, for videre Processes forende,

paa det vi tvende Hands Kongelige Majestets
ringe og troe Tiennere icke over saadant paa
vores Alderdomb, med Kone og Börn geraver
i Stör 7 Armoed maatte geraade, saasom og
tvende Officerers Widdeler er gandske ringe,
og allerede satt saa meget till, som för er
meldt, som vi neppe kand praestere at betale
igien, og derfore ej widere er tilstrenkelig,
imoed saa mange Bönder, hvoraff enn deel
er heel formuende, og af andre kand nyde
hielp og bistand, længere Process at före:
Hvilket vi saa altsammen i dybeste aller-
underdanigheed Hands Majestet wilde
forrestillet. Rönne dend 10de Decembr.
1723.

Adolph Tobias Herbst  Nielssen

Stoermægtigste Allernaadigste
Arve-Konge og Herre!

Der andre forrige Commissariers, Ca-
pitainerne Herbst og Nielssen, deres
allerunderdanigste Meening, om Bön-
dernes Paastand, angaaende der aff
Udmarken her paa Borringholmb
indtagene Jorder, vilde Eders Kongel.

Majt allernaadigst af nest forregaa-
ende; Og min i allerdybeste underdanig-
heed giörende Relation og Forrestilling,
efter uforgribelig havende Tanke,
af nest følgende, i Naade behage at
fornemme.

Egers Majesteets icke nockson priise-
lige Omhu, ligesaa vel for Almuens
eller det aldmindelige Beste, som for
Egen Høy-Kongelige Interesse, maa
ieg, og een hver redelig Patriot med
mig, i ald underdanigheed venerere;
Hvilcken Naade og giör mig saa dristig,
dette, förend ieg gaaer videre frem,
allerunderdanigst at forrestille:

Bornholm at være et saare skarpt,
og altsaa, par Consequence, et Penge-
fattigt Land, er mæxen alle og een hver
bekiendt; Ligesom og, at for Treddeve
sampt fleere og ferre aar siden, mang-
foldige öde Gaarde her sammestedts fand-
tes, hvilcke dog nu alle, endskiöndt een
deel af dennem ere endnu ikun rin-
ge, beboes, dyrckes, skattes og skyldes

aff; Hvortill der aff een og anden, tiid
efter Tiid, indlagde Udmarcks-Jorder, vel
u-tvil som icke dend ringeste Anleedning
og Aarsag giwet haver. Skulle nu,
Allernaadigste Arve-Konge og Her-
re! efter dend forhen forreslagene
Taxt, een fattig Udbyggere eller Bonde
give till Aarlig Skatt, i reede Con-
tante Penge, aff een Tönde Sæds Jord
Tree Marck, een Tönde Haure-Jord Toe
Marck, Een Tönde Klövgang Een Marck og
otte Skilling, Slettere Dito Een Marck, og
et Læs Eng Toe Marck; Sampt till Fæste,
aff een Tönde Sæds-Jord Tou Marck, Een
Tönde Klövgang og slett Jord Een Marck.
Da er befrygtelig, at det visselig vilde
give med Tiiden, og muuligt inden faae
Aaringer, mangfoldige Öde Gaarde i Lan-
det igien, saasom der da skulle u-paa-
tvivlelig blive een temmelig stoor Mæng-
de, der nödtes till, deres indlagde Udmar-
cker sig at frasige, og igien udlægge.
Wens maatte det derimod Allernaadigst
behage Eders Kongelige Majesteet, at
tillade Vedkommende, som noget i saa

maade enten selv havde indtagen, el-
ler af forrige Commission var till-
slagen, og det beholdt, aarligen in Na-
tura, efter, udi mine allerunderdanig-
ste Tanker, billig Moderation, af hver
Tönde saa kaldet Ving- eller Sæd-Jord,
som det vel og udi bemeldte forrige Com-
mission forhen er æstimeret og ansatt
for, mens, i Consideration aff Landets
Slett- og Steenagtig-Heed, imod andre Lan-
des Egenskab og Frugtbahrheed, ej for
andet end Haure-Jord rettelig kand
ansees, i det Höjeste Sex Skipper Hau-
re, Et Læs Eng fure Skaalepund Smör,
een Tönde passable Klövgang Tor Skaa-
lepund, og een Tönde Land Skov iligemaa-
de fire Skaalepund Dito, mens af slett
Klövgang intet, udem naar dend kunde bli-
ve forbedred till good Klövgang eller dyr-
kelig Jord, da först derefter à l'ad-
venant og saa aarlig deraf at yde, som
forskrevet staaer; Allerheldst siden sam-
me Klövgang, ja fast dend Störste deel
af Landet, meesten deel bestaaer udi
Klipper, Steen, Sand-Jord og Fyre-

Sand; Med hvilken Forbedring aff Jord,
saasom om Græs- eller Klöv-gang skulle,
som för er meldt, blifve dyrkelig, eller till
Sæds-Land forandred, Ambtskrifveren
da, som Fidefoged, paa Eders Kongelige
Majesteets Allernaadigste Behag, kunde
aldtid hafve, till Eders Kongelige
Majesteets Interesses opagt, tilbörlig
og flittig Indseende; Og at Fæste-Afgif-
ten kunde, for dend følgende Tid, vorde
modereret till: à Tönde Sæds- eller Hau-
re-Jord, Een Mark og Sex Skilling, Tön-
de Klövgang Tolv Skilling, og een Tönde
Land Skov Fligemaade Een Mark og Sex
Skilling, som er noget, der ikke gierne
meere end een gang aff een Mand, udi
hands Livs-Tid udgives; Saa siunes
mig allerunderdanigst, saadant skul-
le geraade baade Eders Kongelige
Majesteets Interesse till Tiennesten,
og Publicum till Opkomst og Forfrem-
melse; Saasom Indbyggerne vel, særdeles
i gode og frugtbahre Tider, sig Ud-
gift skulle kunde taale; Mens om der-
imod dyre Aaringer og Misvægst, som
her paa Landet offte er skeed, skulle ind-

falde, hvilket dog Gud i Naade her-
efter vilde afvende, saa at Bonden skul-
de nödes till, som lügeledes underskeed-
lige gange forhen arriveret er, deres
Bröd- og Sæd-Koorn af Eders Kon-
gelige Majesteets Magazin aller-
underdanigst at udbede og laane, da
vilde endog disse udgifter falde den-
nem meere end tungt nock at udree-
de, uden deres Ruin. Saa som det
Land er, efter forrige allerunderda-
nigste Förklaring, een liden Steene-
fuld Insul, af Öster-Söen rundt
omgifven og omflödt, der ingen syn-
derlig Communication eller Trafique
med andre Provincier har, ej heller nogen
Tilförsel andenstæds, enten af Sæd
eller Brændsel haver.

Krummemarcken, i Clemmedskersogn
og Xydskersogn, andgaaende, da er for
forrige Commission med Vidner bevist,
at dend Aldtid har været een Ind-
marck, som omliggende Bönder har,
saa længe mindes kand, hævdet sig til

Derforuden sees og, aff et gam-
melt Tingsvidne, de dato 24de Julii
1597. Item aff een Lidemænds Domb,
dateret 12te Aprilis 1582. begge deele ind-
fort udi et Nørre-Herrets Tingsvidne
af 29de Octobr: 1722. under Liter. E.
at Almindingen er Eders Kongelige
Majesteets Egen Ejendomb, og at Vild-
bahne-Marcken /: som nu kaldes: Høy-
eller Stoore-Lyngen, eller med et Ord:
Lyngen :/ begynder Sønden for Wure-
Dammen, i bemeldte Clemmedskersogn,
og ligger i et Stycke med fornævn-
te Aldminding, og alle andre Driffte-
Marcker, som ere Bøndernes Fælle-
der, baade Indmarcker og Strandmar-
cker, som de har till deres Smaa Qvæg,
saasom: Faaer, Svim, Gidsl, &c. om
Sommeren at gaae paa, hvoraff gives
Smaae-Qvæg-Tiende, aff Aldmindin-
gen Smør-Skatt, og aff Auls Jorden dend
anden Skatt; Altsaa henstilles till Eders
Kongelige Majesteets allernaadigste
Villie og Behag allerunderdanigst her-
med, om de Interesserende i meerbemeldte
Krummemarck icke bør være for windere

Skatt og Afgifft fri, uden for saa widt
de indtaget og indlagt hafwer, og Pu-
blicum derved kand till Afgang og Ska-
de være eller geraade; Hvorimod det
øvrige af samme Krummemarck, ef-
ter min allerunderdanigste formee-
ning og tancke, bør være og forblif-
we Udmarck for Publicum.

Ligge Beskaffenheed hafwer det og
med Kirckemarcken; Udi hvilcken
een deel Indbyggere, baade af Clem-
medskirckesogn og Nykircke-sogn
interessere, som Fælleds Lodseyere
i samme Marck; det samme og
widere een Biemtings Domb, til
Nørre-Herredtzting passeret, af
16de Decembr: 1718. bevüser.

Udi Wallemarck, imellem Nyekir-
cke- og Clemmedskircke-Sogner belig-
gende, ere Sex Lodseyere, hvilcke, efter
Billigheed, og min allerunderdanigste
formeening, wel, for saa widt indta-
gen og indlagt er, skatte og skylde bør,
dog sinnes det øvrige at bør ligge

till Fælled fri; Ligesom dette og er om
fornevnte baade Krumme- og Kirke-
marck at forstaae; Saasom aff een den
12te Junii 1694 ergangene Høyeste Ret-
tes Dombs Act allernaadigst erfahres
kand, at udi fornevnte Wallemarck
wisse Lods-Eyere, fra gammel Tid aff
har wæret interesserede. Mens hwor-
forre Kirke- og Krumme-marck, for
saa widt derudi ej indlagt er, af forrige
Commission er alleene satt i Skatt, frem
for endnu meerberørte Wallemarck, I-
tem frem for Borre-Østre-Vestre-
og Nørre-Marcker udi Olskiersogn,
hvilcke med et Navn kaldes Strand-
marcken, Nock Stangemarck i Clem-
medskiersogn og Pugemarck i Rørsogn,
der dog alle ere Fælledsmarcker, saa vel
de første som sidste, kand ieg icke udfin-
de, med mindre det skall wære Raison
dertill, at wisse Lods-Eyere, som meldt
er, sig Krumme- og Kirke-marcken alle-
ne tilleigner, da de andre ickun ligge til
Fælled for alle og omkringboende; Mens
naar ieg considererer, at wisse Lods-Eyere
sig ligesaa vel Wallemarcken alleene till-

eigner, som om nest forhen meldte
Marcker er rört, og dend dog ike,
liige ved dennem, for saa widt ej
indtaget befindes, till nogen Aff-
gifft er andfört, saa falder ieg i-
gien till min forrige Propos, Nem-
lig, at ieg dessen aarsage ike pene-
trere kand, mens holder allerunder-
danigst for billigt, at alle disse
Fælleds-Marcker bör, for saa widt
ej forhen indtagen og opheigned er,
wære fri for anden end dend Smör-
Skatt og Smaae-Qweegs Skatt, som
forhen er forklared, Bönderne, for
deres om Sommeren derpaa gaaende
Fænned, aff arrilds Tiid gifwet
hafwer og endnu gifwe. Windere
kortelig endnu noget om forbe-
rörte Höy- eller Store-Lyngen at mel-
de, da er dend heele Landet, og sær-
deeles de andgrændtzende till Fælleds,
ike alleene till Fæe-drifft, som om-
meldt er, mends endog till at rive
Lyng paa, hworaff, ligesaawel som af
Fæe-driffen, dend fornæwnte Smör-
Skatt og Smaa-Reedsel kommer; Hwil

den Frihed till Tyngriff, om eg war,
mange, for Mangel aff Brændsel, crepere
maatte, saasom Skoven her paa Landet, er,
imod andre Provincier i Lyders Kongelige
Majesteets Kongeriger og Lande at reig-
ne, saare Tynd og ringe, og, for meeni-
ge Mand, aff moxen slettingen Forslag.
Törwe skiör er ogsaa her paa Landet
gandske liden og slett, saa at fast dend
meeste Törw i ligemaade fra Stoore-
Liungen, med megen Möge og besweering
hendtes maae, endnu saawelsom af Ar-
rilds Tid. Og som dend, baade der
og andre faae Stæder, her paa Landet voxen-
de Liung, falder, over Hofwedet, meget
smaae og laug, saa skær Almuen her over
alt, till deres uforbiegiengelige For-
nödenheed, Liung-Törw udi offtbemeld-
te, saa kaldede Stoor-Liung, eller aff
dend Grund og Bond, som slig Liung
groer paa, for at hafwe Xödderne
till Brændsel med, Saasom aff öwrige
Sorter Törw, Nembligen Kuule- eller Klum-
pe- og Græs- eller Breed-Törw, ogsaa kun
meget lempelig Forraad findes.

Classerne wilde Eders Kongelige Majestet eller allernaadigst fornemme, aff denne Commission at wære, efter Eders Majesteets Eegen allernaadigste Höj-Kongelige Ordre og Befahling aff 20de Septembr: 1723. sampt efter allerunderdanigste Pligt skyldigheed, hörsommeligst og punctuelle indrettet.

## 1ste Classe.

Hvad da dend förste Classe, om de Klagende aff Nörre-Herredt, der sig paa Skiöder og Adkomster beraabe, andgaaer, saa findes, som Eders Kongelige Majesteet aff forregaaende Act i sig, selv allernaadigst wille behage at see, nogle, der sig til fordum Amtmand, Salig Holger Rosencrandtes Bewilgninger henskyde, saasom par Exemple: dend allerförste, som udi denne Commission frembkom, Nemblig Svend Görgensen, dend 35te Selv Eyer udi

Cleumedskersøgn, producerede een bemeld-
te Sahlig Ambtmand Rosencrandtzes
till gaardens da beboere Lars Kiøller
udgifvene Bevilling, dedato 31te Martii
1632. der nu er wed 92. Aar gammel,
paa nogen Udmarcks-Jord till hands
gaard, hvori meldes, at Bonden ham
paa Kongelige Majesteets weigne
till freds stillet havde, og udlagt
hvis begiert war i hvilken Bevilg-
nings-Seddel herwed in Originali
følger. Skulle nu, Allernaadig-
ste Arve-Konge og Herre! Dette
og fleere dend Sahlig Mands udgifve-
ne Breve, i Kongelige Majesteets
Navn, uden tvivl og efter Kongelige
Ordre og Instruction, worde caducerede,
war det till Stoor Skade og Nach-
deel for der Bonder, hvis Formænd,
for slige Jorder, alt saa langsom-
melig Tiid forhen, deres Skyld og
pligt ydet og erlagt havde, som, ef-
ter min uforgriibelige allerunderda-

nigste Formeening, icke skulle
kunde paabyrdes, det igien paa
nye og anden gang at erlegge, der
een gang, som meldt, ydt og erlagt
er; Saasom Besidderne da, baa-
de forrige og itzige, vare og ere
u-skyldige i, om saadan Udgifft
icke Landes Kongelige Wcaje-
steet till Indtægt bereignet wære
skulle; Hvilket dog hvercken
bewiist er, eller skall bewises kun-
de. Der fleeste eller øvrige,
till denne Classe henhørende, re-
ferere sig ellers till deres i Hæn-
de hafwende Skiøde- og Kiøbe-
Brefwe eller Contracter, hvorwed
de formeene at hafwe kiøbt og
faaed, saa well udmarcks Jorder-
ne, som andre till deres Gaarde
endnu liggende og hørende Jorder,
Hvorledes med dennem i slige
Tillfælde forholdes skall, i Man-
gel aff Matricul, der icke her

paa Landet findes, og heller speci-
elle Jordebog, hvoraff sees kunde,
hvad Gaardernes egne Eyendomme
ware, og hvad fra Udmarkerne
kommen er, heldst naar saadant
ikke udtrykkeligen i deres Kiöbe-
skiöde- eller andre- Brefve nævnes,
uden med de Ord: Inden og uden
Gierde, /: ved hvilket sidste Ord:
uden Gierde, dog ikke andet skall
kunde forstaaes, end een hver
Gaards Fortoug, paa Fælleden,
der ikke indlægges maae, eller
kand, uden de øvriges Nach-
deel og Forlus, :/ indstilles aller-
underdanigst till Eders Konge-
lige Majesteets Egen Höj-Kon-
gelige Wildheed og Naade.
Hvorhos min allerunderdanigste
Erindring er, at om een Bonde,
som boer paa nogen Gaard, enten
har selv indtaget, eller hannem af
forrige Commission nogen Ud-

marcks Jord kunde bewilget, ud-
wist og stedt wære, og hand si-
den, enten ved Kiöb, Arw, Ma-
ge-skiffte, eller formedelst an-
den Tillfælde, maa gaarden
fra træde, det da sinnes, at Jor-
den bör Personen, alleene for
sin Lives Tiid, mens ikke, uden
nye Fæstebrew, nogen aff hands
arfwinger, till brug, og ingen-
lunde gaarden, till Eyendomb,
at følge og tillhöre, Saasom
slug Jord, efter dend Kongeli-
ge allernaadigste Forordning,
aff Dato dend 25de Novembris
Anno 1720. aldeeles fra ald
Gaarde- Huuse- og anden Parti-
culaire Jord-Eyendombs Kiöb
og Sal, saawelsom og fra ald
Arw, Mage-skiffte, sampt Af-
staaelse, Transport og ofwerdrage-
se, exciperes og undtages skall
Dog kunde dend Destinction
allernaadigst muuligt derwed

og saa wære at remarquere, at hwor
noget aff Udmarken maatte wære
indtaget, paa saadant et Stæd, hwor
det aff nogen Bondegaards Eyendomb
kunde wære ind-cinglet og omrin-
get, burdte i seiig Casu well sam-
me icke Personen, mens, imod We-
derlaug aff Gaards-Eyeren, Bonde-
gaarden at følge; Dog altid paa
nye igien at fæstes i Amptstu-
en, à parte, naar Gaarden ledig
blew, aff dend som samme skulle
andtage, og som for ommeldt er, med
billig Fæstes og Skatts erleggelse till
Eders Kongelig Majesteet, der
sammestæds.

Hwad ellers, aff Ud- og Fælleds-Mar-
ker, een hver forhen har hafft, og
endnu har i brug, og sig till Nytte
indlagt, sinnes mig allerunderdanigst
aldeeles Rett, at saa vel de der har
Rosencrandtzes Tilladelse, som andre
bör og, effter min allerunderdanigste

nu, paa Eders Kongelige Ma-
steets Allernaadigste Behag forre-
slagene Moderations-Taxt, gifve
billig Skatt og Feste af. Hvil-
cket og er min allerunderdanig-
ste Meening om dem, hvilcke
een og anden indtagen og opheig-
ned Udmarcks- eller Fælledsmarcks
Jorder, heller ville igien udlægge,
end till nogen Skatt og Udgifft
for dend følgende Tiid, deraf and-
svarlig være. Mens at nogen
skulle twinges till, de sig frasi-
gende Jorder, imod deres Willie, at
beholde, og deraf skatte og skylde,
seer jeg allerunderdanigst icke for
billigt and, allerheldst, som hvis
i saa maader blev igien udlagt,
da kom Publicum till Beste.

## 2den Classe.

Dend anden Classe, om der der
beraabe sig paa Hævd. Disse

ere mange og mogen de fleeste, der
forregifwe, at de, udi forrige Com-
mission, endten aff denem andgif-
wene, eller denem tillslagene Jor-
der, ere længe siden, og widt ofwer
Hæwde-Tiid, indlagde, saa at sam-
me, Wand, efter Wand, gaarderne
skall hafwe fuldt; Mens der ere
dog saare faae eller ingen, hwilcke
med gamble og Lougfaste widner,
i Manqvement aff anden goed
Brewis, gottgiordt hafwe, naar,
hwad Sort og hwor mogen Jord,
af Udmarcken eller Fælleds-Mar-
ckerne, till saadanne deres gaar-
der da indlagde ere. Hworledes
Eders Kongelige Majesteets
Lov, der taler om Hæwd, udi denne Ca-
su, Eders Kongelige Maje-
steets Egne Udmarcks-Jorder andgaa-
ende, skall eller maae forstaaes, ind-
stilles Iligemaade till Eget Aller-
naadigste behag; allerunderdanigst

ellers formeenende, at de, som icke
med Øvrigheeds Forlov, ej hel-
ler med goode og gyldige Brefwe,
eller Widnesbyrd om Hæwd, udi
20. Aar og derofwer, deres Ad-
gang og Adkomster till deslige
indlagde Jorder bewise kunde,
bør, efter mit nu, paa Eders
Kongelige Majesteets aller-
naadigste behag, giordte allerunder-
danigste Forslag, billig Skatt og
Afgifft at erlegge; Og de øvrige,
som icke har hafft saadanne Jor-
der saa længe, end mindre udi
Hæwde-Tiid, lügeleedes at betale
i saa maade moderat Skatt og
Fæste.

## 3die Classe

Dend tredie Classe, de som be-
raaber sig paa Fæste, Hvilcke og
ere een temmelig Mængde, som
aff denne Commissions-Act ad-

ernaadigst ersees kand. Well
kand det nock endelig wære troeligt,
at de fleeste udaff disse, eller deres
Formænd, og Gaarders forrige Be-
boere, for dennem, muuligt kunde
udi forrige, eller oldgamle Tider,
haffwe fæst een deel aff udmar-
ken, lige saa wel som de andre deres
fæstede Gaarder tillhörende Jorder,
endskiöndt samme icke ere udi Fæ-
stebrefwene specificerede og à par-
te derudi andförte, eller og seige
brefwe kunde wære dennem fra-
komne, alligewell det er fornem-
melig aff seiige Udmarcks Jorder,
saa well Fæste- som Selweyer-Bön-
derne, efter min allerunderdanig-
ste Formeening, yder, som og for-
hen allerunderdanigst bewiiselig
forklaredeer, aarlig: Smör, Höns,
Giæs, Lam, Swinne-Fierding, &c.
Swarom jeg mig wiidere, till min
herofwen for, wed dend förste Classe

giordte Remonstration allerun-
derdanigst henskyder, som wa-
rende med dend i saa maader af
fast lige selv samme Natur
og Egenskab.

## 4de Classe.

Dend fierde Classe, om de som
aff Jordebog og Matricull
kunde agte sig at bewiise, at hvis
de har indtaget, er tillforne
lagt udi Skatt og Skyld.
Matricul er tillforne wed
dend förste Classe allerunder-
danigst af mig forklaret, ike
her paa Landet at findes,
som kunde wiise, at hvis de
paa-anckende har indtaget,
eller dem bewilget er, hafwer
wæret tillforne lagt i Skatt
og Skyld, hvorfoere og ingen
wed denne Commission har
beraabt eller kundet beraabe

sig derpaa.
Imidlertiid er allerunderdanigst
ikke at paatvivle, at jor, hvad
i forrige og gamle Tiider, enten
med meerbemeldte Salig Rosen-
crandtzes, eller anden Øvrigheds
Tilladelses Brefve, ungefæhr
aff slug eller anden Alder, bevisses,
aff udmarcken at være indtaget,
maa være aff wedkommende,
under hvers Gaards Hart Koorn,
for, under eet deraff at skalte,
bereigned; Hvilckets wisshed
eller u-wisshed dog well neppe
bedre skall kunde faaes at wide,
end aff de gamle Matriculer,
der, efter mine u-forgrübelige
Tancker, u-strüdig udi det Kon-
gelige Rendte-Cammer-Archiv
at finde være maae; udi
hvilcke og endeligen een hver
Gaards Jorders Qvantiteter
og Qvaliteter maae specifi-

cerede og taxerede wære.

## 5te Classe.

Dend fembte Classe, om der som formeene sig, aff det indtagene Joord, for høyt at wære taxerede; hvilket er een Aldmindelig og eens stemmende Klage, aff det heele Lands Indwaanere, saa well Bønder som Udbyggere, der noget aff Ud- eller Fælleds-marckerne indtaget hafwe, eller aff forrige Commission tillagt eller udmaalt ere. Derom henskyder Jeg mig, till min udi Indgangen af denne min allerunderdanigste Erklæring forreslagene Moderations-Taxt. Resten, saasom, i fald at nogen skulle wære mindre tillmaalet eller tillslagen, end de ere udi Skatt bereignede forre, hvilket dog

ikke er bevislig giordt, det wille
ved wiidere Effterhuun nod finde
finde sig, saa at enn hver kand we-
derfares Rett, og Eders Konge-
lige Majesteet kand nyde, hvad
for billigst at eragte er, hvilket
begvæmmeligst maatte være at
practicere, naar slig Effterhuun
af tvende Landkyndige Mænd,
eller fleere deres Overværelse,
som Eders Kongelige Maje-
steet selv dertill allernaadigst
maatte behage at amordne, for-
retages. Dend

6te Punct,

Om Bøndernes Indkaldelse, I-
tem, om ikke at røre Personalia,
med wiidere dend siette Puncts Ind-
hold; Nock dend

7de Punct,

Anlangende Kundgiørelsen till Lands-Herrets-Bye- og Birke-Tingene, her paa Landet, at ald Processh og Rettergang, denne Commission om udmarkerne wedkommende, skall, endtill wiidere indeholdes paa alle sider, med Reservation af hwer sin Rett og Fatalitet, om Eders Kongelige Majesteet widere Processh derom allernaadigst tillade wilde; Saa og dend

8de Punct,

Betreffende Eders Kongelige Majesteets General Fiscals, her paa Landet andtagene Fuldmægtiges, Bye- og Herredts-Skrifwer Anders Brunns ofwerwørelse wed denne Commission, at gaae de forrige Commissarier till haande; Da er det altsammen i ald underdanigheed og skyldigste Hørsomheed punctuelle observeret

og efterkommet. Imidlertid skulle det, efter mine allerunderdanigste Tanker, [illegible] saa vill for Eders Kongelige Majesteets Egen Høye Interesse, som og for Indbyggernes Velfærdt, saare tienligt og Nyttigt, at ald Trelle, af Udmarks- eller dessligt Jorder dependerende, in toto, uden nogen Reservation, paa alle sider aldeeles ophæved, dempet og needlagt blev; Saasom jeg allerunderdanigst ikke seer, at selv widtløfftigheed, som Tingdeeling med sig fører, skulle kunde geraade til nogen avancement for enten af deelene.

## 9de Punct;

Hvad denne Punct er andeangende, om nøye at examenere, hvo utilbørligen Bønderne kand hafve instiguert, till andet end hvad billigt

og Rætter; Da kand ieg ingen
beskylde; Thi, Allernaadig-
ste Arve-Konge og Herre!
Om nogen, paa tilbörlig Maa-
de, søger at haandthæfve og swa-
re for, det hand alldeeles meener
at wære sit, og at hafwe Rætt
till; og samme nödig wilde miste,
der med seer ieg allerunderda-
nigst icke, at hand kand agter
for, nogen Crimen at hafwe be-
gaaed, eller just derfore kand
straf-fældig holdes, heldst naar
hand sin Sag og Tarv med saa-
dan Ærbödigheed og Skickelig-
heed andrager, som een hwer, i
allerunderdanigste Reflection
til Eders Kongelige Maje-
steet, er Rætten pligtig; Thi,
Ligesom dend Kongelige Law til-
lader een hwer, saa har og E-
ders Kongelige Majesteets
allernaadigste Commissorium,

efter mit allerunderdanigste be-
greb, ikke heller forbødet nogen, at
tale og, til u-forbigiængelig Fornø-
denhed, swære for sig, og mainte-
nere det, som hand ikke andet weed,
end sit at wære. Mens at der
jo, ikke dis mindre, vell kunde
wære baade ande og gode, saa wel
her paa Landet, som andre Stæder;
At der og well muligt kand haf-
we wæret dee, som med Raadfor-
sel kand hafwe gaaed een eller
andem Eenfoldig Bande, der ikke wid-
ste at raade sig selw, eller at frem-
føre, hwad hannem kunde behov gio-
res, derudi till haande, det er
een Ting, der, maae skee, ikke
kand wære saa aldeeles u-imod-
sigeligt; Mens Instigateurs,
som nogen aff Bonderne till nogen
Forsættelig og widentlig ubillighed
eller u-rett skulle hafwe anzidget
eller till skyndet, weed ig aldeeles

ingen, og langt mindre, uden
ringeste lovlig Bevis, nogen for
saadant Navn gifve kand. Skul-
le ieg ellers efter dags om sluge,
udi nogen sicker og wiße Erfah-
ring komme, skall ieg, efter skyl-
digste Pligt, ingenlunde manquere,
Eders Kongelige Majesteet
derom, uden Ophold, allerunder-
danigste Relation at gifve
Thi dend 5te Lars Nielsen i
Habbedam udi Olskersogn, om
hvem de forrige Commissarier,
Herbst og Nielssen, i deres
General-Relation over denne
samme 9de Punct melder, har
ieg hverken nogen Opiniatretet,
mindre Opsetzigheed, og allermindst
nogen Instigation aff hannem til
andre dertill, formummet, eller
hannem kand imponere, men
well seer, at hand baade for dend
förste, og denne sidste, Nörre
Herretz Commission, er, som andre

fleere, fremkommen med Orbödighed,
og har udi Eenfoldigheed formeent
og paastaaed, at de tree Tönder ind-
lagde Klövgang, som i hands Förmands
Tid, og, for over 20. aar siden, skall
wære till hands paaboende, og af
ham ejende Gaard indlagt, uuelligt
samme burdte at tillhöre. Hvil-
cket, med ald Resten, Eders
Kongelige Majesteets aller-
naadigste Welbehag allerunderda-
nigst ofwerlades. Og wiidere,
des andgaaende, kand jeg, for icke,
imod Eders Kongelige Maje-
steets Commissorii Indhold, udi
dends sidste Punct, om ej wed
Personalia at röre, icke heller de-
ducere. Skulle ellers, dend saa
kaldede Kongsmand, Nemlig. Jens
Jensen i Clemmedskiersogn, noget
u-billigt for Eders Kongelige
Majesteet allerunderdanigst
andraget hafwe, som hwercken jeg
kand sige, eller mig er bewidst

eller bekiendt giort, da finder
hand, og hands Medhielpere, om
saa er, og hand nogen dertill haf-
wer, eller og hand af nogen der-
till andmodet eller andtagen er,
well, wed lowlig Omgang, derfor,
hwad seigt meriterer.

Hwad Udbyggerne andgaaer, da
holder jeg det allerunderdanigst
for alldeeles billigt, at de selv
beholde hwis dem fæsted er, imod
billig afgifft, som för er meldt;
Hwilcken afgifft de swarer, om
hwer for sig till hwert Stads
Bonde, og Vönderne saadant
prompte og accurate till Ampt-
stuen igien; Dog at Vonden ej
maa tage aff Udbyggeren mee-
re, end som Udbyggeren selv er
sætt eller sættes for, at hand till
Amptstuen udreede og erlægge
bör; Ey heller skall hand maa
Udbyggeren fordrive, saa læng

som hand sig tillbörlig og u-paa-
klagelig forholder; I widrig fald
har wel Landen Magt, Udbyggeren
for sin ordentlige Övrigheed, eller sit
rette Forum competens, ved law-
lig Omgangs Maade, at andklage
eller kalde, mens ingenlunde, af
blott egen selv-tilltagen Wyndig-
heed og Authoritet, eller uden be-
winselig Aarsag, sampt Ordre eller
Domb, hannem at forskyde og bort
jage. De övrige Udbyggere, der
ikke paa nogen Landes Fortaug el-
ler Grund, mens paa Udmarken
eller Lungen, boende ere, kunde
svare deres Contingenter directe
til Amtstuen. Udbyggernes Till-
stand ellers, i Aldmindelighed, and-
gaaende, da er samme ofwer Hof-
wedet saa armelig, at der fleestes
Sustruer og Börn maa gaae om i Lan-
det, deres Brød at tigge, dog Mon-
dene giöre ligesaa wel Kongelig
Militaire Tiennestе under Natio-

nal og de andre regulerede Com-
pagnier, som Bönderne selv
derforuden maae de endog, saare
faae undtagene, fordi de for-
medelst Fattigdoms skyld, ike
kunde formaae sig Heste eller Cre-
aturer at forskaffe og underhol-
de, till at pløye med, ike uden
med stoort Trældom, suurt Ar-
beide og Möye, ja fast som et
Sclaverie, der till deres Huuse
liggende eller indlagde Jorder, med
egne Hænder opgrafve, som ieg
selv seet hafwer, og meere end
nock som bekiendt er, som gifwer
deres usle wilkaar haandgribelig
og tydelig nock tillkiende.

Hwilken Beskaffenheed, som her
ommeldt er, baade om een deel
Bönders og de meeste udbyggeres
slette wilkaar, ieg ike skulle forbi-
gaae, Eders Kongelig Maje-
steet allerunderdanigst at for-

restille, paa det deraff Landets
Indbyggeres slette Lejligheed allernaa-
digst rettelig erfares og Sees kun-
de, og Eders Majesteet till Kon-
gelig Wildheed og Naade for den-
nem derwed bewæges maatte.
Enten ellers wedkommende skall
imponeres, der u-afflöste Fæste-
brefwe at indlöse, eller og de der-
forre skall forskaanes, derom
erwartes Eders Kongelige
Majesteets allernaadigste Vil-
lie; Mens mine allerunderdanig-
ste uforgribelige Tancker ere disse,
at Fæstebrevene well over alt
burdte indlöses, og derpaa dend
wentende Höy-Kongelige Naa-
de med Moderationen afskriwes,
og siden Sogne- og Gaarde-wiis
i Jorde-Bogen indföres. Imider-
tiid har jeg herwed ogsaa allerun-
derdanigst dette at erindre, at bon-
derne her, hwer gang Bog Caring
eller Rigtigheed med dennem hol-

der, som Aarligen een gang skeer,
ere stedde i stoer Trang for Pen-
ge till afbetaelning; Ere der
nu nogle faae, hvilcke sande-
lig er et saare lidet andtall,
som Restancen betale kunde,
saa maae de fleeste laane Pen-
ge dertill, og hvilcke som icke kun-
de faae Penge till Laans, maae
drage Skatterne paa sig; Og disse
sidste ere de fleeste, saa at in-
gen Bogkloring saaledes forbi-
gaaer, der blifwer jo hos den-
nem een Restance af tree
à Fiire Hundrede Rixdr, Ja
well og derofwer, tillbage staa-
ende, som ved Militaire Execu-
tion maae inddrifwes. I sam-
me Tillstand er det og med den-
nem, de aarlige Qvartal-Skat-
ter andgaaende, uden at Sum-
merne icke ere saa stoore hver
gang, som hine. Dette, Aller-
naadigste Arve-Konge og

Herre! er nu alleene om de Aarlige ordinaire Skatter at forstaae. Der foruden staaer her og ellers i Landet, hos dem som aff udmarcken eller andre Marcker, enten noget hafwe indtaget, eller ere noget udlagde till, een stoer Restance, endog hos nogle fra 4. à 5. aar her, tilbage; Iblandt hwilcke der ere der, som staaer med hen wed = 100. Rdr og een, der staaer med = 140. Rdr. udi Skatt og Fæste till Rest. Skulle nu, Allernaadigste Arve-Konge og Herre! slige importante Restancer wed Haardheed og Militaire Execution inddrives, da wilde det foraarsage mangen een öde Gaard og ruinéret Mand, hvorwed endda Restancen aldrig till fulde skulde kunde indkomme; og imidlertiid löber dog og alligewell dend aarlige Skatt, for dend følgen-

de Tiid, aar efter Aar, meere
og meere till; Hvorledes
derfore, paa mildeste Maade,
baade Eders, Kongelige Ma-
jesteets Egen, saa og undersaat-
ternes alt for stoore Skade, i
saadanne Tillfælde, forekom-
mes kunde, derom, saavelsom
og om det meere, staaer Eders
Kongelige Majesteets aller-
naadigste Villie og Befahling,
allerunderdanigst at afvarte.

Endeligen, som de forrige Commis-
sarier, nockmeerbemeldte Capitai-
ner Herbst og Nielssen, hafve
paa adtskillige Stæder udi den-
ne deres Forrettning, henskudt
sig till de ved forrige Commis-
sion and-ordnede Landkyndige
Mænds Forslag og andgifvende,
om de specificerede Jorders God-
heed og Vinde, saa har iegh afft

samme for mig, og dennem der-
om examenerede, hvor paa de have
udsagt, at de har andgifved Jorder-
ne rettelig for Commissionen, efter
deres Eed, mens hvad samme siden
aff Commissarierne er satt for, en-
ten udi Maal, Begreeb, Dygtighed
eller Taxt var dennem alldeeles
ubevidst, saa som det for dennem
hvercken blew oplæst eller tille-
kiende gifvet, dog havde de si-
den aff andre hört, at samme
Jorder ere aff Commissionen satt
for meere og bedre, men samme
for mindre og ringere, end de
andgifvet havde; Af Sande-
mændene forklarede, Tærdeeles
Sandemanden i Rydskier- og Clem-
medskier-Sogner, saa og Sandeman-
den Hans Kiöller i Rörsogn, at Com-
missarierne havde udi samme Sog-
ne satt baade meere og ældre Jord,
end de og deres Medfolgere der and-

seet og andgifwet hawde. Lige-
saadant forklarede og de Land-
kyndige Mænd, Hans Bendtsen
i Clemmedskiersogn og Niels Hart-
wig i Rørsogn wiidere, at det
sig dermed hawde, og saa udi Ol-
skiersogn med, og in Summa, udi
alle Sognerne over Zeele Nørre-
Herred. Og naar ellers sampt-
lige Sandemænds og deres Med-
følgeres inquisition førend forre-
ge Commission andgick, med sam-
me Commissions-Act i sig selw
confronteredes, wilde Differen-
cen wel sig selw udwise.

Anderleedes og nøyere, Aller-
naadigste Arve-Konge og
Herre! har Eg ikke widst, Eders
Kongelige Majesteets aller-
naadigste willie, saa wele till
Eders Kongelige Majesteets
Egen Høye Interesse, som tillie-
ge till Undersaatternes og Publici

eller det aldmindelige Beste,
under et at observere kunde.

Som jeg da saaledes herudi, ef-
ter allerunderdanigste Pligt,
till begge deeles, at sige, saa
well Eders Kongelige Majesteets
Egen Høye Interesse, som det ald-
mindelige Bestes muligste Conser-
vation, employeret hafwer, sampt
Commissionen, tillige med de andre
Forrige Commissarier, strax forre-
taget, og det allersnareste mue-
ligt fuldfort; Saa haaber jeg
og i allerdybeste underdanigheed,
at min Forrettning og allerun-
derdanigste Relation og Forre-
stilling, saa well om Landets
Skarpheed og Slette Willkaaer paa
dend eene, som om dets Indwaaner-
e paa dend anden side, hwilke
jeg allerunderdanigst kand for-
sikre, at hafwe fundet at wære

et godt Folck, og Eders Kongelige Majesteets ergivene troe og redelige Underdaner, vorder udi Höj-Kongelig Naade optagen.

Till Slutning, nest allerunderdanigst inderlig ynske over Eders Kongelige Majesteet Selv, af een langvarig, Seyerring og Lycksalig Regiering, og over det heele Höj-Kongelige Huus og Familie, aft ald behagelig og erynskende Timelig og Evig Flor og Prosperitè, er jeg stedse, indtill min Död

Eders Kongel. Maj^ts^

min

Allernaadigste Arve-Konge og Herres

med Liv, Blod og Godt
allerunderdanigste
troepligtskyldigste
tienner

Rönne d.
1724.

[illegible]